

תשורה

למשתתפי כינוס "שבת בתומכי תמימים"
שבת קודש פרשת נשא, יו"ד סיון, ה'תשנ"ז
לכבוד יובל המאה
להתייסדות ישיבת תומכי תמימים

תוצא לאור ע"י

ה'תשנ"ז - תשנ"ז

יוצא לאור ע"י
התלמידים השלוחים
לישיבת "אור מנחם - ליובאוויטש"
יהונסבורג, דרום אפריקה

פתח דבר

"פשיטא! מאי קמ"ל?"

כיום זה נשמע כ"כ פשוט – ישיבה בה לומדים, מלבד הלימודים הרגילים בישיבות, גם לימוד על אלקות ונשמות ישראל, על נשמתה של הבריאה, על עבודת התפלה, על תעודת האדם עלי אדמות; דברים שהם כבשונו של עולם. כיום זה מובן מאליו. כל חוג לפי דרכו עוסק ב"השקפה", ב"דעת תורה".

בעצם הרי פשיטות הנושא כיום מעידה כמאה עדים על הצלחת החידוש שנחדש ע"י ייסודה של תומכי תמימים על ידי רבותינו הקדושים זי"ע.

כי לא כן הי' הדבר תמיד. בולוז'ין, "אם הישיבות" ברוסיה במשך כחמישים שנה, יצאו התלמידים במלחמה נגד המציעים להכניס לימוד המוסר לישיבה. מהפכה של ממש התחוללה. בחורים יצאו חמושים בפלקטים נגד רעיון המוסר.

גם בחוגים חסידיים לא הי' הדבר מקובל. "חסידות", טענו, "אינן לצמצמה לזמנים ושעורים כמו לימוד הנגלה. זה מלאכותי מדי; נשמה עם שעון לא ישכנו יחד".

זה נראה כ"כ שיגרתי: "ודאי שלמדתי בישיבה של חב"ד. הלא כל כל קהילה ומוסדותי, כל חוג וישיבותי. ומכיון שהנני שייך לתנועת חב"ד, למדתי בישיבה של חב"ד".

טעות הוא הדבר. נבדלה ישיבת תומכי תמימים מתחילתה משאר ישיבות באופי, במטרתה, ובפירותיה שהוציאה. לא ישיבה בין ישיבות, לא פרי דאגה של תנועה להמשך קיומה, כי אם בית היוצר ליהודי-חסידי מיוחד במינו: תמי"ם.

וכדי לגרש את הפשיטות ואת השיגרה המוטעת, עלינו להתכנס מזמן לזמן ולהזכיר לעצמנו ואת חברינו את המיוחד והנעלה שבתלמיד תומכי תמימים, להזכר בחום והאור של ימי שבתנו בשבת תחכמוני בישיבת תומכי תמימים.

מתוך דיבוק חברים ואהבת רעים עלינו להודות להשי"ת ששם חלקנו בין יושבי בית המדרש הנפלא הזה, ולעורר ולהתעורר להתמסר בחיות חדש לתעודתו ותפקידו של תמי"ם.

הרבה למדנו בתורת החסידות על גדרו של קליפת "עמלק". הרבה פנים לה, ויש שהיא נדמית, כקוף בפני אדם, לפנים של קדושה. "מה הרעש" טוען עמלק ב"פרומקייט" מעושה של קרירות, "אם הקב"ה מוציא גוי מקרב גוי, אם הוא קורע את הים; ממה יש להתפעל, הממנו יפלא כל דבר?!". ולימדונו רבותנו להסיר את המסווה ולראות ב"פרומער" זה קליפה קשה, קליפת עמלק אשר אחריתו עדי אובד.

כי על אף שממנו ית' לא יפלא, מ"מ יש ויש ממה להתפעל. ועלינו לעורר את ההתפעלות, ועלינו לשבח ולהלל ולקלס להקב"ה על כל טובותיו ונפלאותיו עם כל הרטט של ההתפעלות שאפשר לנו להרגיש.

וכן הוא בענינו. הפשיטות והשיגרה של "ודאי שלומדים בחסידי"שע ישיבה, ובודאי שלומדים גם פנימיות התורה, תורת החסידות, ובודאי שכולם "תמימים", מסוכנת היא על אף תופעת ההצלחה עלי היא מעידה כנ"ל. עלינו להתפעל. עלינו לייקר את התואר "תמי"ם", ולהכיר את ייחודה.

כל האמור חל עלינו בכל עת ובכל שעה. אבל הדברים מקבלים משנה תוקף כיום בעמדנו בשנת המאה להתייסדות ישיבת תומכי תמימים. גם הכוחות הנתונים למשתתפים בהתוועדויות בקשר לזה רוח אחרת שורה עליהם, מברכותיו של כ"ק רבנו החופפות עליהם. חיבה יתירה מודעת מכ"ק אדמו"ר נשיא דרגו לכינוסים והתוועדויות אלו, כמו שיראה הקורא בפנים הקרובין.

הרבה פעמים עורר כ"ק רבנו נשיא דורנו שבכנס מעין זה יינתן להמשתתפים מזכרת לקחת אתם למען יעמוד בידם דבר ממשי המקשר אותם לשעות הכינוס.

בקובץ זה רוכז חומר ממקורות שונים, חלקם בפרסום ראשון, על ייחודה של תומכי תמימים ועל דברי ימי; שיחות, מענות, סיפורים ופתגמים, הוראות והדרכות, וכתבי יד קודש מרבותינו נשיאנו הק' למורי ותלמידי.

הקובץ יוצא לאור ע"י קבוצת התמימים, שלוחי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, לישיבת "אור מנחם - ליובאוויטש" דיוהנסבורג, דרום אפריקא. לחיזוק ההתקשרות ולהצלחה במילוי שליחותם להאיר סביבותם באורה של תורה הנגלה והפנימית, ובאור המצוות, ובכך - להחיש את ביאת משיח צדקנו יבוא ויגאלנו בקרוב ממש. מתוך תפילה כי יצליח השי"ת דרכם, להשיג את המטרה, ולמלאות את השליחות שהוטלה עליהם, ולהביא נחת רוח למשלח - כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

כאן המקום להביע תודתנו העמוקה לכל אלו שעזרו וטרחו בגו"ר על הוצאת קובץ זה לאור; ובפרט התמים השליח פסח א. בורסטאן שי' על עריכת הקובץ. וכן להתלמידים השלוחים אריה זאב ראסקין שי' ושמעון אנדרוסיער שי' על עזרתם בהכנת הקובץ. ראש הישיבה הרב לוי הלוי שי' וויינבערג, מארגן הכינוס, על עזרתו המרובה. ותודה מיוחדת להרמ"א שי' זליגסון. ללא אפשרותם לא הי' עולה בידינו להביא את הקובץ לדפוס, זכות הרבים תעמוד להם, ותהא משכורתם שלימה מן השמים. וכן רצוננו להביע תודתנו העמוקה להנהלת ישיבתנו הק' - בביסוס וחיזוק הישיבה, בגו"ר, להגדיל תורה ולהאדירה.

נשמח לקבל תגובות והערות הקוראים, וחומר נוסף, למס' פאקס 485-4173. וחומר מתאים שנקבל נשתדל בל"נ להו"ל בקובצים הבאים בע"ה.

כזאת הגנו לקדם את פניהם של כל אותם המאספים לכינוס זה, בברכת "ברוכים הבאים בשם ה'". יתן השי"ת שיפעול את פעולתו בנו ובכל הנלוים עלינו, לאורך ימים, ובשנת היובל הזאת נשוב לאתחלתנו, ארץ חמדתנו, בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

ויה"ר שקובץ זה, העוזר לתמים ללכת באורחות רבותינו נשיאנו, יהווה נדבך נוסף לנצחון המלחמה של "חיילי בית דוד", שמבזבזים האוצרות עבור אנשי החיל, עד שיבטלו כל ההעלמות והסתרים, בבחי' "(בן) מאה" שאז נעשה "כאילו מת ועבר ובטל מן העולם", היינו שהזדכך כ"כ עד שיבטלו כל ההעלמות ("בטל מן העולם"), "עולם" מלשון העלם, עד שימלאו את מטרת תומכי תמימים - נצחון "מלחמת בית דוד" - ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש, "ונזכה זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו".

התלמידים השלוחים

ישיבת "אור מנחם - ליובאוויטש"

יוהנסבורג, דרום אפריקא.

ערב חג השבועות ה'תשנ"ז.
מאה שנה להתיימרות ישיבת תומכי תמימים
מאתיים שנה להדפסת התניא.
צ"ו שנה לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.
יוהנסבורג, דרום אפריקא.

מפתח עניינים

להחליף כגדים לכבוד שבת 41
 מעיל אינו עשוי להשאר כמכוננית 41
 צריך להיות 'מהלך' 41
 צריכים לישון - זהו רמב"ם מפורש! 41
 שמירה על עניני אכילה, שתי' ולינה 41
 להתנהג כמו תמים 41
 "א נטען קאפ" 41
 עניבה היא סמרטוט 41
 כזה זקן וכפרט כסיל 42
 דו ווייסט דאך וואס שמיט אין תניא 42
 המשפיע צריך לחפש את הכתור 42
 בנין (עדי עד) צ"ל על יסד 42
 חבר אחר לכל סדר 42

תשובות ומענות קודש

סדרי הישיבה ומכצעים - "אפשר לקיים שניהם" 43
 ופרצת ברוחניות 43
 התעסקות במכצעים - מתי? 43
 "צ"ל סדר מתוין לסדר" 43
 לימד הרמב"ם בתוכנית הישיבה 43
 "במה יכנסי מיד לסדר לימודים" 43
 "אין להציעני שיאמר עליו שלוחו של אדם כמותו" 44
 בשביל 'ינעת ומצאת' צ"ל החלטתו תקיפה 44
 מה יעשה בקיין - שייך להנהלה 44
 הנחיד לרבי ע"י פילפול בתורה 44
 תנאים בהחלטות 44
 "ענשה כהוראת המשפיע" . ולא כהשטן" 44
 "לשבת וללמוד כשקידה ובהתמדה בשמירת כל סדרי הישיבה כדיוק" 44
 היכן ללמוד בשנה הבאה? 44
 חכירות רבינו ל"הערות התמימים" 44
 מי אמר לממן את "הערות התמימים ואנ"ש" 46
 פתיחת ישיבה חדשה 46
 "נשואות" לשיבות תומכי תמימים ליוכאוויטש 46
 קריאת שיהות כמיטה 46

כתב יד קודש

תאריכים בתומכי תמימים 46
 חג הסיוס, מתן תורה והקהל 47
 נרות להאיר 47
 התקון - חת"ת 48
 כמה דפים ומאמרים למד? 48
 עצת ההנהלה 48
 תפקיד של תלמיד ב'תומכי תמימים' 48
 כעצת ההנהלה האחרונה 49
 לא היו דברים מעולם 49
 הדרך למנוחת הנפש ומנוחת הנוף 50
 תנאי להתפלל באריכות 50
 תשובה לשאלת תמים בא"ח 50
 בחורים - כאי כח 50
 הפסקת הדיבורים והפעולות שעלולות לפגוע 51
 "ת"ח על הנחיד כשילוח מענות הת' שי" 52
 זקניך ויאמרו לך 52
 ברכה לתמימים 52
 התענינות מיוחדת בתלמידי (מוסדות) חב"ד 53
 ישיבת תומכי תמימים ע"ד ככליובאוויטש 54

רשימות - פרסום ראשון

פרק בהדרכה 26
 סדר בעבודה 27
 מענה לשואל 30
 עבודה שלכל 31

סיפורים ופתגמים

חיילי בית דוד 33
 מה זה "תמים"? 33
 רחמים על תלמיד תומכי תמימים 33
 תמים "ניכר ככתבו" 33
 מקור ידיעתו של תמים אינה מעיתוננים 34
 ומסיימן טוב 34
 הפצת המעיינות 34
 הדבר הנכון כוסן האינו נכון - אינו נכון 34
 לא יהיה זמן לאכול 35
 בקיין - יעמק בהפצה, אבל יסדר קביעות ללמוד 35
 ביטול ומשמעת 35
 תיקון לשתיית משקה 35
 סיפורי חסידים - לחלוחית 35
 בחורים שאים לומדים 35
 לציות להנהלה 35
 אני רואה הכל 35
 השפעותיו של תמים - ע"י ההנהלה 35
 שמירת הסדרים והזמן 35
 התענינות פרטית בכל תמים 35
 זמירות כשמירת הסדרים 36
 הרבי משגיח על הסדר 36
 חמש דקות הוא זמן יקר 36
 "כ"י עם איז א מינוט א יאר" 36
 "אותי לא מרמים" 37
 לא להפריע לסדר 37
 מקוה לפני הסידות 37
 וואס גייט זיין מארגן מיט סדר הסידות? 37
 האמטו גענון . . דער סדר הישיבה? 37
 עבודת התפלה 38
 כל תמים שייך לעבודת התפלה 38
 אורך ההתכוננות 38
 לפעמים ביחודות ולפעמים כציבור 38
 לימוד התורה 38
 הוספה כלימוד הסידות 38
 עצה להבין דא"ח 38
 הרבי רוצה שבתורים יוכלו ללמוד 38
 בחורים זאלען קענען לערנען! 38
 בקי כנגלה 39
 לשבת וללמוד - למרות כל הניסיונות 39
 קובצי הערות 39
 שונות 39
 "האור כמאריסטאון הוא יותר טוב" 39
 להקפיד על צחצוח שיניים 39
 למבול כמקוה לפני שכותבים לרבי 40
 הנסיון של license 40
 הסיבה לרכוש license 40
 אתכפאי של היום 40
 כחור כישיבה צ"ל "בכל עצמותי" 40
 "כדי ללמוד לשתות - צריכים תחילה לקפוץ למים" 41
 אייר הישיבה - מצד התמימים 41

דבר מלכות

לערוך חגיגות לכבוד התייסדות תומכי תמימים 6
 יהיה כשמונים שנה 6
 מאה שנה 6
 יוכל - עולם 7
 בקשה נפשית לערוך חגיגות בכל מקום 7
 ההכנות למתן תורה והתחזקות כלימוד התניא 7
 "דעם רבינע קינדער" 8
 התמימים הם ילדי הרבי ממש! 8
 "דעם רבינע קינדער" 9
 ווי ויינען פארבונדן דירעקט מיט עצמות 9
 תמים - מאז ולתמיד 9
 זמן היותו בתומכי תמימים והשפעתה קיימים הם 9
 תלמיד הרביים 9
 הוראות לכל תלמיד שולמד ולמד בתומכי תמימים 9
 העילוי של תמים צריך להתבטא בכל פרטי חייהם 10
 להוסיף כלימוד פנימיות התורה 10
 "יהוד זה (הלימוד בתורת) הוא נצחי לעולם ועד" 11
 קדושה לא זזה ממקומה 11
 עניני גאולה ומשיח 12
 "חיילי בית דוד" מנצחים המעמד ומצב "חרפו עקבות משיח" 12
 הרבי יולך את התמימים בראש לקראת הגאולה 12
 בתמימים מאירה האמונה במשיח ככל התוקף 12
 "שלימוד התורה יהי למעלה משיעור ולמעלה ממדידה והנבלה" 12

דברי הרב

התייסדות הישיבה - ביום ט"ז אלול 15
 התחלת הלימודים - ביום ח"י אלול 15
 קריאת שם הישיבה - "תומכי תמימים" 15
 המנונה האלקית התחילה להאיר 16
 חיילי בית דוד 16
 יראת אלוקים ועבודת ה' כאמת 16
 תלמידי תורת עושים חייל 17
 תרסי' המוסד פורח כשושנה 18
 היסוד מסירות הנפש של הרביים 18
 ארבעים שהם ארבע מאות 19
 הנוכה עליו עמדו כליובאוויטש 19
 כל תמים - עולם מלא 20

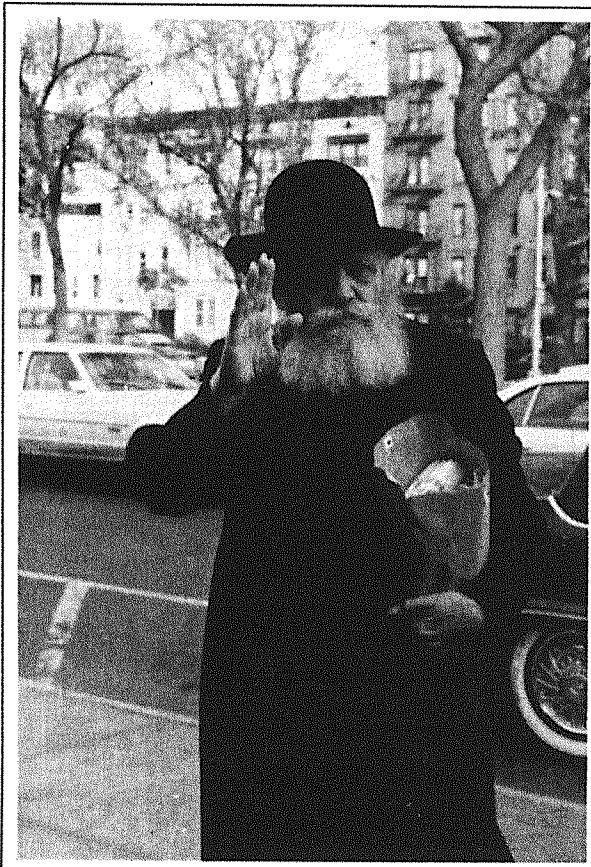
מקרה

התייסדות הישיבה 21
 מטרת הישיבה 21
 התחלת הלימודים 21
 קריאת שם הישיבה 21
 החדרים, השיעורים, והזאל 22
 סדר היום כליובאוויטש 22
 לימוד הדא"ח 23
 לימוד הנגלה 23
 התוועדות 23
 המשפיעים 23
 מנידי השיעורים כנגלה 24
 ספרות, ש"כ וציציות 24

דבר מלכות

קדושה לא זזה ממקומה

לכבוד מאה שנה להתייסדות
ישיבת תומכי תמימים, מוגש בזה
לקט של שיחות קודש של כ"ק
אדמו"ר נשיא דורנו בהקשר לזה ■
הוראות לערוך חגיגות לכבוד
התייסדות ישיבת תומכי תמימים ■
להדפיס ענין חדש לכבוד חגיגות
אלו ■ מעלתו של מאה (שנה) ■
בכינוי של התמימים בתור "דעם
רבינס קינדער" ■ זכותו ואחריותו
של תמים - אפילו לאחרי ש"יצא"
מכותלי הישיבה, בבחי' "קדושה לא
זזה ממקומה" ■ "תמים" נק' אפי'
מי שלמד בתומכי תמימים יום אחד
תמים - מאז ולתמיד ■ מתפקידם
של תמימים כנרות להאיר, שאצלם
מאירה האמונה בביאת משיח

לערוך חגיגות לכבוד התייסדות תומכי תמימים

ולפועל - "שא שטיל"... לא ריקודים, לא שירה
באופן של הרמת קול, ואפי' לא ניגון חסידי - שקט
מוחלט, כדי שלא לעורר את הישנים והנרדמים...

כיצד יתכן הדבר - שיעבור יום סגולה כזה, יום
התייסדות (הולדת) דתו"ת, ללא התועעות מיוחדות? !
ובפרט - אלו שלמדו בתו"ת, או שקיבלו השפעה
מאלו שלמדו בתו"ת. השפעה כזו שבכחה עוסקים
בעבודת ה' תמיד כל הימים, ולא עוד, אלא שישנם
כאלו שגם פרנסתם הגשמית קשורה עם תו"ת,

ע"פ האמור לעיל אודות העילוי דט"ו אלול בשנה
זו - בטוח הייתי שכאשחזור מה"אוהל" בט"ו אלול,
אמצא "אז סעוען סעוענטי גייט כאדאראם"...
(מהפכה וכו'). - לא מצד ענין של מחלוקת כו', לא
יעלה ולא יבוא, כי אם, מצד גודל השמחה באופן
דפריצת גדר, שמחה וריקודים ב"שטורעם" הכי גדול.

התוועדות בקשר עם מלאות פ"ט שנה להתייסדות
ישיבת תר"ת!

בודאי היו עסוקים בעניני טוב וקדושה, שהרי,
"כל ישראל בחזקת כשרות", ובפרט - שישנו גם
תירוץ שט"ו אלול חל בערב שבת, ובמילא - ע"פ
הלכה - טרודים בהכנות לשבת; הכל טוב ויפה, אבל,
היתכן שיעבור יום התייסדות תר"ת ללא כל שימת
לב?! ופשיטא, שאין זה בסתירה להכנות לשבת,
שהרי "איני מבקש כו' אלא לפי כחן"!

יתכן אמנם שהיו כאלו שישבו בביתם, "אונטערן
פאפליץ"... והרעישו עם עצמם ("געשטורעמט מיט
זיך אליין"), או אפילו עם עוד אחרים, אודות מעלת
היום והתייסדות תר"ת וכו', כאמור, בד' אמות
שלהם, באופן ד"הצנע לכת עם אלוקיך"; אבל, לא זו
הדרך, ולא זו היא כוונת מייסדי הישיבה, ולא עוד,
אלא שזוהי היפך הכוונה - שהרי הכוונה היא להחיש
את ביאת המשיח ע"י ש"פוצו מעינותיך חוצה"
(כנ"ל), עד לה"חוצה" האמיתי, שאין חוצה מחוץ
הימנו, ולא לישב בביתו ולהרעיש עם עצמו כו'.

...ובנוגע לפועל:

יש לערוך התוועדות וחגיגה פומבית - יפוצו
מעיונותיך חוצה - בקשר להתייסדות ישיבת תר"ת
ובהקדם הכי אפשרי, שהרי חבל על כל יום שעובר
מבלי לנצל את ההשפעה הקשורה עם יום התייסדות-
הולדת ישיבת תר"ת, שאז, ישנו הענין להתגברות
המזל - ע"ד האמור לעיל בנוגע ליום הולדת כפשוטו,
ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז - מצד זכות הרבים
כו'.

ומובן, שענין זה שייך לא רק כאן, אלא גם בכל
מקום שיש סניף של ישיבת תר"ת, אשר, אם מאיזו
סיבה שתהי' לא ערכו התוועדות וחגיגה בקשר עם
יום התייסדות הישיבה - ישלימו זאת, כאמור, בהקדם
האפשרי.

ולא עוד, אלא גם כמקום שאין בו סניף דישיבת
תר"ת, אבל, נמצא שם מי שלמד בתר"ת, או שקיבל
ממי שקיבל וכו', הארה או הארה דהארה כו', אשר,
בימינו אלו, כאור"א מישאל הוא בכלל זה - יש
לערוך התוועדות וחגיגה בקשר להפצת התורה
והיהדות והמעיינות חוצה, בהתאם לתוכן השפעתה
של ישיבת תומכי תמימים.

(משיחת ש"פ תבוא, ט"ז אלול ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

ויהי בשמונים שנה...

די כוונה ככהנ"ל איז (ניט זאגן אן ענין פון א
פשט'ל, אדער א צחות און דרשה וכו', נאר) בפשטות
- אז מצד דערויף וואס ס'איז געווארן שמונים שנה
זינט די התייסדות פון ישיבת תומכי תמימים, דארפן
די תלמידים מוסיף זיין אין די אלע ענינים האמורים
לעיל.

וואס דאס מיינט מען סיי די תלמידים וואס זיינען
דעווען בעבר, וואס אפי' א תלמיד וואס איז געווען א
"בר בי חר יומא", איז ער אויך א תלמיד נצחי, אדער

ווי דאס איז בפשטות - א תלמיד בעבר וואס דערנאך
איז ער געווארן א משפיע, א ראש ישיבה, א רב, אדער
אז ער איז אין דעם קו פון זכולון;

עד"ז די תלמידים בהווה, ועד"ז די תלמידים
בעתיד - וואס מ'דארף שוין אנהויבן זיי מחנך זיין -
ליגט די גאנצע אחריות אויף די תלמידים (בעבר,
בהווה ובעתיד) - צוזאמען מיטן גאנצן זכות וואס איז
דא דערביי - אז מ'זאל וויסן זיין אז ס'איז געווארן
דער ענין פון "ואם בגבורות שמונים שנה", ובמילא
דארף מען מוסיף זיין אין די אלע ענינים האמורים.

(משיחת ח"י אלול תשל"ז - שמונים שנה מהתייסדות תר"ת)

מאה שנה

דער ענין פון מאה (שנה) האט אין זיך א שלימות
מיוחדת. והביאר בזה:

די שלימות פון יעדער ענין (אין קדושה), איז
(בכלל) - עשרה, און ווי ס'איז אויך פארשטאנדיק
דערפון וואס עס שטייט אין התחלה פון פרק חמישי
דפרקי אבות, "בעשרה מאמרות נברא העולם", וואס
דאס ווייזט אז די שלימות פון "עולם", ביז פון אלע
עולמות פון גאנץ סדר השתלשלות, איז עשרה, וואס
דערפאר איז ב"עשרה מאמרות נברא העולם".

עד"ז איז די שלימות אין זמן ("שנה") - עשר,
וואס עשר שנה באווייזט אויף אן אפשלום און א
שלימות אין זמן. ובפרט אז אין זמן קומט אויך צו אז
דאס איז עשר שנה, וואס "שנה" איז מלשון "שינוי",
ווארום א שנה איז כולל אין זיך אלע פרטים און
שינויים. וואס דערפאר איז "שנה" אויך מלשון
"שני", ווארום ווען עס קומט א צווייטער יאר חזר"ט
זיך נאך איבער א צווייטען מאל וואס עס איז שוין
געווען אין דעם פריערדיקן יאר. ועאכו"כ בשעת עס
ענדיקן זיך עשר שנה, וואס דעמאלט קומט צו אין
דער שלימות הזמן פון שנה - דער שלימות הזמן פון
עשר שנה.

עד"ז איז די שלימות אין "נפש", אין אדם - עשר,
וואס עשרה אנשים איז דער גרעסטע פרהסיא. ווי
ס'איז פארשטאנדיק פון דער הלכה, אז אין ברכת
המזון בשלשה זאגט מען "נברך", און בעשרה זאגט
מען "נברך אלוקנו", און פון עשרה און ווייטער,
אפילו אויב דער ברהמ"ז איז פון "אלף" אדער
"ריבוא" (ביז - כל העולם כולו) זאגט מען "נברך
אלוקינו) פונקט ווי מ'זאגט עם בעשרה. וואס דערפון
איז פארשטאנדיק, אז אנשים זיינען כולל אין זיך כל
העולם כולו.

וואס כהנ"ל, אז די שלימות אין יעדער זאך (אין
עולם שנה נפש) איז עשרה, איז ווי דאס איז מצד
הבריאה, וואס "עולם על מילואו נברא".

עס דארף אבער זיין "לעשות - לתקן" - א איד
דארף ווערן א "שותף להקב"ה במעשה בראשית"
דורך דערויף וואס ער טוט אויף מצד עבודתו די
זעלבע זאך וואס דער אויבערשטער האט אויפגעטאן
אין דער בריאה און דורך דערויף טוט ער אויף
נאכמער שלימות אין דער בריאה ווי זי איז מצ"ע.

(מהורש"ב) נ"ע, שענין הישיבה הוא (אף שהיו הרכה ישיבות בזמן ההוא, ויותר מזה בימינו אל) – כמבואר בשיחה הידועה שלו ד"כל היוצא למלחמת בית דוד" – שתפקיד תלמידי התמימים הוא: להציל מצבם של כלל ישראל, נגד אלו "אשר חרפו עקבות משיחך", שלזה צריכים צבא מיוחד, ושלוחים וכוחות מיוחדים, לבטל הענין ד"אשר חרפו גו" ו להביא את סיום הכתוב "ברוך ה' לעולם אמן ואמן" – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שהעילוי בגאולה העתידה היא, שכולם יגאלו.

ומזה מוכן, שהתייסדות ישיבת תומכי תמימים שייכת לכלל ישראל, עד סוף כל הדורות, וע"ז מביאים גאולה האמיתית והשלימה, שהיא גאולת כלל ישראל, כנ"ל.

...ולכן בנוגע לפועל באה הבקשה, ובקשה נפשית וכו' – לערוך חגיגות גדולות וברוכ עם ובפרסום בכל מקום ומקום בכל העולם כולו שבו נמצא ישיבת תומכי תמימים, הן אלו הנקראים בשם זה, והן אלו הנקראים בשם אחר (כמו אחי תמימים וכיו"ב).

...וכטבע העולם, שכשעושים חגיגה – ניתוסף בחג היום, שלכן יש להמשיך את החגיגות גם בימים שלאח"ז, ברור – עד ליום ח"י אלול ועד בכלל (שביום זה ה' התחלת הלימודים בהישיבה), היום שמכניס חיות בכל עניני אלול.

...ומה טוב – שבכל מקום יקשרו חגיגות אלו עם הדפסת ענין חדש בפנימיות התורה, ואפילו בהדפסת דבר שנדפס מכבר – יש בזה גם המעלה של חידוש.

...וכל מי שלומד בתו"ת, או שלוח את בניו ללמוד שם וכיו"ב – כודאי ישתתף ויסייע באירגון חגיגות אלו, ולא באופן שיחכו עד שיבקשו ויזמינו אותם, נאר זיי זאלן זיך אליין אנשלאגען להנהלת הישיבה שבכל מקום – לעזור כפי יכלתם.

ותן לחכם ויחכם עוד בכל ענינים אלו, אשר כודאי, וועט מען זיך אריינווארפען אין דעם מיט'ן גאנצען ברען און שטורעם, וכל המוסיף מוסיפין לו.

...ויהי רצון, שכל ענינים אלו ימהרו ויזרוזו סיום וסוף "עקבות משיחך" – ויביאו בפועל את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא ו"קהל גדול ישובו הנה", גדולה אמיתית, ע"ד מ"ש "גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו" – אמיתי הוא גדול – העיר אלקינו, שדוקא שם ניכר ה"גדול הוי".

...ולהעיר, שגם אם ווייזט זיך אויס לאחר, שהי תלמיד בתו"ת רק בעבר, אבל לא בהוה – הרי קדושה אינה זזה ממקומה, און ווען מיגייט אריין אין תו"ת, פארבלייבט דאס במשך כל החיים שלו!

(משיחת ט"ו אלול תשמ"ט – בלתי מוגה)

ההכנות למתן תורה והתחזקות בלימוד התניא

בעמדנו מיד לאחרי חג השבועות, זמן מתן תורתנו, ובשנת ה-200 להדפסת התניא, מביאים אנו שיחת רבינו

דאס הייסט אז יעדער זאך אין וועלט וואס דער איד קומט אין באירונג דערמיט, איז ער דאס מתקן און מברר, און מאכט פון דעם אויף די שלימות פון עשרה.

וואס דערפון קומט דאך אויס, אז דורך עבודת האדם אין וועלט ווערט אויפגעטאן אין וועלט די שלימות פון מאה – ווארום מצד הבריאה איז פאראן דער שלימות פון עשרה, און אין יעדער איינער פון די עשרה (שמצד הבריאה) טוט אויף א איד ע"י עבודתו דעם ענין פון עשרה – איז דאך דאס עשר פעמים עשר – מאה.

און בשעת מ'האט עשר פעמים עשר, מאה – האט מען תכלית השלימות פון אלע ענינים (נאכמער ווי די שלימות שמצד הבריאה) – ווי עס שטייט אין זהר עה"פ "ויהיו חיי שרה מאה שנה וגו'", אז אין מאה איז "אתכליל מאתר עלאה סתימא דכל סתימין".

...במשך ימי חייו פון א מענטשן געפינט זיך זיין נשמה אין א גוף "אין עולם מלשון העלם והסתרה", "לעלם חסר כתיב".

בשעת איינער קומט צו די דרגא פון "בן מאה" איז ער "כאילו מת ועבר ובטל מן העולם": דער עולם מלשון העלם והסתרה איז ביי אין ניטא, ובלשון הידוע: ער זעט דעם כח הפועל בנפעל.

ובמילא איז דער עבודה פון א "בן מאה" גאר אין א העכערער אופן ווי זיין עבודה איז געווען איידער ער איז געווארען "בן מאה" – ווארום אין אופן פון "כאילו מת ועבר ובטל מן העולם" ער שטייט העכער פאר דער גאנצער העלם והסתרה פון וועלט.

(משיחת ש"פ חוקת תש"ט – בלתי מוגה)

יובל – עולם

...יובל שנים (נוסף על היותה תקופה שלימה) נקרא בשם "עולם", "עולם שלם", שכולל כל העולם כולו וכל העולמות כולם, וענינו בעבודה – שכולל כל עניני העבודה, כלשון הכתוב "ועבדו לעולם", וכולל גם הפירוש ד"עולם" מלשון נצחיות.

...וע"ז נפעל דוגמתו בנוגע לענין הגאולה שנעשית "גאולת עולם" גאולה נצחית שאין אחרי גלות, ל"עם עולם", ע"י שלימות הגילוי ד"תורת עולם", נגלה תורה ופנימיות התורה באופן ד"תורה אחת", ע"י גילוי בחי' היחידה שבתורה.

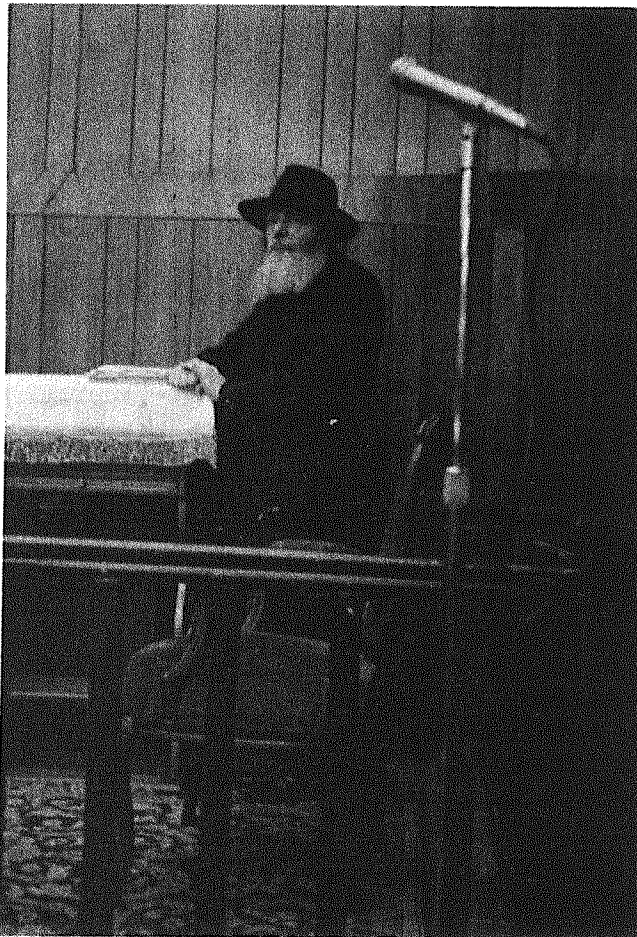
(משיחת ליל ג' פ' תצוה, ט' אדר תש"נ – מוגה)

בקשה נפשית לערוך חגיגות בכל

מקום

ט"ו אלול חל באותו יום כשבוע שבו חל ערב ראש השנה. נוסף לזה – בו "קיימא סיהרא באשלמותא", שזה מורה על שלימות של ישראל, המונין ודומין ללבנה.

ענין זה שייך גם למאורע המיוחד דט"ו אלול, יום

העולם, שהיא עניינם של תלמידי התמימים והתחזקות בלימוד התניא:

מהתנאים העיקריים בלימוד התורה – שהאדם יפנה דעתו מכל ענייני העולם, כדי שענייני העולם לא יפריעוהו ויבלבלוהו מלימוד התורה, ועי"ז יוכל לעסוק בתורה כראוי.

ויתירה מזה – שצריך לפנות דעתו (לא רק מענייני העולם שאינם שייכים לתורה, אלא) גם מעניינים השייכים לתורה, אלא, שאינם בכלל ד"ללמוד" (לימוד לעצמו), כי אם, "ללמד" (לאחרים) – שהרי, אע"פ שלימוד התורה צריך להיות באופן ד"ללמוד וללמד", מ"מ באותה שעה שלומד תורה לעצמו אינו יכול ללמדה לאחרים. ועד כדי כך, שעצם העובדה שנמצא בחברת בני אדם, מבלבלת ומפריעה לעיון והעמקה הדרושים ללימוד התורה.

ולא עוד אלא שבלימוד התורה ("ללמוד") גופא צריך לפנות דעתו מכל ענייני הפרטי שלומד עתה – שהרי, אע"פ שכל ענייני פרטי בתורה קשור עם ריבוי עניינים ועד לכל ענייני וחלקי התורה, שעל ידו ניתוסף בהבנה והשגה דשאר ענייני וחלקי התורה, כיוון שכל התורה כולה היא "תורת אחת" ("עניין אחד"),

והעצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס ככולו, מ"מ, בהתחלת הלימוד צריך לפנות דעתו מכל ענייני התורה ולעסוק רק בלימוד עניין פרטי זה.

וכהנ"ל מודגש בפרשה שקורין בשבת שליפני "זמן מתן תורתנו" – פ' במדבר, במדבר סיני:

"מדבר" – כיוון שאינו מקום ישוב בני אדם, ואין בו בעלי חיים, אילנות וצמחים, אין בו דברים שיכולים לבלבל ולהפריע ללימוד התורה בשלימות.

ומודגש יותר ב"מדבר סיני", "שירדה שנאה לעולם עליו" – שלא זו בלבד שבפועל אין בו ענייני העולם, אלא יתירה מזה, שמדגיש השנאה לענייני העולם, שאינו יכול לסבול ענייני העולם – "עולם" מלשון העלם היפך התורה שנקראת "תורה אור" – כיוון שענייני העולם מבלבלים ומפריעים ללימוד התורה.

וע"פ האמור שגם הלימוד לאחרים ("ללמד") מפריע בעת הלימוד לעצמו ("ללמוד") – מוכן, שהכוונה ב"תורה אור" (כאן) היא להאור העצמי דתורה, היינו, לא אור להאיר אחרים ("נר להאיר"), או אפילו שעל ידו נעשה מואר (בדרך ממילא) המקום שנמצא בו, כי אם, שמציאותה של תורה עצמה (שלא כשייכות לפעולתה והשפעתה) היא "תורה אור".

ועפ"ז מוכן התוכן דקריאת פ' במדבר בשבת שלפני מתן תורתנו – להדגיש אופן ההכנה לקבלת התורה שצריך לפנות דעתו מכל העניינים שבעולם, כך, שאין בעולמו שום דבר מלבד התורה שלומד (גם לא הלימוד לאחרים, או לימודו בעצמו כשאה ענייני

התורה), בדוגמת "מדבר סיני" שאין בו שום דבר זולת היותו המקום שעליו ניתנה התורה.

ויש לומר שזהו גם הפירוש בדברי המדרש "כל מי שאינו עושה עצמו כמדבר הפקר אינו יכול לקנות את החכמה והתורה, לכך נאמר במדבר סיני" – שצריך להיות כמעמד ומצב ד"מדבר הפקר", שאין בו שום דבר מלבד התורה, ובמילא, אין שום דבר המבלבל ללימוד התורה בשלמות.

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בהתחלת ספר התניא, כתיבה הראשונה – "תניא", שעל שמה נקרא הספר כולו, ספר התניא.

(משיחת פ"פ במדבר תש"ו)

"דעם רבי'נם קינדער"

התמימים הם ילדי הרבי ממש!

כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע אמר שהתמימים הם נרות להאיר, ז.א. אשר תפקידם המיוחד שהטיל עליהם רבם (שגם ע"פ נגלה כל המלמד את בן חכירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, ובפרט בחסיד ורבי שהוא לא כאילו ב"כ"ף" הדמיון, אלא ילדו ממש, והרבי אמר שילדיו צריך להיות נר להאיר), אפן פשוטין לשון גערעדט, אז אין דעם ארט וואו ער

תמיד תלמיד, שכן "קדושה לא נעקרה ממקומה". אם הוא נעשה אחר כך בציוור של בעל עסק, יושב אוהל ואפילו ראש ישיבה או משפיע, הנה עיקר המעלה שבו הוא – מה שנשאר תמיד תלמיד.

כי זהו הדבר היקר ביותר, שהוא תלמידים של הרביים – כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע ובנו כ"ק מו"ח אדמו"ר נ"ע.

ביתוד אם הוא זוכה להיות תלמיד המחכים את רבו, כפי המבואר במאמרים שעל ידי התלמיד המחכים מגיע הרב לכת ההיולי העצמי, הקשור לעצם הנפש, ומשם זה נשפע גם לתלמיד...

כאמור, שתלמיד "תומכי תמימים" גם לאחר צאתו מכותלי הישיבה, נשאר תמיד תלמיד, ובהתאם לכך מוסכים כל הדברים האמורים גם כלפי אלה שהיו תלמידים בעבר, שגם בהם, אף אם כעת הם בעלי עסקים, צריך להיות ה"פרצת" באותם הענינים שבהם עוסקים התלמידים, אותם ענינים המבוארים באריכות בקונטרס "עץ החיים", שכן זהו עיקר ענינם.

החסיד רבי בנימין קלעצקער עסק במסחר עצים. פעם אחת בעשותו חשבון בעניני המסחר, הי' שקוע בשעת מעשה בחסידות, וכשהי' לרשום את הסך הכל, רשם אין עוד מלבדו. והוא לא כתב זאת בכונה, בדרך צחות, כי אם זה נרשם אצלו בדרך ממילא.

כששאלוהו מה מקום יש לחשוב בחסידות כאמצע סדור חשבון במסחר? ענה: פלא יותר גדול הוא שכאמצע "אחד" חושבים על העצים שבריגא. ואם בכך אין פלא בעולם, בוודאי שאין זה צריך להפליא אם בשעת מסחר העצים חושבים אודות "אחד".

(משיחת ש"פ קדושים תשי"ט)

הוראות לכל תלמיד שלומד ולמד בתומכי תמימים

...כך הוא בנוגע לכל תלמיד בתומכי תמימים – שעליו לעמול בתורה ולהיות ת"ח.

וגם אם כעת איננו תלמיד בתומכי תמימים, והוא הוגה בחשבונות של פרנסה וכיו"ב.

הרי אם פסע ברגלו פעם בתומכי תמימים" אפילו לרגע, נהיו רבותינו נשיאינו הבעלים שלו, ותובעים ממנו שיהי' תלמיד חכם.

הוא זקוק, אמנם, לסיעתא דשמיא, עליו להגיד תהלים, להתפלל, לתת צדקה (גמ"ח) לפני הלמוד, לתת צדקה לפני התפלה, לעשות מעשים טובים ולהדר במעשה המצוות – אך אחר כך עליו להתישב ופשוט לעמול בלמוד, ודוקא ע"י זה יוכל להיות לתלמיד חכם.

המדובר הוא הלא ב"שנת הקהל" – וכשם שהי' אז, ש"המלך הי' קורא" והי' צריך להיות "כאילו... מפי הגבורה שומעה" והי' הכרת שיהי' אצל כל אחד "למען ישמעו ולמען ילמדו" עד שיביא "ושמרו

געפינט זיך דארף ער זען, אז עס זאל ווערן ליכטיק, כי זהו כל מהות ותפקיד נשמתו שבשבילו ירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקא...

(ממכתב י"א אלול, השי"ת)

"דעם רבינעם קינדער"

...איר לערנט דאך אין דעם רבינעם ישיבה, זייט איר דאך דעם רבינעם קינדער... (כ"ק אדמו"ר שליט"א בכה הרבה).

(משיחת ערוהכ"פ תשי"ב – בעת "ברכת התמימים")

זיי זיינען פארבונדן דירעקט מיט עצמות...

די תלמידי הישיבה זיינען תלמידים פון די רביים מייסדי הישיבה, וואס דורכן פארבונדן מיטן עצם הרביים זיינען זיי פארבונדן מיט עצמות, שלמעלה מגליא דקוב"ה וסתים דקוב"ה.

ובמילא איז וואס איז נוגע בנוגע משגיחים וכו', וויבאלד אז זיי זיינען פארבונדן דירעקט מיט עצמות, וואס ער אליין גיט אכטונג ובוחר כליות ולב אם עובדו כראוי, און התבוננות הקלה אין דעם, וועט אויך מספיק זיין...

און דורך דעם ופרצת אין די ענינים פון "תומכי תמימים", ווערט מען פארבונדן מיטן עצם הרביים און דרך זיי מיט עצמות ממש.

(משיחת ש"פ קדושים תשי"ט)

תמים – מואז ולתמיד

זמן היותו בתומכי תמימים והשפעתה קיימים הם

...וכיון שכ', כמו שכותב, למד בשיבת תומכי תמימים בווארשא, ששיבות אלו מטרותן וכוונתן הפנימית גם כן הפצת המעינות, בחלק הנגלה וחלק הפנימי שבתורה גם יחד, הרי בודאי שספג מענינים של תורת החסידות ותורת החב"ד, שהיא היא תורת הבעל שם טוב. ומה בענינים גשמיים שורר החוק שאין דבר אחד לבטלה ואין דבר אחד שנפסד לגמרי, הרי זמן היותו בד' אמות של ישיבת תומכי תמימים והשפעתה קיימים הם ופועלים פעולתם, והלואי וינצלם במילואם. ובפרט אשר זכות הרבים מסייעתו.

(ממכתב ט"ז כסלו תשי"ב)

תלמיד הרביים

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם שתלמיד "תומכי תמימים" נח אחר ושיאמו מרוחלי הישירה. ושאר

הבעש"ט שאהבת הקב"ה לכאור"א מישראל היא בדוגמת אהבת הורים זקנים לבנם יחידם שנולד להם לעת זקנתם – הרי זה פועל אצלו עילוי גדול ביותר, כי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם".

ועל זה אומרים ליהודי שהעילוי שלו לגבי שאר בני האדם צריך להתבטא לא רק בענינים שבהם נבדל הוא משאר בני האדם. (כדוגמת "כתונת הפסים", "שהוסיף לו אביב יותר על אחיו"), אלא העילוי שלו צריך להתבטא גם באותם ענינים שבהם שוה הוא (לכאורה) עם שאר בני האדם, היינו, שגם בענינים אלו יהי ניכר העילוי שלו – ונפלינו אני ועמך מכל האדם אשר על פני האדמה".

וע"ד מ"ש הרמב"ם (הל' דעות רפ"ה) "כשם שהחכם ניכר בחכמתו וכדעותיו והוא מובדל בהם משאר העם, כך צריך שיהי ניכר במעשיו במאכלו ובמשקו כו".

ועד"ז מובן בנוגע לאלו שזכו ללמוד תורת החסידות, היינו, שזכו לזה ללא כל עבודה ויגיעה אלא באופן "שהוסיף לו אביו", משום שנולדו להורים וזקנים הנמנים על דגל החסידים, ולכן שלחו אותם ללמוד בשיבת תומכי תמימים, ועי"ז זכו ללמוד תורת החסידות [מכלי הבט אם למדו הרבה, ע"ד המיצוע, או מעט, או שלמדו רק כדי לצאת ידי חובתו כו' – הנה עילוי זה צריך להתבטא בכל פרטי חייהם (לא רק בעת לימוד החסידות), גם באותם ענינים שבהם שוים הם (לכאורה) עם אלו שעדיין לא זכו ללמוד חסידות כו".

(משיחת ש"פ וישב, מבה"ח סבת, תשמ"ב הנחה בלה"ק סמ"ג)

להוסיף בלימוד פנימיות התורה

...הוראה הנ"ל (כנוגע ללימוד פנימיות התורה) היא ביתר שאת ויתר עז – אצל אלו שיודעים ושייכים כבר ללימוד פנימיות התורה:

התלמידים שלומדים בשיבת תומכי תמימים, וכן אלו שלמדו בעבר בשיבת תומכי תמימים – הנה מאחר שהם התחנכו באופן כזה שצריכים ללמוד פנימיות התורה, הרי"ז אצלם בפשיטות, ולכן, ההוראה דל"ג בעומר שצ"ל הוספה בלימוד פנימיות התורה, היא אצלם בהדגשה יותר.

ואפילו אלו שלמדו בשיבת תומכי תמימים לרגע אחד (כפי שהם חושבים) – הנה רבותינו נשיאנו לאזן זיי גיט אפ, ומאחר שזכו ללמוד בתומכי תמימים, ה"ה שייכים ללימוד פנימיות התורה, וכמוכא בחסידות (מע"ח) שקדושה לא זזה ממקומה.

והוכחה לזה בנגלה דתורה: הרמב"ם פוסק "שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה", והיינו, שאע"פ שהגוים החריבו ושרפו את ביהמ"ק, ובני נמצאים בגלות, "מפני חטאינו גלינו מארצנו", אעפ"כ קדושת המקדש וירושלים אינה בטילה, מפני "שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה", ובאופן שקדושת השכינה מיוחדת עם המקום הגשמי כפשוטו.

לעשות את כל דברי התורה הזאת" עם כל הפירושים שבה כמבואר ברמב"ם והוא אומר לשונות חמורים ביחס לאלה שאינם נכונים לשמוע, ואפילו אלה שאינם מבינים את הלשון.

על דרך זה ביחס ל"תומכי תמימים" בשעה שנשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהנהו בדוגמת מלך, קורא ותובע ממי שהוא, שהוא מוכרח להיות תלמיד חכם, – הרי זה הכרח גמור לכל אחד השייך ל"תומכי תמימים" שיקיים את זה בפועל, כעמלו בלימוד התורה.

ואם ירצה לרמות את עצמו, שאין הדבר כך ולהשלות את עצמו בתירוצים שעליו להתעסק בחשבונות של פרנסה וכיו"ב – הרי ידוע סיפורו של אדמו"ר מהר"ש ג"ע – שאת הזולת אין מרמים, ורק את עצמו מרמים, ומה הוא הפלא, ששוטה מרמה שוטה? – כלום לא פעל!

וגם שלות הנפש נשללת ממנו, כי כ"ק מו"ח אדמו"ר דוחק בו ותובע ממנו, שתהי לו קביעות ולא רק בזמן אלא גם בנפש, לא רק בקביעות כנאמר בשו"ע, אלא גם כדאיתא בתניא.

והאמור לעיל אינו "מאמר מוסגר" אלא "מאמר פתוח" אין זה דרך אגב אלא ענין עיקרי.

הרי זה רק שהנני מכניס בזה ומוציא בזה ענינים, שנאמרו כבר בשיחות וכמאמרים של רבותינו נשיאנו.

כמובן מאליו, שאין זה עניני להשלות יהודים בשלוה שיסודה בשקר.

לא כאלה המבקשים שלוה של שקר ואינם רוצים לזכור את המדובר, או ששוכחים את המדובר ולהם כל התירוצים והאמתלאות, שהם טרודים בפרנסה, ולזה רצונם להיות בשלוה ובמנוחת הנפש, ושוככים לישון בכל ההצדקות של שקר.

וזה המדבר על לבו, שיישן, יעמוד על כך אחר זה, שלא עזר לו אלא תמך בידו להיות מחבל בעצמו!

"קרוב אליך הדבר מאד וגו'" – "לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא ולא בשמים היא גו' ולא מעבר לים היא וגו'".

ואפילו אילו הי' זה "בשמים", "אתה צריך לעלות אחרי" ואפילו אילו הי' זה "מעבר לים", אתה צריך לעבור אחרי" כדברי רש"י.

וכאן נאמר כי "קרוב אליך . . מאד" המבוקש הוא לא להתקרב לזה.

(תרגום משיחת ש"פ פקודי תשמ"א, הנחה בלתי מוגה)

העילוי של תמים צריך להתבטא בכל פרטי חייהם

...ההוראה מזה בעבודת האדם:

כאשר יהודי מתכוונן שהוא בנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וכידוע תורת

הוא שייך לתומכי תמימים, עכ"פ אינו חובש את ספסלי תו"ת.

שהרי בנוגע לכל עניני תורה ומצוות נאמר (בתניא פכ"ה) אשר "יחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד". אך לגבי כל הענינים נאמר שזהו "למעלה" ואילו בנוגע לאלו שלמדו בתו"ת הרי זה "נצחי לעולם ועד".

אשר על כן צריך כל מי שלמד פעם בתו"ת – ללמוד פנימיות התורה ובאופן שרבותינו נשיאינו המשיכוה בחב"ד, באופן ד"יתפרנסון", ועד – באופן של "נרות האיר" להאיר את החושך שמחוץ לדי' אמותיו כפי שאמרו רבותינו נשיאינו, עד כ"ק מו"ח אדמו"ר שהי' והינו ממלא מקומם.

(תרגום משיחת ש"פ ויקרא, פ' זכור תשמ"א הנחה בלתי מוגה)

קדושה לא זזה ממקומה

...ע"פ הכלל ד"קדושה לא זזה ממקומה" מובן, שגם אלו שכבר "יצאו" מכותלי ישיבת תומכי תמימים, קדושתה זו של הישיבה לא זזה ממקומה בהם; ובפרט ע"פ הידוע אודות ריבוי הכחות, היגיעה וההשתדלות שהשקיעו רבותינו נשיאינו בהישיבה – והרי כשם שמעשי ידיו של הקב"ה הם נצחיים, כן הוא בצדיקים שדומים לבוראם – שכחות אלו טמונים בכל תלמיד ותלמיד בנפשו פנימה לעד לעולמי עולמים. במהותו – ה"ה כל ימי חייו תלמיד של רבותינו נשיאינו.

ומזה מובן, שכל מה שנתבאר לעיל במהותו של תלמיד ישיבת תומכי תמימים – (א) מצד הביטול שלו ביכולתו להיות מסור ונתון בכל כחות נפשו לכל סוגי העבודה שתובעים ממנו – לימוד התורה נגלה וחסידות, עבודת התפלה, הפצת המעיינות חוצה; (ב) מאידך ה"עבודה תמה" שלו היא – לימוד התורה, וזהו עיקר מהותו ותכליתו.

צ"ל דוגמתו, עכ"פ מעין זה גם אצל כל אלה שכבר יצאו (מאיזה סיבה שתהי') מכותלי הישיבה, גם אם במצבם כעת הם נמצאים (ע"פ תורה) בהסוג ד"זבולון" ומארי עובדין טבין [ניתירה מזו י"ל: אפילו אלה שבעבר לא זכו להיות מתלמידי תומכי תמימים, אבל למדו תורת רבותינו נשיאינו, אפילו "פסוק אחד או דיבור אחד או אפילו אות אחת" – הרי הם תלמידי רבותינו נשיאינו וכאילו למדו בהישיבה שלהם, שמחוייבים להתעסק הן ב"אימורי" והן ב"גדיא" ובאופן דשניהם "יעמדו יחדיו"; ומ"מ עליהם לדעת שעיקר מהותם ופנימיותם הוא – לימוד התורה, ולכן, אין להם להסתפק בזה שיוצאים י"ח בקביעות עתים לתורה כפי שנקבע בשו"ע, אלא שעליהם "לגזול" גם משעות העסק שלו וכז' ולנצלם ללימוד התורה.

וכ"ז – אפילו באותו הרגע שהי' חורבן ביהמ"ק, עאכ"כ רגע א' לאח"ז, שאז כבר "נולד מושיען של ישראל", ובפרט לאחר הריבוי מעשים טובים דבנ"י בלימוד התורה וקיום המצוות, וכללות הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", במשך כל השנים.

ועד"ז בנדר"ד: מאחר שלמדו חסידות בישיבת תומכי תמימים במשך זמן מסויים, הגה מאחר שלימוד החסידות הוא בהבנה והשגה, הרי עי"ז נעשה היחוד דהמשכיל עם המושכל (ע"י השכל), ומאחר שהמושכל הוא שכל אלקי (פנימיות התורה), הרי"ז ע"ד הענין דקדושת (המקדש וירושלים מפני) השכינה ושכינה אינה בטילה.

ועפ"ז מובן, שההוראה דל"ג בעומר, שצ"ל הוספה בלימוד פנימיות התורה – היא אצלם בהדגשה יתר.

(משיחת ש"פ בחוקותי תשמ"א הנחה בלה"ק סי"ט)

"יחוד זה (הלימוד בתו"ת) הוא נצחי לעולם ועד"

ענין זה של לימוד פנימיות התורה ולהיות "נרות להאיר" שייך לכל מי שלמד אי-פעם בתומכי תמימים – אפילו מי שלמד רק לפי שעה. ואין זה משנה מפני מה כיום אין הוא נמצא בתומכי תמימים אפילו אם עתה הוא כבר נשוי והינו עסוק בענינים נעלים – נעלים בכמות או נעלים באיכות, כך שלכאורה אין

וואס האבן זיך איבערגעגעבן להוראותיו – בראש,
לקראת משיח צדקנו במהרה בימינו.

(משיחת ש"פ שמיני תשח"ו)

בתמימים מאירה האמונה במשיח

בכל התוקף

...וזהו ההוראה משיעור תהילים דיום י"ח
בחורש, שבסופו מדובר אודות אלו "אשר חרפו
עקבות משיחך", דלא זו בלבד שאין מחכים שמשיח
יבוא "נאו" ממש (אט אט קומט משיח) כי נמצאים
אנו ב"עקבות משיחך", אלא עוד זאת, הם מחרפים
"עקבות משיחך".

וזאת היא השליחות של תלמידי ישיבת תומכי
תמימים (שנתייסדה ביום ח"י אלול, כנ"ל) – וכשיחת
כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע הידועה "כל היוצא
למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו" [שכ"ק
מו"ח אדמו"ר חזר עלי' גם פה בארצות הברית בקשר
להתייסדות תומכי תמימים דארצות הברית] –
שהתמימים יצילו את המצב של כלל ישראל מאלו
"אשר חרפו עקבות משיחך".

דלא זו בלבד שאצלם מאירה האמונה בכיאת
המשיח בכל תקפה, אלא עוד זאת, שהם ישיעו על
בני שבסביבתם להאמין ולחכות לכיאת המשיח
(שזהו תפקידם של תלמידי ישיבת תומכי תמימים –
להיות נרות להאיר).

(משיחת ח"י אלול ה'תשמ"ה – בלתי מוגה)

"שלימוד התורה יהי למעלה

משיעור ולמעלה ממדידה והגבלה"

ויה"ר שהדיבור בכהנ"ל יבוא במעשה בפועל –
שאצל כל אחד מתלמידי הישיבות הנמצאים כאן, וכן
אצל כל אחד מתלמידי הישיבות מכל מקום שהם,
יתוסף בלימוד כל התורה כולה, לימוד כל חלקי
התורה, נגלה דתורה ופנימיות התורה, ומתוך הוספה
יתירה בהתמדה ושקידה בלימוד השיעורים בתורה,
ותירה מזה, שלימוד התורה יהיה למעלה משיעור
ולמעלה ממדידה והגבלה, כך, שהמחשבה הראשונה
שנופלת כמוחו ברגע שניעור משנתו היא בענייני
התורה, ולא עוד אלא שאפילו באמצע השינה ה"ה
חולם ("ס'חלוס'ט זיך") אודות ענייני תורה ופולחן
בתורה!

כאשר מסתכלים על בחור-ישיבה אמיתי, צריכים
לראות את מציאותו האמיתית – שכל מציאותו, כל
עולמו וכל חייו, הו"ע התורה.

ובלשון הרמב"ם בסיום וחותרם ספרו [בנוגע
למעמד ומצב ד"אוחו הזמן] שיבטלו כל המניעות
והעיכובים ויהיו פנוין בתורה וחכמתה] "כמים לים
מכסים" – שהלומד נכלל ומבטל לגמרי בהתורה עד
שלא רואים את מציאותו כי אם את מציאות התורה,
כשם שלא רואים את מציאות הים אלא את המים
שמכסים על הים.

וההתעסקות בלימוד התורה, נגלה וחסידות –
"ותלמודו בידו" ה"ה הכלי וההכנה לגילוי תורתו של
משיח, שילמד תורה את כל העם כולו למקטנם ועד
גדולם, כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

(משיחת אחש"פ תשל"ו ע' 4-323)

עניני גאולה ומשיח

"חיילי בית דוד" מנצחים המעמד

ומצב ד"חרפו עקבות משיחך"

תלמידי הישיבה נקראים "תמימים" ע"ש
שלומדים "תורת ה' – תורה הנגלית ותורת החסידות
– תמימה", ולא עוד אלא שהלימוד דפנימיות התורה
הוא בהכנה והשגה "כלימוד הסוגיות בנגלה דתורה",
ששכל האדם מתייחד עם השכל דפנימיות התורה,
ב"יחוד נפלא שאין כמוהו ולא כערכו נמצא כלל
בגשמיות" (כולל גם ש"והיו לבשר אחד"
שבנישואין), מעין ודוגמת והכנה להמעמד ומצב
דימות המשיח ש"יהיו כל ישראל חכמים גדולים
דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כו".

וגם (ולכן) נקראים "חיילי בית דוד" שמנצחים את
המעמד ומצב ד"חרפו עקבות משיחך", ופועלים
התגלות וביאת משיח בן דוד באופן ד"ברוך הוי'
לעולם אמן אמן", כלשון הכתוב בסיום וחותרם מזמור
פ"ט בתהלים.

(משיחת ש"פ תצא, י"ד אלול תנש"א – מוגה)

הרבי יולין את התמימים בראש

לקראת הגאולה

אזוי ווי די תלמידי התמימים האבן דאן געטאן, אז
בשעת דער רבי האט זיי געזאגט זיי זאלן פארן לערי
השדה, האבן זיי ניט מיישב געווען מיט'ן טאטן צי
מיט'ן שווער און שוויגער, אויך האט מען ניט
געמאכט קיין חשבונות אז בשעת מען וועט לערנען
מערער צייט אין דער ישיבה וועט זיי צוקומען אין
לערנען – וויילע זיי האבן געוואוסט אז זיי זיינען
סאלדאטן, און א סאלדאט האט קיין ענין ניט אויסער
דעם מילוי פקודת המפקד.

דער אויבערשטער בלייבט דאך ניט קיים בעל
חוב. איז צוליב זייער מסירה ונתינה צום רבי'ן, האבן
זיי מצליח געווען אין זייער שליחות און האבן גורם
געווען נח"ר דעם רבי'ן, נוסף אויף די הצלחה
בעניניהם הפרטיים, סיי אין גשמיות סיי אין רוחניות.

דאס איז אבער מער ניט ווי מדה כנגד מדה.
ברכתו שך הקב"ה איז דאך אבער כמה פעמים ככה.
אז אויך דאס וועט בקרוב נתגלה ווערן, אז הקיצו
ורננו שוכני עפר, והוא – דער רבי – בראשם, און ער
וועט פירן אונז אלעמען, און די תלמידי התמימים

שלומד עמהם בחכרותא]שנים שיושבים ועוסקים בתורה" או שלושה, חמישה, עשרה, או ריבוי גדול יותר ("העמידו תלמידים הרבה") שעוסקים בתורה יחדיו] - שממנו יראו וכן יעשו, שגם אצלם יהיה לימוד התורה באופן האמור, עד להשלימות ד"כמים לים מכסים".

(מדברי רבינו ב"יחידות" לתלמידי הישיבות, תשרי תשנ"ב)

ולהוסיף, שאופן לימוד התורה "כמים לים מכסים" הוא נעלה יותר מהאופן ד"יחוד נפלא" שמבאר רבנו הזקן בהתחלת ספר התניא - כי, הלימוד הוא לא רק באופן שנעשה מיוחד עם התורה כיחוד נפלא, אלא יתירה מזה, שמציאותו נעשית מכוסה ובטלה לגמרי בתורה.

ונוסף לכך שהתלמיד מתנהג בעצמו באופן האמור, צריך להשפיע גם על חבריו, ובפרט החברים

שלום אחים

לזכות

חברינו שיחיו הנמצאים ברחבי תבל
לרגל יום הולדתם

לונדון

הת' השליח דוד שמואל בארנעט - כ"ח אייר

קרית גת

הת' השליח ישראל דוד ראזענבלום
- יום ב' דחה"ש

סידני

הת' השליח מרדכי א.י. בוימגארטען
- יום ב' דחה"ש
הת' השליח שנ"ז בראכשטאט - ה' סיון

יוהנסבורג

הת' השליח יוסף יצחק ראטמאן - ט"ו אייר
הת' נתן ניגן - ט"ו אייר
הת' דובער אונטערשלאק - כ"ח אייר
הת' יעקב צבי ראזענבלום - יום ב' דחה"ש
הת' השליח פסח א. בורפטאן - י"ד סיון
הת' זאב וויינבערג - י"ז סיון
הת' משה ניאזוף - י"ט סיון

קאליפורני

הת' השליח אברהם הכהן בלעסאפסקי
יו"ד סיון
הת' השליח אליעזר דוד בראנער - י"ד סיון

שיחי להם

שלום רב ושלום

"ונזכה זעהן זיך מיטין רביין דא למטה . . . והוא יגאלנו!"

נדפס ע"י

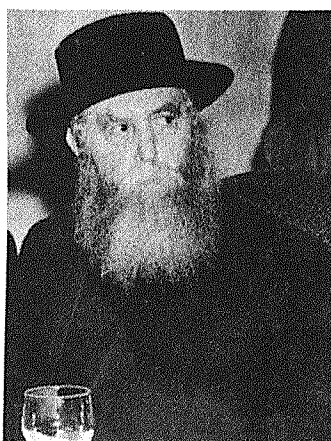
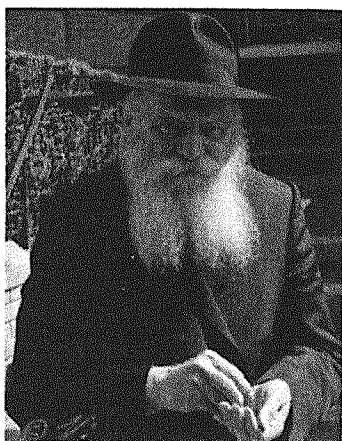
התלמידים השלוחים

ישיבת "אור מנחם - ליובאוויטש"

יונהסבורג, דרום אפריקא.

נרות להאיר

מאה שנה לשיבת תומכי תמימים. מאה שנה למוסד קדוש ומפואר. מאה שנה של לימוד תורה תמימה מתוך יראת ה' טהורה, של עבודת ה' פנימית ואמיתית. מאה למוסד שהעמיד לגיונות של חיילי בית דוד אשר השלטונות העריצים ביותר לא יכלו להם בעמדם על משמרותיהם, בשליחות רבותנו הקדושים כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב וכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נבג"מ זי"ע מייסדי הישיבה. מוסד שהעמיד לגיונות של מפיצי יהדות, במסירות נפש המיוחדת להם - בשליחות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו זצ"ל חגיגת יובל המאה היא הזדמנות להציץ אל עולמה הפנימי של ישיבה מופלאה זו, להתבונן אל יקר התפארת של בית היוצר הייחודי שהוכיח את עצמו במיצר כבמרחב, ברוסיה הסוביטית כבאמריקה המודרנית זצ"ל כדי לדעת אל נכון במה המדובר, יש צורך, כמובן, להיות "תמים". "לחיות" את הדבר. או לפחות להיות תקופה ממושכת במחיצתם של תמימים. [הרוצה לעשות זאת מתוך הכתב מזומן לעיין בספרו של הר"ח גליצנשטיין "תומכי תמימים" (כפר חב"ד תשכ"ט) וב"אשכילה בדרך תמים" (שם, תשמ"ג, ועוד) זצ"ל ובכל זאת, כדי להעניק משהו ממשמעות המושג המיוחד במינו ששמו "תומכי תמימים" רשמנו כאן את השורות הבאות זצ"ל לשם רישומם פנינו אל המקור. אל סדרת אגרות הקודש של מנהל תומכי תמימים למן יום הווסדה ומי שבנשיאותו התפשטה הישיבה ורוחה בכל קצווי תבל - כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע. הבאנו מעט מן הרב אשר כתב רבנו זי"ע אודות הישיבה, חשיבותה ומעלתה זצ"ל הנאסף כאן, ושאר הענינים המוגשים בקובץ זה, כשהתקבץ ובא לפונדק אחד יש בו כדי ללמד על "תומכי תמימים": ואולי גם כדי לעורר את הלבבות לצעוד ברוחה, בדרך אשר הורונו והנחלונו רבותינו הקדושים לקראת ביאת גואל צדק במהרה בימינו ממש.

מייסדי ונשיאי "תומכי תמימים"

הנודע רבי שמואל גרונום נ"ע אסתרמן מעיר זעמבין שילמד אתם דא"ח על פי הסדר שסידר אבי.

וביום ח"י אלול, בעת סעודת השבע ברכת שלי, אמר אבי: היום י"ח אלול, הוא יום הבהיר בו נולדו רבנו הזקן ומורנו הבעש"ט, ובוים קדוש זה אני מייסד ישיבה כציווי ברכת הוד כ"ק אבותינו הקדושים, ישיבה שתוציא תלמידים בעלי מסירות נפש על תורה ועבודה בדרכי חסידות חב"ד. . הנני מדליק את המאורות שמורנו הבעש"ט והרכיים הנחילנו למען תקויים ההבטחה של יפוצו מעיינותיך חוצה, להחיש את ביאת משיח צדקנו...

(מתוך ספר התולדות)

קריאת שם הישיבה – "תומכי תמימים"

כשנה לאחר ייסודה, בשמחית תרנ"ט, זכתה הישיבה לשם "תומכי תמימים". היי זה בשעה גדולה בעת הקפות של שמחת תורה תרנ"ט וכה אמר אז מייסד הישיבה, ונשיאה הנצחי, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – דברים שיש בהם כדי ללמוד הרבה על אופיה הייחודי של הישיבה:

הישיבה אשר בחסדי א-ל עליון נתיסדה, אין לה עדיין שם. ועתה הנני קוראה בשם "תומכי תמימים", שכן מטרת הישיבה להיות תורת ד' תורה הנגלית ותורת החסידות תמימה, ואז היא משיבת נפש, כדאיתא במדרש (ילקוט שמעוני תהלים רמז תרע"ד) "למה היא תמימה שהיא

התייסדות הישיבה – ביום ט"ו אלול

בעת סעודת החתונה של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע, ביום א' לסדר "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל, ט"ו אלול תרנ"ז, הכריז כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע על יסוד הישיבה, בה ישולבו לימוד נגלה וחסידות יחד.

"עשר שנים", אמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, "חשבתי על יסוד ישיבה זו, ובמשך שנים אלו ביקרתי הרבה פעמים על ציוני אהלי הקודשם של אבי, כ"ק אדמו"ר מהר"ש, ושל סבי, כ"ק אדמו"ר המצח צדק.

התייסדות הישיבה אינה בשביל התורה בלבד. תורה אינה חסרה ב"ה; ישנן הרבה ישיבות. הכוונה היא "להאיר אור", שילמדו נגלה ושילמדו חסידות בשילוב הדוק שיהי כמה ללכת בשוק.

הישיבה שהנני מייסד בעזרתו יתברך היום, משאלי מאתו ית' ויתעלה, אשר יאציל עלי רוח של יראת שמים, רוח של עבודה ופועל, רוח של נועם המדות, רוח של קבלת עול מלכות שמים. ."

(מתוך ימי חב"ד)

התחלת הלימודים – ביום ח"י אלול

כותב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע בא' ממכתביו:

"ביום ט"ו באלול, בחר אבי בשמונה עשרה

משיבת נפש, למה היא משיבת נפש שהיא תמימה".

לימוד יום אחד בתומכי תמימים

אדמו"ר זיע"א אמר פעם אחת בהתוועדות שמחת בית-השואבה בליובאוויטש (בחיי אדמו"ר מהרש"ב נ"ע): יש מהתמימים שהלימוד בליובאוויטש לא פעל עליהם. ויש שנותנים טעם על זה מפני שלמדו זמן קצר. אבל האמת אינו כן:

א בחור אז ער קומט אין ליובאוויטש דארף ביי אים זיין די הנחה אז דא איז ער גיבארן, דא וועט ער זיין דעם גאנצן לעבן זיינעם, און דא וועט ער שטארבן, און אויפן ליובאוויטשער בית-החיים וועט מען אים מקבר זיין – דעמאלט איז איין טאג אויך גענוג.

(מהרה"ח ר' מרדכי הכהן פערלאוו שהיה נוכח בעת ההתוועדות)

בטוח הנני בזכות הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, שבהנהגת רוחה של הישיבה, יקריים האמור "תקיף לעד" עד ביאת גואל צדק בב"א, ובלומדי יקריים האמור "תמים במעשיו". והכריז: הישיבה שמה "תומכי תמימים" והתלמידים הלומדים ומתנהגים ברוחה שמם תמימים. נותן התורה יתברך ויתעלה יברך את הלומדים והתומכים בגשמיות וברוחניות.

(משיחת שמח"ת תרנ"ט)

על איש הצבא, שזקוקים לו למלחמת בית דוד, להיות בריא, לא מספיק מה שהוא איננו בעל מום ברמ"ח אברים שהם רמ"ח מ"ע, ובשס"ה גידים שהם שס"ה מל"ת. עליו להיות בעל כח וחזק בעבודת השי"ת וביראת שמים.

חסידות קוראת לחזק זה בשם "איתן". איתן פירושו חזק וקשה. בחזק ישנן כמה דרגות – חזק ויותר חזק. ואילו בקושי אין דרגות, זה קשה שאין קשה ממנו, זאת אומרת שהקושי ביראת שמים היא במדה כזו שכל הרוחות שבעולם לא יזוהו ממקומו בתורה ועבודה, היינו בעל מסירות נפש אמיתי, ושום מגיעות עיכובים ונסיונות לא יפריעוהו בעבודתו.

איש צבא כזה הנו בין החיל במלחמת בית דוד שיכול להציל – ואכן יציל – את מצב ישראל מידי אויבי ה' וחורפי עקבות משיחך, על ידי הרבצת התורה ביראת שמים ועל ידי התעוררות לתשובה.

כדי להיות איש צבא במלחמת בית דוד, מוכרחים תחילה לכתוב גט כריתות לכל הדברים הגופניים, לכל נוהגי האדם, ולהתמסר להנהלת "תומכי תמימים", המתנכת ומדריכה אנשי צבא לקראת מלחמת בית דוד.

רז"ל אומרים שלפני ביאת המשיח יהיו חבלי משיח. חבלי המשיח יהיו הן בגשמיות והן ברוחניות. ולפי תיאורי רז"ל יהי הזמן ההוא מאוד מאוים.

(תרגום מלקוטי דיבורים ח"ד)

יראת אלוקים ועבודת ה' באמת

הכתוב לעיל מדבר בתומכי תמימים דליובאוויטש שבליובאוויטש. איך רבותינו הקדושים מייסדי הישיבה שמרו על הרוח המקורית במשך כל הגלויות הקשות אותן גלתה תומכי תמימים. באגרת אל קיבוץ חסידי מסויים, ביחס להקמת סניף של תומכי תמימים בעירם כתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע:

עצתי נאמנה, קומו התעוררו בהתעוררות הרואי, התעוררות שיש בה מעשה, התעוררות של עבודה ותעלומה, התעוררות חיה ומאירה ותראו כי

"המנורה האלקית התחילה להאיר"

במשך שנת תרנ"ח-תרנ"ט, תהלה לאל, התקבצו תלמידים גדולים במספר נכון, כן ירבו. ובמשך שני השנים האלו נראה פעולת ההדרכה של כבוד החסידים המשפיעים והמדריכים הנ"ל, כי בחסדי אל עליון, הנה התלמידים יחיו רכשו להם ידיעה בדא"ח ובאופני העבודה ע"פ תורת החסידות, והמנורה האלקית (המוסד תומכי תמימים יצ"ו) התחילה להאיר גם מסביב לה.

התייסדות ישיבת תומכי תמימים יצ"ו, פעלה וגרמה התעוררות ועילוי בכללות מצב אנ"ש שי עס האט אויגעעהייבן חסידים בכלל. ובדרך ממילא הורגש בכללות אנ"ש שי, אז מיא דארף זיין אנדערש.

(הקדמת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע לקונטרס התפלה')

חיילי בית דוד

מייסד הישיבה ונשיאה הנצחי ראה, בודאי, ברוח קדשו, כי בוגרי היכלו ייאלצו להיות חיילים בקרב הקשה ביותר. כי הם הם יהיו הלוחמים האמיצים, גיבורי התהילה, במערכה הקדושה על קיום אומנתו כאומה וכבר בשנים הראשונות הכריז על תלמידיו כחיילים במלחמה הקדושה אותה מנהל בית דוד מלכא משיחא. וכך כתוב לאמר בשיחת קודש המפורמת – אף היא בשעת חדותא דשמחת תורה – בשנת תרס"א:

כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו.

הסדר בגשמיות הוא שעל איש הצבא להיות בריא, לא רק שלא יהי בעל מום, כי אם בריא אולם ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, שכן – עליו להיות בריא, כך הסדר בגשמיות ומכל שכן ברוחניות.

רק הנני בכל תוקף עזו ועל מנת כן הנני מיסדה, כי תלמידינו יהיו יראי אלוקים, עובדי ה' מקרב ולב אמת, ואשר יתנו בקיום המצוות בחיבת הקודש. ולכשיגדלו ויהיו לאנשים, הנה כל אר"א מהם ידע חובתו ותעודתו בחיים, בעד "תורה תמימה" ואז הנה נועם היהדות הטהורה יהלך כמושבם ובכל מקום משכנותם יהיה תורה אור.

ידעתי כי כח כ' רב הוא ות"ל השפעתו מרובה היא אשר ע"כ בכל גודל חוסם האבתי לישראל, והתמסרותי להרמת קרן התורה, מעומק נקודת לבבי הנני קורא לכבודו קומו אורו ואברכהו כי הו"י יאר לו בזכות כ"ק אבותינו רבותינו הק' וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

(מתוך אגרות קודש חלק ראשון ע' תפ"ד)

תלמידי תו"ת עושים חייל

אף באגרת אחרת משנת תרפ"ח על הרב החסיד ר' שלמה סאדאווסקי, מראשוני התמימים אשר היגר לארה"ב שנושאה הוא דיון באפשרות לייסד בארה"ב ישיבת תו"ת, מזהיר הרבי מפני סטייה קלה מרוחה של תו"ת המקורית באומרו:

ידידי הוא אחד התלמידים הראשונים של ישיבת קודש תו"ת יצ"ו, הוא אחד הי"ב עמודים שעליהם נבנה בית אלוקים זה, אצלי עודנו נשמר ת"ל כתי"ק של כ"ק אאמו"ר הרה"ק וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע גליון כתוב בעט עופרת בקיץ תרנ"ח רשימת הבחורים הנמסרים ע"י המשפיע החסיד ר' שמואל גרונום ז"ל נ"ע מזעמבין, להדריכם.

כמו חי נצב לנגד עיני כהיום אותו המושב בישוב הדעת אשר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע קרא את החסיד הישיש העובד אלוקים ר' חנוך הענדיל נ"ע ע"מ לרזן בענין הבחורים והוחלט כי בחורים בעלי הכישרון יציגו בליובאוויטש, ואותם הדורשים הסבר והכנה בדא"ח ישלחום לזעמבין תחת הדרכת והנהגת הרש"ג ז"ל הנ"ל תלמידו של החסיד הרב ר' אברהם מזעמבין, הנודע בשם אברהם-קע זעמבינער.

ובטח גם ידידי זוכר היטב את נועם החוסם הרוחני והדרת האהבה אחוה חדוה ודיצה בבוא התלמידים הבנים החכיבים (לשונו של החסיד ר' אשר מניקלאייב) על ש"ק סליחות לנאות דשא באליווקע (אצל קראסנאייע) והחסידות אשר שמענו בש"ק לילה וחזרה בש"ק בוקר, והכנת התלמידים לסליחות.

במשך שנה של עבודה בלימוד עיוני ובהתמדה גדולה זכה ידידי למכתבו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע אלי, אשר ידידי יגיד שיעור כגפ"ת לפני התלמידים בעלי כשרון אשר נתקבלו בראשית שנת תר"ס.

ידוע הוא ידידי היטיב מטרתה של הישיבה הק'

גדולים מדברים על

"תומכי חמימים"

"הישיבה הקדושה המפורסמת שהעמידה הרבה תלמידים יראים ושלמים" (כ"ק אדמו"ר מגור נ"ע)

"תלמידי ישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש מכניסים רוח חיים בכל שאר הישיבות". (הגאון "חפץ חיים" זצ"ל)

"הישיבות הליובאוויטשיות הכניסו חיות אפילו בין בני תורה". (הגאון רבי חיים עזר גרודזינסקי זצ"ל)

"כבר נודע בשערים שתלמידי "תומכי תמימים" ליובאוויטש שוקדים בתורה יומם ולילה מתחנכים ביראת אלוקים לעבוד את השי"ת באמת ובתמים". (כ"ק אדמו"ר מאוסטרובצה נ"ע)

"בקרתי וחזיתי המוסד "תומכי תמימים" דליובאוויטש ודברתי עם כעל התלמידים מכל המחלקות ותתענג נפשי לחיות חיי עדונים של תורה בראותי מאות תלמידים כ"י בחורי חמד השוקדים להגות ולהעמיק במצולות ים התלמוד ומובטחני בהם שיהי' לגאון ולתפארת עם ישראל סבא". (הגאון רבי מנחם זמבא הי"ד)

"מקום מבצר לתורה, מגדל עוז ליראה וחומת אש לדת ואמונה, היא הישיבה הקדושה "תומכי תמימים" דליובאוויטש". (כ"ק אדמו"ר מסוקולוב נ"ע)

"תלמידי "תומכי תמימים" ליובאוויטש כבר ידועים בשער התורה והיראה, לתהלה ולתפארת וכל רואיהם יכירם לזרע ברך ה'". (כ"ק אדמו"ר מרדזין נ"ע)

יאר ה' פניו אליכם, ודרככם דרך הקודש צלחה, ובכל אשר תפנו תשכילו.

העמידו בית אולפנא ברוחה וטעמה של ישיבת תומכי תמימים יצ"ו ברוחה קדישא של נשיא ישראל. באותו הרוח אשר אמר - הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בעת יסדו את המוסד תו"ת יצ"ו (ט"ו אלול מרנ"ז):

את הישיבה שהנני מייסד בעזרתו יתברך, כהיום משאלי מאתו ית' ויתעלה, אשר יאציל עליה רוח של יראת שמיים, רוח של עבודה ופועל, רוח של נועם המידות, רוח של קבלת עול מלכות שמיים, הודו לה' כי טוב כי ישנם כמה ישיבות במדינתנו (כן ירבו) אשר בלי כל ספק, יצאו מהם מורי הוראה בישראל, תלמידי חכמים, מופלגי תורה, ואני ביסדי היום ישיבת תומכי תמימים לא אל זה בלבד אכוון אין אני דורש אשר תלמידינו

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע ביציאתו מדינער השנתי של תומכי תמימים.

אשר במדינתנו על אשר תלמידנו גם תלמידי תלמידנו עומדים על משמרתם, ועל כמה אספות (כמובן חשאית) שהיו לנו בשנות תרפ"ד – פ"ה, פ"ו – התאוננו כי החסידים בכל מקום עושים חיל (אגרות קודש כרך שני עמ' ק')

תרס"ג המוסד פורח כשושנה

על העובדה שיהתכנית הצליחה והישיבה אכן השיגה את מטרתה, מעיד גם הקטע הבא:

עוד בשנת תרס"ג בחורף כאשר נסעתי עם כ"ק אדמו"ר הרב הק' שליט"א לעיר ויען, ושהיינו שמה יותר מארבעה חודשים, ואז הנה ת"ל המוסד "תומכי תמימים" כבר פרח כשושנה בקרן שמן בריבוי תלמידים, בעלי כישרון מופלג, ושקדו בלימודים בנגלה וכדא"ח בהפלגה יתרה, והרוב מהם התעסקו בעבודת התפילה, במוח ולב, וחזרת הדרושים מידי שבת בשבתו (בעת שהיה כ"ק אדמו"ר הרה"ק שליט"א בביתו) והתמדתם בלימוד היה על דרך הפלא, כי הרוב היו בעלי כישרון מופלג, וכמעט אשר בכל שבוע קיבלנו מכתב פרטי ארוך ע"י הרב המשגיח הרי"ז ע"ה מכל תלמיד בפרט ובעניני חסידות ולימוד ארוך ע"י כבוד מו"ר הרב המשפיע הרשב"ץ ע"ה, אשר ע"י המכתבים הנ"ל נודעו לנו על בירור מצב כל תלמיד ותלמיד בשקידתו בלימודים ועבודה.

הפנימי והאמיתי, וכבר נשנו הדברים דברי קודש, הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע כמה פעמים אשר אמר כי מטרתו בהתייסדות ישיבת תו"ת יצ"ו אינו רק בשביל תורה בלבד כ"א תורה תמימה, תורה ויראת שמיים.

וענינו רואות אשר בעזרתו ית' אלו התלמידים שי' אשר התנהגו באותה ההנהגה והדרכה אשר הנהיגום והדריכום מנהיגי ומדריכי ישיבת תו"ת יצ"ו באו אל מטרת התכלית הנרצה, ועשו ועושים ת"ל חיל רב בהחזקת התורה הטהורה והם המה רוח החייה במרככת עמינרב במדינתנו כהיום.

העשר שנים האחרונות תרע"ז – תרפ"ז נוכחנו לדעת אשר בכל עיר קמה קהילה ועדה גם כפר ומושב אשר בו נמצא אחד תלמידי התמימים שי' בלי הבדל עניניו אם רב, שו"ב, מלמד, סוחר, עוזר בית מסחר, עובד אדמה, או עוסק במלאכת יד – הנהו פנס העיר ההיא או העדה והקהילה אשר הוא שוכן בה.

דעת לנכון נקל להבין, כי אלו תלמידי התמימים שי' המכהנים במשמרת רבנות הנה מלבד התעסקותם בעדתם ונחיתת ליבכם נפשם ומאודם בכל הענינים הרוחניים של עדתם הט' יברכם ה', הנה גם מתענינים בהסביבה שלהם כל אחיד לפי כוחו לבוא בכתובים, ולעשות נסיעות בהגליל למען חזק מעמד ומצב היראי אלוקים, ד' עליהם יחיו.

קנאה גדולה מקנאים אותנו – עדת החסידים יחיו – אלו האשכנזים גם הרבנים הגדולים שי'

קונטרס התפלה.

מלח הוד כ"ק אמו"ר הרה"ק בא"ת ישראל גאון יעקב וילנאו דחי"ו.
 ז"ל, ז"ל, נבג"מ ז"ע וע"י

הניתן ונמקד על ידי
 בחור מנהל פועל, וראש ועד ההנהגה, בישיבה תומכיי-תמימים
 באצ"ל התלמידיים יחי"ו.

במעמד כבוד הרבנים המאפיעים, החסיד והעובד ל חנוך
 העניל ז"ל, הממונה על מערכת התלמידים בליובאוויטש, ומשנהו
 החסיד והמפועל, שצמוד גורום ז"ל, הממונה על מערכת התלמידים
 בדעמבין (פלן מינסק)
 בתולה טובה, אנה חמשת אלפים פא מאות ואפים. לבריה.
 הענינה אצ"ל נתגיד ג"כ
 וסיגלו אצ"ל ע"י גליוני. לז"ל ה"לש ה"אין. ל"שין תר"ץ. בע"י
 ב"ס"ל ע"י ג"ל. ול"שין צ"ל ל"מ"ל

הקדמת כ"ק אדמו"ר מהורי"צ ז"ע ל"קונטרס התפלה", בגוכתי"ק.

הישיבה תומכיי-תמימים יב"ד וצ"ה, ב"ס"ל א' 17
 אצ"ל, תר"ץ. וקס"ה. ת"ש"ה, תר"ץ. זהו כמספר תמימים יחי'ו
 כ"ק ז"ל. ו"ש"ל שנת, בע"י בפ"ן ג"ל וקצ"א קהילה סוגיא
 ועצ"ה באצ"ל, א"מ"מ אצ"ל (חסידי"ה) ג"ל, וצ"ה
 הענינה ע"י ד"ר חסידי"ה קונ"ס, זהו כמספר עב"ן.
 או"ס פ"ש"ג, וצ"ה, ה"ב כ"ן אצ"ל, ה"ק, פ"מ
 אצ"ל כהמ"ר חו"ס ת"ש תמימים יב"ד, אצ"ל, ג' ל' צ"ק
 ש"ש אצ"ל בקצ"ו נ"ח ש"ח, ל"י הכ"ל ג"ע, א"מ אצ"ל
 חכ"ר. וצ"ל וצ"ל. א"מ אצ"ל (אצ"ל) יתק"ל כ"ר ת"ש
 ישיבת תומכיי-תמימים יב"ד.
 וזהו כמספר יחי"ו ה"לש, ג"ל אצ"ל וצ"ל (כ"ש"ל
 ת"ש, ז"ל ע"י אצ"ל ת"ש) ה"י ל' ת"ש וצ"ל אצ"ל אצ"ל
 סג"ל וצ"ל שכתב לו אצ"ל, ל"י ה"לש אצ"ל וצ"ל אצ"ל ה"לש.
 אצ"ל אצ"ל אצ"ל כ"ל, וצ"ל אצ"ל אצ"ל אצ"ל
 בענינה ש"ל אצ"ל. וצ"ל אצ"ל אצ"ל אצ"ל אצ"ל
 ת"ש חסידי"ה קונ"ס. ל"ש ז"ל ע"י ש"ש אצ"ל אצ"ל. אצ"ל
 חסידי"ה וצ"ל ל' חנוך יע"ל (ש"ש אצ"ל אצ"ל אצ"ל אצ"ל)

ז"ע לקרוא את שם הישיבה תומכי תמימים כמסופר בהתמים חוברת א'. בין אנ"ש שהיו נוכחים באותו מעמד היה גם החסיד ר' יחיאל היילפרין אשר גר אז בהמושבה גוליהאליא-פלך יקטרינסלאב- ובשמעו את דברי קודש הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק וצוקללה"ה נבג"מ ז"ע על אודות מטרת הישיבה אשר תלמידיה יהיו – בעזרת ה' – בעלי מסירות נפש בעבודה בפועל נתעורר בהתרגשות קודש ואחר יו"ט בא אלי ואמר כי הוא מתנדב לנסוע בשליחות לטובת הישיבה.

בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש ובעיר דעמבין – פלך מינסק – היו אז לערך ארבעים בחור. במכתבים שקיבלתי אז מהערים שעבר בהם ר' יחיאל הנ"ל לטובת הישיבה כתבו לי אשר המשולח היה מהלל ומשבח את הישיבה והיה אומר שישנם כארבע מאות תלמידים, כתבתי אז לר' יחיאל מדוע הוא מגוים פי עשר מאשר הוא באמת והשיב לי שאינו מגוים כלל, כי אין הוא אומר שישנם ארבע מאות בחורים כי אם ארבע מאות תלמידים, להיות כי כל תלמיד ותלמיד מוסר ונותן כל עשר כוחות נפשו לתורה ועבודה א"כ הרי הם ארבע מאות תלמידים.

בהרצאתי אז – בתור מנהל בפועל – להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מענייני מהלכי הישיבה הרצאתי בין שאר הדברים את תוכן מכתבי לר' יחיאל המשולח בענין האמור ותשובתו אלי ויואל כ"ק אאמו"ר הק' לרשום על הרצאתי בעצם כ"ק: כן הדבר, בכדי שלימוד התורה יהיה ביסוד מוסד בעבודה שכלב בלימוד החסידות צריכים למסור עשר כוחות הנפש שהם מושפעים מעשר ספירות העליונים כמו שכתב רבינו הגאון נ"ע דדא לקבל דא, והשי"ת יאיר מוחם וליכם לעבדו ית' ולהאיר

היסוד מסירות הנפש של הרביים

הנה אז הואיל כ"ק אאמו"ר הרה"ק שליט"א לזכיני באמרי פיו, וסיפורי מעשיות עצמיים (כלומר, לאו דברים המסופרים בעלמא, ומהם שלא בדיוק, כי אם סיפורים ממקורות מדויקים, המקובלות בין יחידי סגולה בדיוק), מכ"ק אבותינו רבותנו הקדושים וצוקללה"ה נבג"מ ז"ע ועכ"י, אשר מסרו נפשם הטהורה והקדושה על ענין החסידות בכלל ובפרט, ואשר יסודי "תומכי תמימים" עליה נבנה, וזאת היא הכוונה האמיתית, הלא הוא רצון העליון ברוך הוא שבא לנו בהתגלות ע"י כ"ק האבות, אבות העולם, רבותנו הקדושים וצוקללה"ה נבג"מ ז"ע ועל כל תלמידיהוה ותלמידי תלמידיהוה, המתחזקים ללכת בעקבותיהם, בהמסילה אשר דרכו לפנינו, ואנחנו בתור תלמידיהם עלינו המצווה והחובה, להתעורר בכוח וגבורה, למסור נפשנו וכוחתנו על הענין זה, לייסד מוסדות של לימוד דא"ת, כמו המוסד של "תומכי תמימים להאיר לארץ ולדרים עליה.

ארבעים שהם ארבע מאות

התמים הוא, בעצם, טיפוס מיוחד של עובד ה' באופן נעלה וייחודי. הוא מגלם, בעצם מהי עבודת ה' טהורה בדרך החסידות. ולא מילתא זוטרתא היא, כמוכן לכל בר דיעה. אחד התנאים העיקריים הנדרשים לו, לתמים היא ההתמסרות. התמסרות מוחלטת למילוי תפקידו הנמצל. ניתוק מוחלט מכל הקשורא לחייו דהאי עלמא ופעילות נמרצת למילוי שליחותו עד כדי מסירות נפש. לפחות משהו עייך ניתן ללמוד מן הקטע הבא:

כשמחת תורה תרנ"ט, כשעת הקפות, אשר

סקירה

תיאור הישיבה בליובאוויטש

"דברי ימי ישיבת תומכי תמימים בכלל ואורחות חיי התלמידים התמימים, בשנים הראשונות בפרט, מעניין הוא במאוד, ופרסומו הי' מביא תועלת רבה לתלמידים התחנכים במוסדות הישיבה ומתנהגים ברוחה בישיבת תומכי תמימים דליובאוויטש, להתלמד איך וכיצד צריך להתנהג תלמיד דישיבת תומכי תמימים" ז' כך כותב כ"ק אדמו"ר מהרי"צ זי"ע בא' ממכתביו, המופיע ב"התמים" ז' לרגל שנת המאה להתייסדות ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש, מוגשת בזאת סקירה קצרה המתארת את הישיבה בליובאוויטש

התייסדות הישיבה

ביום א' לפרשת כי תבוא ט"ו אלול תרנ"ז, הקים כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע את הישיבה. כידוע, היה זה לאחר חתונת בנו כ"ק אדמו"ר הרי"צ ביי"ג אלול תרנ"ז.

"עשר שנים, אמר הרבי הרש"ב, חשבתי על יסוד ישיבה זו, ובמשך שנים אלו ביקרתי הרבה פעמים בגלל כך על ציוני אהלי הקודש של אבי, כ"ק אדמו"ר מהר"ש, ושל סבי, כ"ק אדמו"ר הצמח צדק".

מטרת הישיבה

מטרת הישיבה היתה לא רק בשביל תורה, לא חסרו אז ישיבות ברחבי רוסיה ופולין. כוונת "תומכי תמימים" היא "להאיר אור", שילמדו נגלה וחסידות בשילוב הדוק שיהיה במה ללכת בשוק.

התחלת הלימודים

התחלת הלימודים בפועל היתה ביום ח"י אלול. באותו יום, שמונים וארבע שנים קודם, שהתיישב כ"ק האדמו"ר האמצעי בעיר ליובאוויטש בשנת תקע"ג.

קריאת שם הישיבה

על השם "תומכי תמימים" מספר כ"ק אדמו"ר מהורי"צ זי"ע אשר בליל שמחת תורה תרנ"ט אמר אביו (הרבי הרש"ב): "הישיבה שנוסדה בחסדי אל עליון אין לה עדיין שם, ועתה הנני קוראה בשם "תומכי תמימים". שכן מטרת הישיבה היא להיות תורת ה' הנגלית ותורת החסידות תמימה, ואז היא משיבת נפש.

הישיבה, שמה, "תומכי תמימים"; והתלמידים הלומדים בה ומתנהגים ברוחה, שמם "תמימים".

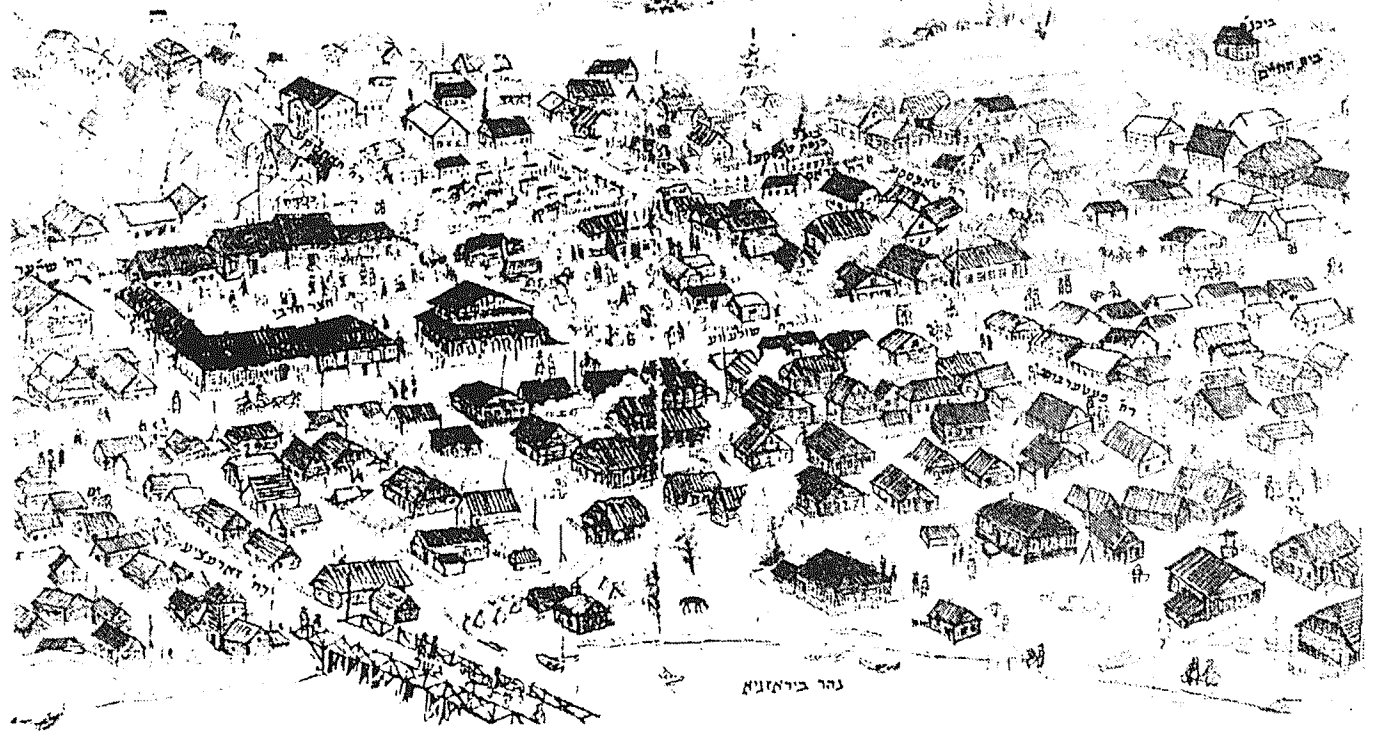
בצעדיה הראשונים, קיבלה הישיבה אך ורק בחורים שידעו ללמוד בעצמם. (כתחילה היו שמונה עשר תלמידים), ורק בשנת תרס"ד קיבלו גם תלמידים הצריכים מלמדים. באופן כללי, נחלקו התלמידים לשלושה סוגים:

תלמידי החדרים, תלמידי השיעורים ותלמידי האולם (זאל).

בזאל ישבו התלמידים שידעו ללמוד לבד. במערב הזאל עמדה בימת עץ ארוכה עליה עמדו שני שולחנות בשני קצותיה.

שולחן אחד עבור המשגיח בנגלה, והשולחן השני היה מיועד למשגיח הדא"ח.

עד שנת תר"ס כנראה לא היה משגיח פרטי על נגלה ודא"ח, כי אם המשפיע הוא היה הכול,

ציור מפת העיר ליובאוויטש

ואז סו"ס הגיעו לזאל, לזאל היו נכנסים רק יחידי סגולה, והיה זה זכות להיות תלמיד בזאל, מה שנקרא "תמים בליובאוויטש".

סיפר ר' לייזער ננס ע"ה שלמד בתו"ת, אשר זוכר איך הגיעו מאות להיכתן לישיבה, ומתוכם קיבלו רק יחידים.

מבחור בזאל דרשו לדעת כל שבת את המאמר שהרבי אמר, ועוד דברים קשים ונעלים ביותר. פעם אמר הרבי הריי"ץ לר' לייזער: איך עמדת עשרים שנה במאסר ולא הכנסת לפיך דבר טריפה? כי היית תלמיד בזאל!.

סדר היום בליובאוויטש

בבוקר, הראשון שקם (מאלו שישנו בזאל הגדול), היה נוטל ידיו מדלי מים, והיה מעביר לחברו וכך הלאה עד שכולם גמרו. מיד כשקמו (כשכבר הגיעו גם הישנים במקומות אחרים) היו מניחים תפילין וקוראים ק"ש, כדי שלא לעבור על זמן ק"ש, מיד לאחר מכן תפס כל אחד את מקומו והחלו ללמוד חסידות, והזאל היה הומה בלימוד החסידות, כל אחד לפי מה שהמשיע הורה לו: יש לומדים ליקוטי תורה, ויש לומדים דרך מצוותיך, ועוד שלומדים כתבים בכתב יד או ב"קופיר".

היה אפשרות לשתות תה לפני סדר חסידות. בשעה תשע וחצי, התחילו ההכנות לתפילה, לה מקום חשוב בליובאוויטש. יש הממשיכים ללמוד דא"ח.

התפילה התחילה בשעה עשר, ובשעה אחד עשרה וחצי אכלו ארוחת בוקר.

משפיע ומשגיח יחד, וזה היה הרשב"ץ (רבי שמואל בצלאל, מורו של הרבי הריי"ץ). בשנת תר"ס נתקבל למשגיח רבי זאב וולף הלוי לעוויטין, ולאחר שנפטר בתר"ע נתמנה לזמן מה רבי אלחנן דב מרוזוב. כשנתמנה הנ"ל למזכיר הרבי הרש"ב, נתמנה רבי שלמה בן דוד, שהיה מהתלמידים הראשונים בזעמבין.

משנת תרס"ח התחיל להתחלק לשני משגיחים על נגלה ותסידות.

החדרים, השיעורים, והזאל

שלושה מחלקות היו בליובאוויטש: ילדים עד גיל בר מצווה היו לומדים בחדר. שם, היו ארבע כיתות: הכיתה הראשונה התחילו ללמוד גמ'.

בכיתה השנייה כבר התרגלו ללמוד גמ' בקביעות.

בכיתה השלישית למדו עם תוס', ובכיתה הרביעית למדו כל הפרטים, עם מפרשים וכו'. בערב היה שעה שבה המשגיח היה נותן להם שיעור בתניא.

לאחר גיל 13, עברו ל"שיעורים". למדו שם 120 או 150 תלמידים.

ארבעה כיתות עם שני ר"י, שיעור אחד בבוקר משעה 10 עד 12, ושיעור שני משעה 5 עד 7. שם למדו עד גיל 18. היתה תקופה שאחרי השיעורים נסעו לישיבה בשצ'עטדרין למשך שנה וחצי, ושם למדו בשלוש כיתות (כל כיתה חצי שנה) כהכנה לזאל.

התועדות במשך שלושה ימים רצופים

כתוב ב"היום יום" ט"ו אלול: "התייסדות ישיבת תומכי תמימים: יום א' ט"ו אלול תרנ"ז. התחלת הלימוד בנגלה ודא"ח: יום ד' ח"י אלול תרנ"ז". אומרים על כך חסידים: מה עשו תלמידי התמימים בימים שבנתיים? – ישבו והתוועדו... והרה"ח ר' זושא ע"ה וילימובסקי, הפרטיזן של הרבי, היה נוהג להגיע מדי שנה בט"ו אלול למטבח הישיבה בכפר – חב"ד, להתוועד עם הבחורים ולהסביר שבט"ו אלול, עם התייסדות הישיבה, נפתח מטבח הישיבה...

(מפי השמועה)

סדר הנגלה התחיל בשעה שתיים עשרה ונגמר בשעה שבע, ז"א ששבע שעות רצופות למדו הבחורים נגלה, ע"פ הסוגיות שקבע המשגיח. מנחה התפללו באמצע הסדר.

אז אכלו ארוחת ערב, ובשעה שמונה התחיל סדר החסידות, עד השעה אחד עשרה.

היו תקופות שהיו גם שיעורים בתניא.

המשפיעים

בשנות תרנ"ח, תרנ"ט, עד אייר תר"ס היה כל תלמיד לומד גמרא ופוסקים באיזה סוגיה שבחר לו ללמוד, בלי הוראת מורה ומדריך. אמנם בלימוד דא"ח ובהדרכה פנימית בעבודה שבלב זו תפילה, נמסר זה בתחילה בידי שניים מזקני אנ"ש: האחד, החסיד והעובד ר' חנוך הענדל קוגעל (קורניצער) אשר הופקד על משמרת לימוד דא"ח בישיבה בליובאוויטש; ומשנהו, החסיד והמשכיל רבי שמואל גרונום אסטרמאן, אשר על ידו הופקדו תלמידי הישיבה בזעמבין (פלך מינסק), הסניף הראשון של ליובאוויטש. (הוא עמד בראש המשפיעים משנת תרנ"ז עד שנת תרפ"א בגלות קרעמנצ'יג).

בשנת תר"ס נפטר ר' חנוך הענדל, ואז היו המשפיעים: החסיד העובד, הרב שמואל בצלאל בן ר' שלום שבתי שעפטיך (הרשב"ץ), עד שנפטר בשנת תרס"ה. (תולדותיו – ראה בהתמים חוברת א' ע' ס"ז). אז קראו בחזרה לרש"ג אסטרמאן, וכך התבטלה הישיבה בזעמבין.

היה שם ג"כ ר' מיכאל בלינער מנעוול, שהיה מחסידי הצ"צ. כשהודקן והיה חלש, היה רק אומר תניא לפני התלמידים, וגם היה מתוועד (מסופר שמשרד הישיבה היה דחוק בכסף ולכן רצו לפטר אותו, כי כבר לא היה בכוחו ללמד ולהשפיע, אבל הרש"ב אמר שכדאי השכירות שהוא מקבל כדי שהתלמידים יסתכלו עליו). נפטר בתרע"ב.

וכן היה ר' משה מזעמדין, שהיה חוזר, וגם מתוועד עם התלמידים, והיה המשפיע לנערים המתחילים ללמוד חסידות. (נפטר בשנת תרע"ה). שניהם היו בישיבה מאז היווסדה.

המשגיח על זמן בואם של התלמידים היה רבי יעקב קאפיל זעליקסאהן. (בן הרב אברהם – הנקראדער מ"צ – שהיה רב בליובאוויטש בימי הצ"צ).

בזמן שלא יכל לבוא מפני שהתעסק במסחר אתרוגים, היה במקומו המשגיח רבי זאב וואלף לעוויטין (נפטר בתר"ע).

תפילת ערבית התפללו בחורף בשעה שבע, ובקיץ ברבע לאחד עשרה. (היו כאלה שהלכו בערב להתרחץ בנהר).

וכך הלכו לישון, אחרי ק"ש עם חשבון נפש וכו', ובשכבם על מטתם היו חושבים תניא בע"פ.

לימוד הדא"ח

למדו בדרך כלל ליקוטי תורה: "שורש מצוות התפילה" שבדרך מצוותיך. וכן למדו את מאמרי וקונטרסי הרבי הרש"ב, הרמב"ם דתורת החסידות.

(ראה בהקדמה ל"קונטרס התפילה" בה מקשר את הקמת תומכי תמימים למאמר "החלצו" וכו').

המשגיח – משפיע, היה בוחן את התלמידים בנושאים הנ"ל.

לימוד הנגלה

על פי הרוב היו לומדים גמרא. היו כאלה שלמדו ג"כ שולחן ערוך. בישיבה היה ארון גדול עם ספרים, מפרשי הש"ס ושו"ת שונים.

את הסוגיות אותן למדו קבע המשגיח, שהיה ג"כ בוחן את התלמידים. הרבה מבחורי הישיבה קיבלו סמיכה מרבנים גדולים והוכתרו כרבני הרים.

התוועדויות

המשפיעים היו מתוועדים לעיתים תכופות עם התלמידים. לפעמים ישבו שני משפיעים יחד, זה מדבר וזה מדבר. גם הבחורים בינם לבין עצמם, היו אלה הענינים הנעלים בהם היו מתכוננים בתפילתם.

גם "נחתו" לפעמים אצל משפיעים, כמו שמספר ר' רפאל כהן בסיפרו "ליובאוויטש וחייליה" התוועדות כזאת אצל ר' משה רוזנבלום.

בערות-השם

תומכי תמימים

ליובאוויטש יום ה' לחדש תשרי תרס"ב

בבית מסחרנו
ליובאוויטש
"ספרים"

תנאי לקנין-תורה
צפח-צדק
תורה אורח חיים לקנין
כלאלי ישנה חרש
במקרה השוה

פרשיות מזוהות מנילות

מקסי די
תלמידיו יחי
י"ג

מתקבלים דרישות

(מקאון)
על כפרי תורה
פרישות סוהות
פנילות

מתקבלים דרישות על

יין-נפן לפסח

הנעשה בהשטמונו
וטעם טוב תעיס
ובתלית הירור

ססחר תתם

ראוי לטוס לב אל
המסחר הזה כי
הא תועלת הקונה
ופרי קדטה הוליסט

Адрес
Конт. I. Шинсераона
н. Лобавичи, Могил. губ.
Литовия
Любавичи, Иосифу.
Тел.-т. 1. Шинсераона

מכרנו בפיג ערכו היקף
כמג"ב - כאלג

מגיד
השיעורים
בנגלה

הרמ"ם:
ריחאל קומיסר, הר"מ
הנקי "דער קובנר",
שם משפחתו
גוטליב, "דער
פעטריקובר", ר'
יהושע ארש, ר'
מנחם מענל

דוכראוסקי, ר' שמואל ניסנעווי. מבריסוב. (ניהיה
ר"מ בעודו בחור, ראה "ספר התמימים" עמ' 5 -
שם מצולם קטע מ"האח" שם כותבים לו כמה
תמימים "מזל טוב" עבור חתונתו).

המלמדים:
ר' מענדל דיסקין, ר' לייב
מוועטקא, ר' מאיר לאבאק, המלמד מסוועטשאקי,
ר' יוסף קוידנאווער, ר' יוסף דוד מפאהאר, ר' יצחק
משצדרין, ר' משה בנימין (הרבי הריי"ץ למד
אצלו, והיה רק בתחילת "תומכי תמימים").

המשגיחים:
ר' יחזקאל הימעלטשטיין שהיה
בוחן ג"כ את התלמידים מזמן לזמן, והיה מסדר
את השיעורים וכו'. כשחלה, היו משגיחים אחרים,
בניהם הרב משה דובער ריווקין.

מכתב בחתי"ק המנהל פועל, כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ זי"ע, על הבלאנק של "תומכי תמימים".

סופרות, שו"ב וציציות

הסופר דליובאוויטש היה ר' משה לעביעווע
ע"ה, והיה מלמד סופרות לחלק מהתלמידים גם ר'
שלמה חיים, שו"ב דליובאוויטש, לימד מלאכת
השחיטה לתלמידים. בליובאוויטש היתה אשה
שהיתה ממוחית בטוויט ציציות, ושמה "שרה
חנה", היתה מדקדקת מאוד, והיתה עושה חוטים
דקים וארוכים, נאים ומהודרים. כולם קנו אצלה
את הציציות, והיה מפורסם "שרה חנה'ס ציצית"
(הציציות של שרה חנה).

(ע"פ "ליובאוויטש לחיילי")

רשימות - פרסום ראשון

בחור מנהל פועל של ישיבת תומכי תמימים, כ"ק אדמו"ר מהורוי"צ זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע החזיק פנקס מיוחד בו רשם לעצמו דברים שדיבר לתמימים ביחידות או בהרצאות לפני תלמידי התמימים ככבוד חגיגה מיוחדת זו מוגש בזה, בפרסום ראשון, כמה מרשימות אלו

ט

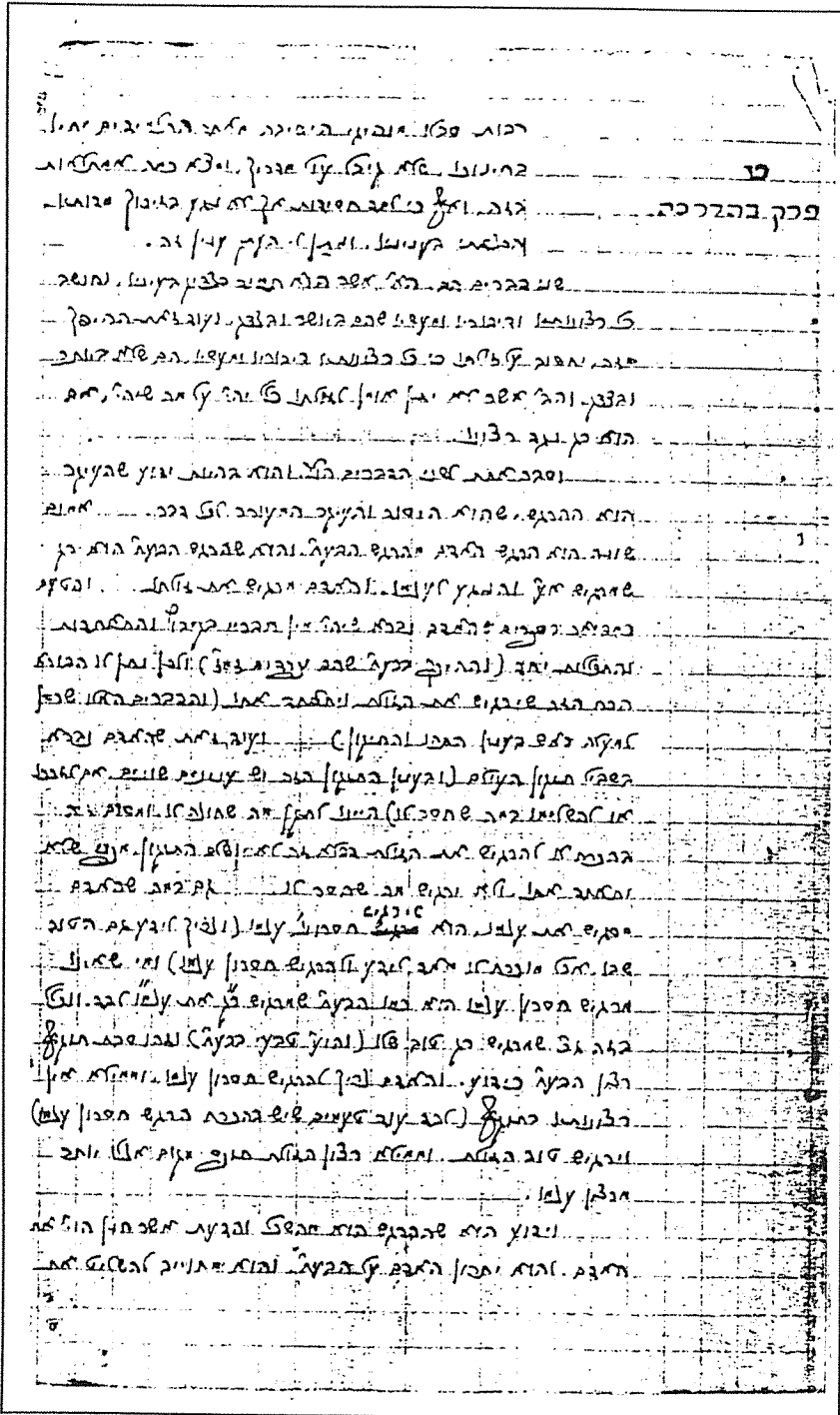
פרק זהררה

רבות סבלו מנהיגי הישיבה מאחד התלמידים בחינוכו שלא קיבל עול מדריך ומצא כמה אמתלאות בזה, ואף כי למד חסידות אך לא נגע בזיכון מדותיו. והרצאתי בעניינו, וניתן לי העתק ענין זה.

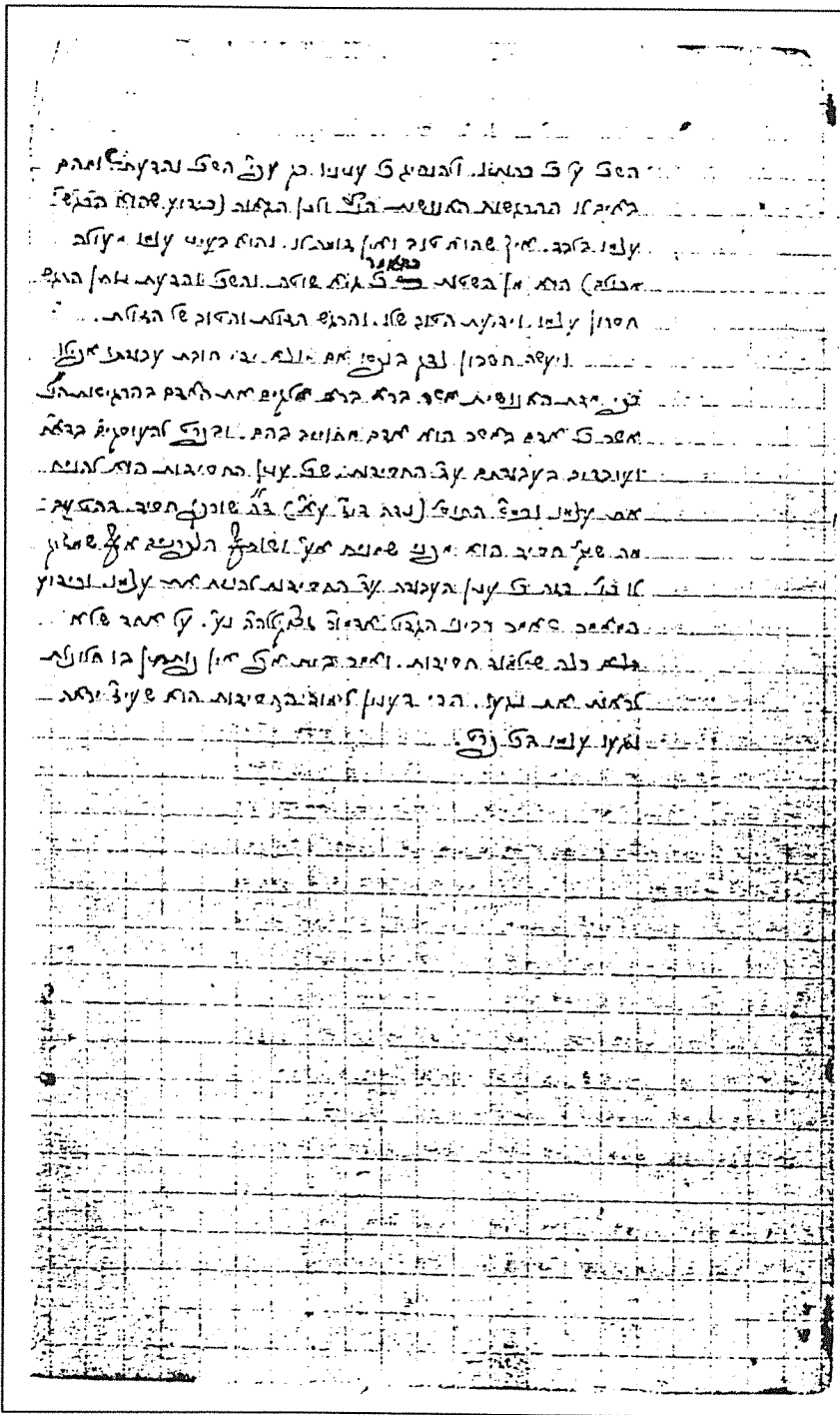
שני דברים הם. הא' אשר הוא תמיד כצדיק בעיניו, וחושב כל רצונותיו ודיבוריו ומעשיו שהם כיושר וכצדק. ועוד זאת ההיפך מזה, יחשוב על זולתו כי כל רצונותיו דיבוריו ומעשיו הם שלא ביותר [כיושר?] וכצדק. והב' אשר לא יתן אומן לזולתו כלל יהי' על מה שיהי', אם הוא רק נגד רצונו.

וסכה אחת לשני הדברים הנ"ל. והוא בהיות ידוע שהעיקר הוא ההרגש, שהוא היסוד והעיקר המעורר לכל דבר. אמנם שונה הוא הרגש האדם מהרגש הבעל חי. והוא שהרגש הבע"ח הוא רק שמרגישת עצמו והנוגע לעצמו. והאדם מרגיש את זולתו. והטעם כמבואר בספרים שהאדם נכרא שיהי' מין חבריי בקיבוץ והתאחדות והתכללות יחד (וההיפך

כבע"ח שהם נפרדים זמ"ז) ולכן נתן לו הכורא הכח הזה שירגיש את הזולת ויתאחד אתו (והדברים האלו

שרשן למעלה ראש
 בענין התהו והתיקון).
 ועוד זאת שהאדם
 נברא בשביל תיקון
 העולם (ובענין
 התיקון הזה יש ענינים
 שונים אם לזכרו או
 להשלימו כמה שחסר
 לו) היינו לתקן מה
 שחוצה לו. ומשום זה
 בהכרח לו להרגיש
 את הזולת דכלא זה
 לא יושלם התיקון.
 אפ(?) שלא יתאחד
 אתו ולא ירגיש מה
 שחסר לו. גם כמה
 שהאדם מרגיש את
 עצמו הוא שירגיש
 חסרונות עצמו (וצריך
 לידע גם הטוב שבו,
 אבל מוכרח לו מאד
 לידע ולהרגיש חסרון
 עצמו) ומי שאינו
 מרגיש חסרון עצמו
 הוא כמו הבע"ח
 שמרגיש ר"ק את
 עצמו לכו. ונכלל
 בזה ג"כ שמרגיש רק
 טוב שלו (והו"ע טבעי
 בבע"ח). וזהו סבת
 תוקף רצון הבע"ח
 כידוע. והאדם צריך
 להרגיש חסרון עצמו
 וממילא אין רצונותיו
 בתוקף (לכד עוד
 טעמים שיש בהכרח
 הרגש חסרון עצמו)
 וירגיש טוב הזולת
 וממילא רצון הזולת
 תופס מקום אצלו
 יותר מרצון עצמו.

וידוע הוא שההרגש הוא מהשכל והדעת אשר חנן הוי' את האדם. והוא יתרון האדם על הבע"ח והוא מחוייב להשליט את השכל על כל כחותיו ולהנהיג כל עניניו רק על פי השכל והדעת. ומהם באים לו ההרגשות האנושיות הנ"ל. ולכן הגאווה (כידוע שהוא ההרגש עצמו בלבד איך שהוא טוב ואין דומה לו והוא בעיני עצמו מעולה מכולם) הוא מן השטות כמאמר כל גיא שוטה והשכל והדעת נותן הרגש חסרון עצמו וידיעת הטוב שלו והרגש הזולת והטוב של הזולת.

ויעשה חשבון צדק בנפשו אם יוצא ידי חובתו עבודתו אפילו כפי מדת האנושית אשר ברא אלקים את האדם בהרגישות הנ"ל אשר כל אדם באשר הוא אדם מחוייב בהם. וכפרט להעוסקים ברא"ח ועובדים בעבודתם ע"ד החסידות, שכל ענין החסידות הוא להניח את עצמו. וכמ"ש התוס' (נדה די"ז ע"א) ד"ה שורפן חסיד, דהטעם מה שנק' חסיד הוא מפני שמניח א"ע ושורף הצפרנים אף שמזיק לו כו'. וזה כן ענין העבודה ע"ד החסידות להניח את עצמו וכידוע המאמר שאמר רבינו הגדול אדמו"ר זצוקלה"ה נ"ע על אחד שלא רצה שילמוד חסידות ואמר בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו, הרי דענין לימוד החסידות הוא שעיי"ז יראה נגעי עצמו בכל פרט.

סדר צעזודה

אדר תרנ"ט, מענה על הרצאתי דבר התלמידים יחיו וחיוכם. שם התבאר כמה מן הענינים במה שנראה הטבה בחינוכם והנהגתם.

ההאמת הוא שצריכים לחשוב קודם מה לדבר. כי הדיבור צריכה להיות גילוי המחשבה אשר כן סדרם הכורא והיוצר. וי"ל להיות ידוע שמחשבה הוא לבוש הפנימי המתאחדת עם השכל (עד שהיא נובעת תמיד מפני שהשכל נובע תמיד כו' כידוע) ולכן נקי החכמה מחשבה כידוע. ולזאת פעולת המחשבה היא פעולה שכלית. ועכ"כ אחכירורו. לכן המחשבה מבררת מה שצריכים לדבר ומה שאין לדבר היינו מה שהוא מחלק הטוב צריכים לדבר כזה ומה שאינו מחלק הטוב אין לדבר כזה וממילא ישתקע הדבר כשלא יאמר. היינו שתתעלם יותר ולא תבוא לידי התגלות. (כאשר דברנו המעלה שבוה כמו בענין מה שכונעה לכפרהסיא).

יש לחקור הלא כל דבר צריך להתברר ולהיות נדחה הרע שבו ובהעלם דבר שמתעלם כנ"ל איך יתברר

ואיך יודחה החלק הרע. דלכאורה מה מועיל ההעלם לכד, דהלא העיקר להיות נדחה. וי"ל שבוה שכופה את עצמו שלא לדבר מה שרוצה לדבר (מחמת החלק הרע שבה) וכמ"ש בספ"ב פרק כ"ז בסופו וכן אם בולם פיו כו' (ועמ"ש בפ"ל כגון להפסיק באמצע שיחה נאה. יעו"ש שכלל זה בכלל סו"מ כו') כזה מתברר הדבר ונדחה עביות וגסות הרע שבה. ומה שמתעלם הוא הדקות שבה (אם היות שכח הנעלם הוא חזק יותר בעצם מהכח המתפשט מ"מ בכללותם הוא בדקות יותר כמו הדרגות דשור וכשב ועז שיש במדריגות דנה"ב כו'. ובפרט שנחלש על ידי הכפי"ה הנ"ל ה"ה בדקות יותר מהתפשטות הקודמת. וגם כמי שהוא בתחלה שלא בא מעולם לידי גילוי היינו שאינו רוצה כלל לדבר כזה הנה ע"פ הרוכ הוא הוראה שהוא בכחי" דקות וחלישות היינו

אדר תרנ"ט. מענה על הרצאתי דבר התלמידים יחיו וחיוכם. שם התבאר כמה מן הענינים במה שנראה הטבה בחינוכם והנהגתם.

ההאמת הוא שצריכים לחשוב קודם מה לדבר. כי הדיבור צריכה להיות גילוי המחשבה אשר כן סדרם הכורא והיוצר. וי"ל להיות ידוע שמחשבה הוא לבוש הפנימי המתאחדת עם השכל (עד שהיא נובעת תמיד מפני שהשכל נובע תמיד כו' כידוע) ולכן נקי החכמה מחשבה כידוע. ולזאת פעולת המחשבה היא פעולה שכלית. ועכ"כ אחכירורו. לכן המחשבה מבררת מה שצריכים לדבר ומה שאין לדבר היינו מה שהוא מחלק הטוב צריכים לדבר כזה ומה שאינו מחלק הטוב אין לדבר כזה וממילא ישתקע הדבר כשלא יאמר. היינו שתתעלם יותר ולא תבוא לידי התגלות. (כאשר דברנו המעלה שבוה כמו בענין מה שכונעה לכפרהסיא).

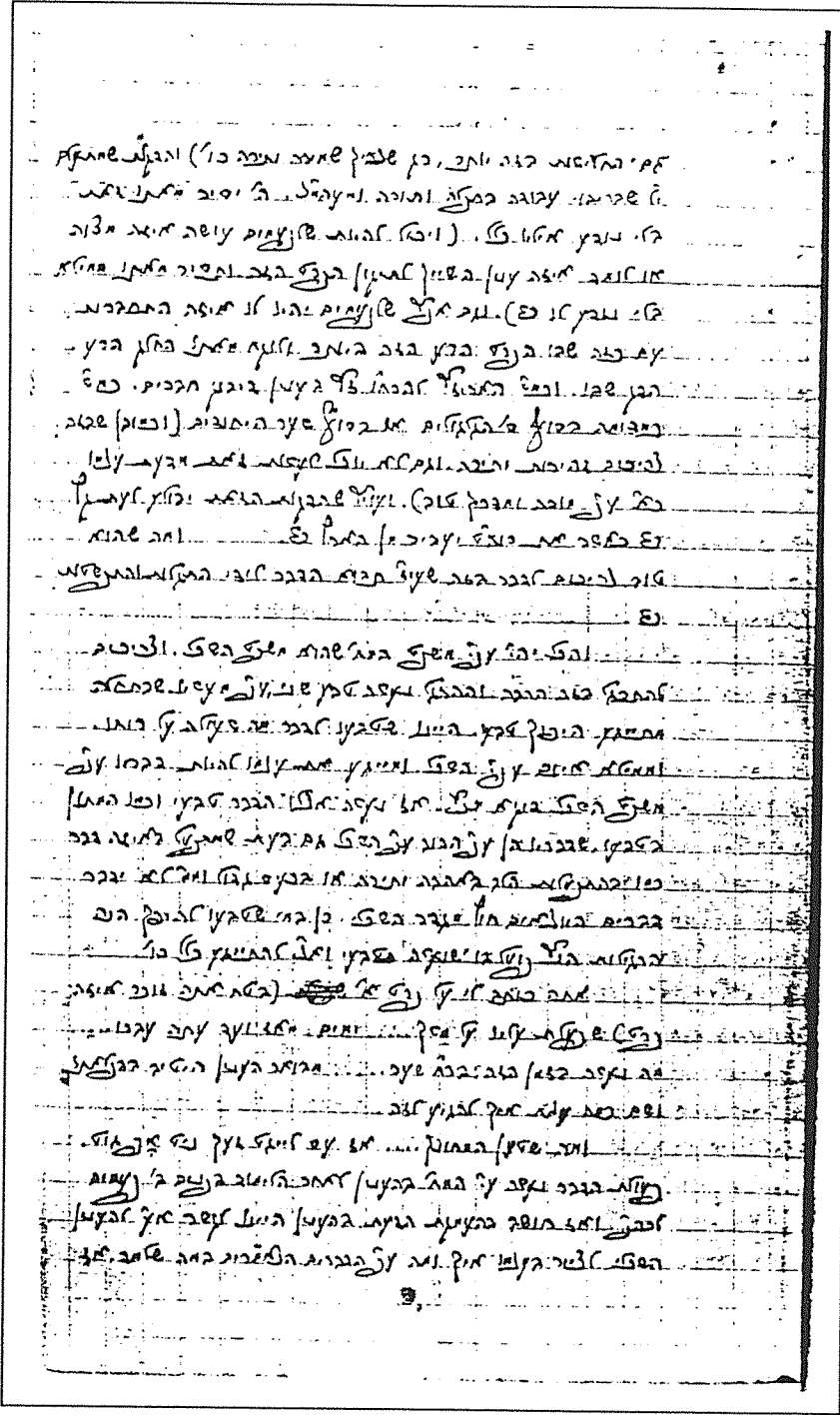
יש לחקור הלא כל דבר צריך להתברר ולהיות נדחה הרע שבו ובהעלם דבר שמתעלם כנ"ל איך יתברר ואיך יודחה החלק הרע. דלכאורה מה מועיל ההעלם לכד, דהלא העיקר להיות נדחה. וי"ל שבוה שכופה את עצמו שלא לדבר מה שרוצה לדבר (מחמת החלק הרע שבה) וכמ"ש בספ"ב פרק כ"ז בסופו וכן אם בולם פיו כו' (ועמ"ש בפ"ל כגון להפסיק באמצע שיחה נאה. יעו"ש שכלל זה בכלל סו"מ כו') כזה מתברר הדבר ונדחה עביות וגסות הרע שבה. ומה שמתעלם הוא הדקות שבה (אם היות שכח הנעלם הוא חזק יותר בעצם מהכח המתפשט מ"מ בכללותם הוא בדקות יותר כמו הדרגות דשור וכשב ועז שיש במדריגות דנה"ב כו'. ובפרט שנחלש על ידי הכפי"ה הנ"ל ה"ה בדקות יותר מהתפשטות הקודמת. וגם כמי שהוא בתחלה שלא בא מעולם לידי גילוי היינו שאינו רוצה כלל לדבר כזה הנה ע"פ הרוכ הוא הוראה שהוא בכחי" דקות וחלישות היינו

(מ"ש ע"פ הרוב, הוא כי יש ענין בית אפל הידוע שיכול להיות שהוא בחזק בעצם אלא שהוא בית אפל כו') ולכן אינו מתפשט מעצמו אם לא שיעוררו ע"י הדיבור ח"ו. ומ"מ אפשר שיש יתרון מעלה במי שנחלש על ידי כפי" הנ"ל שהוא על ידי עבודה והביור ואפשר גם החלישות בזה יותר, רק שצריך שמירה יתירה כו') והדקות שמתעלם י"ל שברכיבי עבודה כתפלה ותורה ומעשה"צ ה' יסיר מאתו זאת בלי נודע איליו כלל. (ויכול להיות שלפעמים עושה איזה מצוה או לומד איזה ענין השייך לתיקון הפרט הזה ותסור מאתו ממילא בלי נודע לו כו'). וגם אפ"ל שלפעמים יהי לו איזה התחברות עם כזה שבו הפרט הרע הזה ביותר ולוקח מאתו החלק הרע הדק שבו. וכמ"ש האריז"ל להרח"ו ז"ל בענין דיבוק חברים. כמ"ש כמדומה בסוף ס' הגלגולים או בסוף שער היחודים (וכמוכן שכזה צריכים זהירות יתירה וגם לא יוכל לעשות זאת מדעת

עצמו כ"א ע"פ מורה ומדריך טוב). ועו"י"ל שהדקות הזאת יכולע לעת קץ כו' כאשר את רוח הטומאה יעביר מן הארץ כו'. ומה שהוא טוב צריכים לדבר בזה שעל ידי זה תבוא הדבר לידי התגלות והתפשטות כו'.

והכל יהי עפ"י משפט המחשבה שהוא משפט השכל. וצריכים להתרגל בזה הרבה. וההרגל נעשה טבע שני ע"פ מעשיו. שבתחלה מתייגע היפוך טבעו היינו שטבעו לדבר מה שעולה על רוחו וממילא אינם עפ"י השכל ומייגע את עצמו להיות דבריו ע"פ משפט השכל דוקא כנ"ל. אז נעשה אצלו הדבר טבעי וכמו המתון בטבעו שדבריו הן על פי הרוב על פי השכל גם בעת שמתפעל באיזה דבר כמו בהתפעלות הלב באהבה יתירה או בכעס גדול ומ"מ לא ידבר דברים היוצאים חוץ מגדר השכלי. כן במי שטבעו להיפך הנה הרגילות הנ"ל פועל בו [?] כטבעי ואין צריך להתייגע כלל כו'.

אתה כותב לי על פרט א' (בטח אתה זוכר איזה פרט) שפעלת עליו על משך...ימים. מאז ועד עתה עברו...מה נעשה בזמן הזה. בר"ח שער...מבואר הענין היטיב [?] ושם כמה עצות איך להגיע לזה.

ומה שטען המחונך... אז עס לייגט זעך ניט אפ גוט. פעולת הדבר נעשה על ידי המחשבה בהענין לאחר הלימוד בפנים בי פעמים לכה"פ ואז חושב בהעמקת הדעת בהענין היינו לקשר את עצמו להענין השכלי לצייר בעצמו איך ומה על פי הדברים הנאמרים כמה שלמד, אז נעשה אצלו הנחת הענין בנפשו. עס לייגט זעך בא עם אפ דיא זייער ריין און זייער קלאר מיט א תפיסה פנימיות אין דעם ענין היינו עס לייגט זעך אפ טיף אין נפש און דיא זאך ווערט עם זייער געשמאק און עס לעבט בא עם וממילא לעבט ער מיט דעם. גם כדיבור יכולים לבוא לאמיתות כוונת הענין ושיונח אצלו הענין וכמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה רנ"ט בתחלתו. אמנם כדיבור צריכים להזהר שלא לצאת חוץ מגדר נושא הענין וחוזן מגדר הכוונה האמיתית. והמתניות הנ"ל הוא השומר כזה.

אין געט עטן. היינט. עס איינציג זען די עס זיין זיין
 ווערט. עס זייער גוט זיין. עס זייער גוט זיין. עס זייער גוט זיין.
 און דיא זייער ריין און זייער קלאר מיט א תפיסה פנימיות
 היינו עס לייגט זעך אפ טיף אין נפש און דיא זאך ווערט עם זייער
 געשמאק און עס לעבט בא עם וממילא לעבט ער מיט דעם. גם כדיבור
 יכולים לבוא לאמיתות כוונת הענין ושיונח אצלו הענין וכמ"ש מזה בד"ה
 יו"ט של ר"ה רנ"ט בתחלתו. אמנם כדיבור צריכים להזהר שלא לצאת
 חוץ מגדר נושא הענין וחוזן מגדר הכוונה האמיתית. והמתניות הנ"ל
 הוא השומר כזה.

יב

עבודה שכלל*

קיץ תרנ"ט. היתה לנו שיחה עמוקה עם התלמידים יחיו במעלת עבודת הלב, והרצאתי הדברים. וקבלתי מענה זו.

הלב רואה אמיתיות הדבר כמו שהוא בלי העלם דבר. והוא כאשר כי השראת עצמות הנפש הוא כלב. [והו"ע נקודת הלב בתרנ"א] פ' תצוה ד"ה זכור והביאור, ועמ"ש בלקו"ת ד"ה פ' תצא הכ' והביאור] ולכן גם דבר המושכל בשכל שבמוח עיקר הרגשת עצם הדבר הוא כלב [וי"ל שזהו מה שהדעת מאיר בת"ת]. וכמ"ש ולבי ראה הרבה חכמה. וא"י ע"ז כזהר ח"ב פ' משפטים דקט"ז ע"ב בעין השכל דבלבך את חזי כולא כו'. בעין השכל שכלב דוקא מפני שהלב מרגיש את הדבר המושכל ואז הוא ידעת הדבר באופן נעלה הרבה יותר מן ההשכלה לכוון שמשגיג את הדבר וכידוע דכל השגה נק' שמיעה כמ"ש און מילין

תבחן. דבר כי שומע עבדך. וההפרש בין שמיעה לראי' ידוע דשמיעה הוא רק חיצוניות והפשטות הדבר וראי' הוא בעצם מהות הדבר והוא עפ"י הכלל הידוע דכל עצם בלתי מתחלק ובלתי מתפשט. וממילא מהנמנע הוא שהשכל וההשגה יתפוס מהות הדבר מפני שכל תפיסת השכל הוא במה שתופס את פרטיו. ולזאת אינו נופל רק בהתפשטות לא כהעצם כאשר אינו מתחלק כו' (וזהו דאי' במאמר פתח אליהו בת"ז לית מח' תפיסת כן כלל מח' הוא חכ' וכמבואר במ"א. ובכחי העצמות אין תפיסת לבחי' חכ' ג"כ) וראי' מורה על ראיית עצם הדבר וזהו ראיית השכל שלמעלה מהשגה. וכמו בגשמיות הלא כששומע מזולתו איזה דבר כמו ציור נאה וכדומה וע"פ שמועתו מצויר את הציור הזה בשכלו בדמותו ובצלמו ומ"מ הלא את המהות לא ראה.

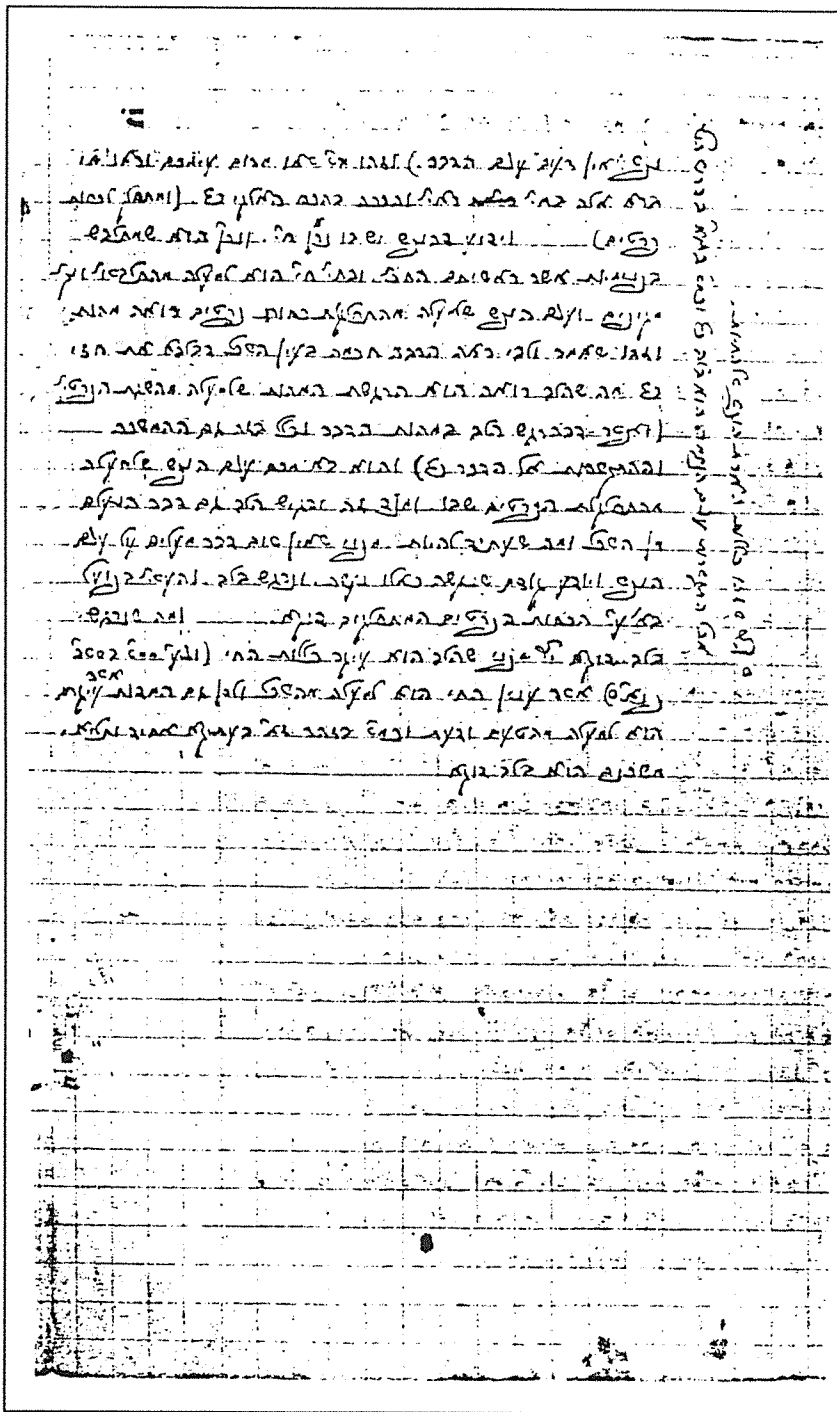
יב
עבודה שכלל

קיץ תרנ"ט. היתה לנו שיחה עמוקה עם התלמידים יחיו במעלת עבודת הלב, והרצאתי הדברים. וקבלתי מענה זו.

אשר נראה ממעלה הרבה יותר מן ההשכלה לכוון שמשגיג את הדבר וכידוע דכל השגה נק' שמיעה כמ"ש און מילין תבחן. דבר כי שומע עבדך. וההפרש בין שמיעה לראי' ידוע דשמיעה הוא רק חיצוניות והפשטות הדבר וראי' הוא בעצם מהות הדבר והוא עפ"י הכלל הידוע דכל עצם בלתי מתחלק ובלתי מתפשט. וממילא מהנמנע הוא שהשכל וההשגה יתפוס מהות הדבר מפני שכל תפיסת השכל הוא במה שתופס את פרטיו. ולזאת אינו נופל רק בהתפשטות לא כהעצם כאשר אינו מתחלק כו' (וזהו דאי' במאמר פתח אליהו בת"ז לית מח' תפיסת כן כלל מח' הוא חכ' וכמבואר במ"א. ובכחי העצמות אין תפיסת לבחי' חכ' ג"כ) וראי' מורה על ראיית עצם הדבר וזהו ראיית השכל שלמעלה מהשגה. וכמו בגשמיות הלא כששומע מזולתו איזה דבר כמו ציור נאה וכדומה וע"פ שמועתו מצויר את הציור הזה בשכלו בדמותו ובצלמו ומ"מ הלא את המהות לא ראה.

ובראי' הלא יראה
 מהות הציור. ונראה
 בחוש כשרואת את
 הצימור עד"מ נתפעל
 על יופי הציור
 בהתפעלות יתירה אף
 שכבר שמע מזה הציור
 וציירו במוחו ובראייתו
 לא נתוסף לו דבר
 בפרטי חלקי הציור
 ולמה יתוסף
 ההתפעלות בהראי' על
 השמיעה אך זהו רק
 מה שנתוסף לו ראיית
 עצם מהות הדבר שזה
 לא ידע בשמיעת
 הפרטים לבד. וכמו"כ
 יוכן בעיניים שכליים
 שיש בשכל ג"כ ראי'
 ושמיעה שמיעה הוא
 רק מצד הפרטים
 המושגים בטעם וראי'
 הוא מצד עצם מהות
 הדבר שלמעלה
 מהפרטים (דער לייג
 אין נפש אין דעם עצם
 הדבר.) וזהו מ"ש
 שאו מרום עיניכם וראו
 מי ברא אלה בחי ראי'
 והכרה בהכח האלקי
 כו' (ומתחלק לכחות
 פרטים).

וידוע דהנפש
 יש בו נר"ן ח"י. ונר"ן
 הוא שמתלבש
 בפנימיות אשר
 ראשותם החכ' ובחי'
 ח"י הוא למעלה
 מהתלבשות ונק'
 מקיפים. ועצם הנפש
 שלמעלה מהתחלקות

כחות פרטים רואה מהות וזהו שאמר ולבי ראה הרבה חכמה בעין השכל דכלבא את חזי כו'. מה שהלב
 רואה הוא הרגשת המהות שלמעלה מהשגת הפרטים (ואפשר דבהרגש הלב במהות הדבר נכלל בזה גם
 ההמשכה וההתקשרות אל הדבר כו') והוא בא מצד עצם הנפש שלמעלה מהתחלקות הפרטים שבו ומצד זה
 ירגיש הלב גם דבר הנעלם מן השכל ומה שעתידי להיות מפני שאין שום דבר מעלים על עצם הנפש וידוע
 קודם שנעשה כאלו נעשה ונרגש בלב. והעשי' בפועל בא' ע"י הכחות הפרטים המתחלקים דוקא.
 ומה שנרגש בלב דוקא י"ל מפני שהלב הוא עיקר כללות החי (וצ"ע ממ"ש בסש"ב פנ"א נוי"ל
 שזהו כללות הארת הנפש שלהחיות, אבל התקשרות עצם הנשמה הוא בלב כו' וכמ"ש בתו"א בדרוש
 הנ"ל) אשר ענין החי הוא למעלה מהכל ולכן גם המדות אשר עיקרם הוא למעלה מהטעם ודעת וכמ"ש
 בזהר ז"א בעתיקא אחיד ותליא משכנם הוא בלב דוקא.

סיפורים ופתגמים

הדבר הנכון בזמן האיננו נכון - איננו נכון

בגבור הגענועים והתשוקה "לראות את מלכנו", מוגשים בואת שכיבי סיפורים ופתגמים של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו וכו הוראות והדרכות לתלמידי התמימים ולממונים עליהם חכיבות מיוחדת של הרבי לתלמידי התמימים כמו אב לבן ח הוראות בכל תחומי החיים של תמים, בגשמיות וברוחניות ח מתוך תפלה שע"י שנלך באורחותיו נס"ו, נזכה לעוד הוראות וכו' ונזכה "לראות את מלכנו", "למטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו"

רק מי שרשום בדרכונו כי הוא תלמיד בתומכי תמימים. אלא אם הוא מתנהג כפי שדורשים בתומכי תמימים להתנהג, אזי, גם הוא, נקרא 'תמים'..."

(כפר חב"ד" גי' 511)

רחמים על תלמיד תומכי תמימים

תמים אחד נכנס ליחידות אצל הרבי, וביקש שהרבי יעורר רחמים עליו שיהי לו חיות בלימודים. ענה לו הרבי: "אויף תלמידי התמימים איז מען שטענדיק מעורר רחמים. מען דארף מער ניט - מאכן כלים מקבל זיין".

(מרשימות א' מאנ"ש)

תמים "ניכר בכתבו"

פעם, לאחרי חודש תשרי, הראה הרבי להרר"י ע"ה דזשייקאבסאן פ"נ מא' התמימים (ולאו דוקא מבחירי התמימים), והתבטא הרבי: "זע ווי שרייבט א תמים"...

חיילי בית דוד

מה זה "תמים"?

אחד ממצוייני ה"תמימים" הגיע בשנת תשי"ט, מארה"ק ל-770. הוא ביקש להתקבל לשיבת "תומכי תמימים" שליך 770, אך הנהלת הישיבה דחתה אותו ולא רצו לקבלו כתמים מן המנין.

באותן שנים הי' נוהג הרבי לחלק דמי חנוכה לתלמידי הישיבה שהיו נכנסים אליו במאורגן באחד מימות החנוכה. אותה שנה, לפני שנכנסו תלמידי הישיבה לרבי לקבל את דמי החנוכה, קיבל אותו בחור הוראה מהנהלת הישיבה כי אין הוא רשאי להיכנס, שהרי אינו נמנה עם תלמידי "תומכי תמימים". אך הלה הערים ושמט את כובעו עד עיניו, כדי שלא יכירוהו.

כשעבר הלה ליד הרבי, הרים הרבי את כובעו

מקור ידיעתו של תמים אינה מעיתונים

בשנת תשי"ז התקיים דינער למען ישיבות תומכי תמימים. משום מה, בדינער שרו את "התקוה", ובגללו הורה הרבי להוריד המילים "תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א" מה"בלאנק" של הישיבה. הדבר פורסם בשעתו בעיתון "דער מארגן דזשורנאל" ועי"ז נודע הדבר לכמה מהתמימים. כמובן, נצטערו ביותר על כך. הדבר נודע להרבי, וקרא לאותם תמימים להיכנס אליו. וכך אמר להם, בין השאר, ביום י"א שבט תשי"ז:

כ"ק אדמו"ר מהורי"צ נ"ע עם חתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, בחגיגה השנתית ("דינר") למען ישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש, יום ראשון, ז' אדר"ש ה'תש"ג.

הפצת המעיינות

הדבר הנכון בזמן האינו נכון – אינו נכון

בשנת תשל"ד עורר הרבי הרבה ע"ד ענין המבצעים. במוצאי שבת קודש אחת, לאחרי התוועדות שבה הרבי דיבר הרבה בענין המבצעים, החליטו הבחורים ב-770 ששבוע זה יוקדש כל כולו רק לענין המבצעים. ביום ראשון ניגשו הבחורים להנהלת הישיבה, והודיעו על החלטתם. הם שכרו "טנקים" והעמידו אותם מול 770, בתקווה שכשהרבי יגיע ל-770 יעודד אותם. למעשה, כשהרבי ראה אותם, הרבי לא הגיב מאומה. כך הי' גם למחרתו. ביום שלישי, הרבי שאל א' המזכירים מדוע אין הבחורים יושבים ושוקדים על לימודם כרגיל. המזכיר ענה שזה לאור החלטת הבחורים, שהשבוע יוקדש למבצעים.

כשמע זאת הרבי הורה לו מיד: "לך מיד ותאמר להם שאם הם רוצים לבטל תורה על חשבוננו ולתלות את הענין בי, כאילו אני גרמתי שתלמידי הישיבה לא ילמדו אלא יעסקו במבצעים – הם טועים. כוונתי היתה שבשעות ההפסקה המיועדת לארוחות צהריים ולמנוחה, יהיו כאלה שמדי פעם ינצלו זמן זה ליציאה למבצעים".

(מרשימות הת' זעליג שווארץ)

"... ווי קומט עס אז תלמידי הישיבה זאלען נעמען ידיעה וועגן ליובאוויטש אדער תומכי תמימים פון פייפערס?! ווי קומט דאס אז תלמידי הישיבה זאלען בכלל וויסען אין פייפערס?! תלמידי התמימים און אפי' יונגעלייט דארפען ניט וויסען וואס עס טוט זיך אין פייפערס.

"דאס וואס עס דערמאנט אמאל אין די פייפערס וועגן ליובאוויטש, תומכי תמימים וכו', איז דאס פאר די גאס, אבער נישט פאר אנשים מבפנים... אפי' מען זאל זאגען אז מען מעג נאר צוקוקן דעם פיידוש וואו עס רעדט זיך וועגן ליובאוויטש, אבער במוחש זעט מען אז מען קוקט דעם ערשטן פיידוש קוקט מען אויך אויף דעם צווייטען און דריטען אויך. זיי קענען נעמען די דיעות וועגן ליובאוויטש, תומכי תמימים וכו' פון אן אנדער מקור... אזא ירוד ירדנו..."

(ע"פ רשימה שנכתב ע"י הרב ג.מ.ג.)

ומסיימין בטוב

חדי העין הבחינו שבגמר ה"לילי יחידות", הי' מראה פניו של הרבי שונה אחר יחידות עם אנשי ואנשי מעשה וכו', ואילו כשהיחידות הסתיימו עם היחידות של תלמידי התמימים, הרבי הי' "אויפגעלייגט" ביותר, ולכן – מספרים המזכירות – שדאגו לסדר שהתמימים יהיו מאחרוני הנכנסים...

(מפי הר"י שי' גורארי')

לא יהיה זמן לאכול...

פעם אחר התוועדות אמר הרבי להרב חדקוב: "מען זאל גיין מפרסם זיין די רייד, [=שילכו לפרסם את מה שנאמר בהתוועדות] ושהתלמידים לא ילכו מפני שאם ילכו, הרי זה יהיה לאחד חזרה, ואז לא יהיה זמן לאכול... אבער די וואס האלטן ביי אוועק פארן זאלן דאס מפרסם זיין [=אבל אלו שבין כך הולכים שהם ילכו לפרסם א"ז]."

(קובץ תשורה)

בקייץ – יעסוק בהפצה, אבל יסדר קביעות ללמוד

א' מטעקסעס שלמד בהדר התורה, שאל את הרבי בנוגע הקיץ; אם לנסוע הביתה ולעסוק שם בהפצה, או לנסוע לשליחות המל"ח, או להשאר בקראון הייטס? הורה לו הרבי לנסוע הביתה ולעסוק בהפצה, אבל יורא שיוכל לסדר קביעות ללמוד עם א. בכל יום.

(מרשימות הרב מ.ל.)

בימוזל ומשמעת

תיקון לשתיית משקה

לאחר שיצא כ"ק אדמו"ר עם הגזירה הידועה בנוגע לשתיית משקה, כתב בחור אחד לרבי לבקש תיקון על זה שעבר על הגזירה. ענה לו הרבי שהתיקון שלו הוא – לא לבוא לשלש התוועדויות של הרבי...

(מפי המזכיר הרב בנימין שי' קליין)

סיפורי חסידים – לחלוחית

פעם הורה הרבי להמשפיע הרב אבא פליסקין ע"ה לספר להתמימים אלטע חסידישע מעשיות, באמרו: "דאס איז לחלוחית".

(מרשימות הר"ד שי' דובאו)

בחורים שאים לומדים...

פעם התבטאה הרבנית באוזני המשב"ק הרב"ח הרב דובער שי' יוניק: "בחורים שאינם לומדים ואינם מציינים, אין להם מה לעשות בישיבה..."

(מפי המשב"ק הרב דובער שי' יוניק)

לציית להנהלה

רשתת הנהגות וזל הרענוני וזני וזלמוצותה

מאריסטאון, אצל הרבי, שאל בפתק ע"ד ענין מסויים שהי' מעינים שבכלל הי' הרבי שולח לשאול בעצת ההנהלה, ולכן הוסיף שכבר דיבר עם הנהלת הישיבה והם הביעו דעתם בזה לחיוב, ועכשיו מבקש ברכתו הק' בזה. א"ל הרבי: "א בחור דארף וויסן אז יעדער זאך וואס ער טוט דארף ער פרעגן ביי די הנהלה. און פאלגן די הנהלה. און ממילא, וויבאלד אז דו שרייבסט אז דו האסט דורכגעעדט מיט די הנהלה – זאלסטו דאס טאן". והרבי נתן לו ברכתו הק' על זה.

(מפי בעל המעשה – מרשימות הת' מ"מ לואיס שי')

אני רואה הכל

בחורים בכללות, היו נמנעים מלהיכנס ליחידות, בגלל הכושה. גם בימי הולדתם, שאז כן הי' נהוג להיכנס ליחידות, נמנעו מזה. כששמע הרבי על כך, התבטא: "כשאני נכנס למנחה ומעריב ואני רואה את פניהם – אני רואה את הכל..."

("כפר חב"ד" גי' 511)

השפעותיו של תמים – ע"י ההנהלה

א' התמימים, כשהגיע לראשונה ל-770, הנה בהתוועדות דש"ק נתן לו הרבי שתי פרוסות מזונות, פרוסה א' ישירות לו, ופרוסה נוספת ע"י הרה"ח ר' מרדכי ע"ה מענטליק, ואמר לו לאח"ז ביחידות ש"תמים – כל השפעותיו הם דרך ההנהלה".

(קובץ תשורה)

שמירת המדרים והזמן

התענינות פרטית בכל תמים

הי' בחור פשוט שלמד ב-770 בשנים הראשונות לנשיאות הרבי. פעם, כליל 'ניטל' נכנס הרבי להזאל (למעלה), וקרא להנ"ל אל הקודש פנימה. הכחור נכנס עם הרבי לחדרו הק', והדלת נסגרה אחריהם. שעה עברה, שעה וחצי והוא עדיין בקודש פנימה. סקרנותם של הבחורים גברה ולא ידעו מה קורה שם משך זמן ארוך כזה.

לאחרי כמה שעות בחדרו הק' של הרבי, הוא יצא. "מה קרה? מה אמר לך הרבי? למה זמן כה ארוך?" שאלו הבחורים, אבל הוא לא מספר שום דבר. הבחורים התחילו לאיים אבל ללא הועיל...

עברו כמה שנים, הוא התחתן והתיישב עם עסקיו, כיהודי דתי (אבל לא נמנה בין אנ"ש), במקום מגוריו. בהזדמנות נוספת יצא לאי מאנ"ש לנסוע לשם לעשות עסק מסויים, וכשראה את הנ"ל חשב מיד זיהה אותו, ונזכר אודות מאורע הנ"ל. החסיד חשב שאולי עכשיו הוא יספר מה קרה... הוא הרהיב עוז וניגש אליו

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ני"ע עם חתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, בחגיגה השנתית ("דינר") למען ישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש, יום ראשון, ז' אדר"ש ה'תש"ג.

הרבי משגיח על הסדר

ידוע, שמפעם לפעם נכנס הרבי לה"זאל" לראות את הבחורים בלימודם וכו'.

א' הפעמים האחרונות שהרבי נכנס לראות את ה"סדר", הי' ביום א' דחג השבועות תשמ"ז. הרבי נכנס, לפתע, בשעה 9:15 בבוקר. הרבי הסתכל מסביב, והביט שעה קלה על התמים היחידי שהי' שם – הרה"ת מ"מ שי' גורארי'...

(מפי הר"א שי' פרקש – משפיע בתו"ת מונטריאל)

חמש דקות הוא זמן יקר

בשנת תד"ש, בשנת האכלות על אביו כ"ק הרה"ג הרה"ח המקובל וכו' הרב לוי יצחק ע"ה, והרבי הי' צריך להתפלל לפני התיבה, והי' מתפלל במנין של הבחורים, ושאל את המשגיח מתי מתפללים מעריב. ענה המשגיח "צען נאך – א פערטל נאך". סימן הרבי כידיו בתמיהה צען נאך – א פערטל נאך? (דהיינו שחמש דקות הוא גם זמן, שזמן יקר הוא)...

(מרשימות הרה"ח דוד דובאווי)

"ביי עם איז א מינוט א יאר"

בשנה הנ"ל, בהזדמנות אחרת, אמר הרבי פעם להמשגיח על הבחורים [מכיון שהרבי הי' מתפלל בהמנין של הבחורים]: "די בחורים גולן מיין צייט

הנ"ל ענה לו: "פשוט! נכנסתי עם הרבי, ושאלני אם אני יודע איך לשחק שח-מט, וכשעניתי בחיוב הרבי הוציא ממגירת שולחנו משחק שח-מט, והתחיל המשחק. במהלך המשחק החל הרבי לשאול אותי האם פלוני מגיע לסדר, ובאם פלוני מגיע לסדר בזמן – כשהרבי מפרט את שמותם בפרטיות! ... וזה הכל, גמרנו ויצאתי".

"אז למה לא סיפרת לנו אז"? שאל החסיד. וענה הנ"ל: "כי פחדתי שיכו אותי יותר באם הייתי מספר, יותר ממה שיכו אותי אילו לא סיפרתי"...

(מפי הרה"ת לוי"צ שי' יעקבסון ששמע מאביו ששמע מבעל המעשה)

זהירות כשמירת הסדרים

בשנת תש"נ, שני בחורים שלמדו במתיבתא אהלי תורה, עזבו את סדר הישיבה כמה דקות לפני סיום הסדר. בעת שהלכו ברחוב, הבחינו שעל ידם נוסע הרבי במכונית עם הרב בנימין קליין.

הרב קליין, כנראה ע"פ הוראת הרבי, עצר. התלמידים ראו שהרבי משוחח עמו זמן מה. ולהפתעתם, הרב קליין קרא אותם ושאלם לאן הם הולכים. וענו שהם בדרך הביתה. הרב קליין, ע"פ הוראת הרבי כמובן, הורה להם לחזור לישיבה עד גמר הסדר...

(מפי א' הת' הנ"ל)

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ני"ע עם חתנו כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, בחגיגה השנתית ("דינר") למען ישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש, יום ראשון, ז' אדר"ש ה'תש"ג.

מקוה לפני חסידות

ידוע שסדר חסידות כיום שישי בכוקר הוא מתקנותיו של הרבי. בתחילה רצה הרבי לתקן שיהיה בשעה הקבועה כמו בכל יום. כשביקשו ההנהלה שהסדר יתחיל בשעה שמונה, הסכים הרבי, "אבער על תנאי אז די בחורים זאלען גיין אין מקוה פאר חסידות" [=אבל בתנאי שהבחורים ילכו למקוה לפני חסידות].

(קובץ תשורה)

וואס גייט זיין מארגן מיט סדר חסידות?

שנה א' כשבעה עשר בתמוז, הי' תענית ארוכה מאוד (לא בטוח באם הי' יחידות אותו לילה או שסתם הרבי הי' ב-770), והשעה היתה כבר אחת עשרה בלילה, וא' התמימים ישב בזאל הקטן למעלה וכתב מכתב. באותו זמן הי' שם בחור אחר שעוד לא גמר תעניתו והלך ליטול ידיים, ופתאום שמעו איך שהרבי צועק לעברו... אזוי שפעט גייט מען זיך וואשען" [=כזה מאוחר הולכים ליטול ידיים]? ועד שהבחור שכתב המכתב תפס מה קורה הרבי כבר עמד בפתח הזאל הקטן ואמר לו: "איצטער איז א צייט צו שרייבן בריוון, און וואס גייט זיין מארגן מיטן סדר חסידות" [=עכשיו זה הזמן לכתוב מכתבים? ומה יהי' מחר עם סדר חסידות]? ומאז במשך הרבה זמן הקפידו הבחורים לבוא לסדר חסידות.

איך האב געמיינט אז זיי וועלן זיין גרייט פאר הודו און זיי זיינען ניט". כשסיפר המשגיח את דברים הנ"ל לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ני"ע, אמר: " ביי עם [=הרבין] איז א מינוט א יאר".

(מרשימות הרה"ח דוד דובאוו)

"אותי לא מרמים"

בנוגע לדמי חנוכה לתלמידים: פעם חילק הרבי דמי חנוכה רק לאלו ששמרו את הסדרים. ההנהלה הכניסו קורם לכן רשימה של כל הבחורים ובה פירוט ע"ד שמירת הסדר של כל בחור. הרבי הגיב בפני א' מחברי המזכירות: "הייתי כמ"פ בסדר חסידות בכוקר ואני יודע על כמה בחורים שלא שמרו סדרים. מה הם חושבים? שהם מרמים אותי? אותי לא מרמים!"...

(מרשימות אחד מאנ"ש)

לא להפריע לסדר

לקידוש לבנה חודש כסלו תשל"ט יצא הרבי בשעה 8:10, באמצע סדר חסידות בלילה. ולפני שיצא אמר הרבי שיוצא בתנאי שלא יהי' שם בחורים, כדי לא להפריע לסדר. ואמר גם שיכול לקדש הלבנה בכיתו, אבל הוא רוצה מנין.

(קובץ תשורה)

שהי' להם התבוננות כו"כ שעות לפני התפילה!..."
הרכי הרים ב' ידיו הק', ואמר מתוך הרמת קול
מיוחדת: "אזוי?! און ווען האבן זיי געלערנט
נגלה?!"...

(מפי הר"א שי' צויבל)

לפעמים ביחידות ולפעמים בציבור

א' התמימים אמר לרבי, שכשמתפלל ביחידות
יכול לכוון לפירוש המילות, וכשמתפלל בציבור
אינו יכול. ענה לו הרבי, שיתפלל לפעמים ביחידות
ולפעמים בציבור, ובפרטיות, שישאל אצל משפיע.

(מרשימות הרמ"מ שי' וואלף)

לימוד התורה

הוספה בלימוד החסידות

א' התמימים, שהשתתף בהתוועדות שמח"ת
תשט"ז, מספר:

הרבי הי' מחלק משקה בבוקרו של שמח"ת לאלו
שקבלו על עצמם הוספה בלימוד החסידות. בשמח"ת
תשט"ז, כשניגשתי לרבי לקבל משקה, הביט בי הרבי
ואמר לי בלשון קפידא ובקול רם: "אזוי ווי לעצטע
יאר?!". נרעדתי כולי ולא ידעתי מה להשיב. הרבי
המשיך להביט בי ואמר: "פאר א יארן האסטו אויך
גענומען אויך זיך מוסיף זיין אין תסידות – און וואס
האסטו געלערנט במשך דעם יאר בתור הוספה?!"
זעקס מאמרים אין לקוטי תורה און צוויי און האלב
מאמרים אין ס"ו – דאס הייסט הוספה?! אח"כ עשה
כמו תנועת ביטול גדולה עם ידו הק', ואמר "זאל זיין
אזוי", ומזג לי הלחיים.

ברור לכם מה הרגשתי כל הלילה וכל השמח"ת
וכו'. אבל הפלא הכי גדול היה, שכשישבתי לבדוק
מצאתי שאכן קלע אל השערה בדיוק שכנוסף למה
שכולם לומדים בישיבה בשעורי חסידות, הוספתי
בדיוק שישה מאמרים בלקו"ת, ושניים וחצי מאמרים
בחרס"ו!

(קובץ תשורה)

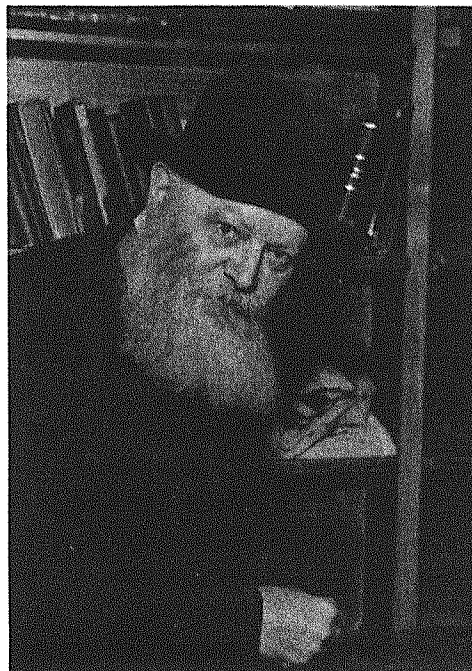
עצה להבין דא"ח

א' מהבחורים אמר לרבי שאינו מבין דא"ח. א"ל
הרבי שיעמוד בד' אמות של מישהו שעבר טוב על
הענין, ואז יבין.

(קובץ תשורה)

הרבי רוצה שבחורים יוכלו ללמוד

בהתנאים של כתו הבכורה של הרב שני"ח הכהן
שי' גוטניק עם רשד"ב שי' העכט, דיבר עם הרבי ע"ד

האסמו געזען . . דער סדר הישיבה?

א' התמימים סיפר שביחידות הראשונה שלו
כשבא עוד בתור בחור, הרבי אמר לו: "האסטו געזען
דעם צעטעל אויפן וואנט, דער סדר הישיבה" [=האם
ראית את הפתק על הקיר, (בנוגע) סדר הישיבה?]
ובזה נגמרה היחידות.

(קובץ תשורה)

עבודת התפלה

כל תמים שייך לעבודת התפלה

לפני הרכה שנים למד בחור מסויים שהי' בעל
נגלה ביישיבת תומכי תמימים בכרינוא. פעם ניגש
להמשפיע הרה"ח ר' ניסן נעמענאווע"ה ושאל שאלה
מסויימת בעבודת התפלה. ר' ניסן דחה את שאלתו
באמרו שהוא בעל נגלה ואינו שייך לעבודת התפלה.
הבחור, כשנכנס ליחידות, שאל את הרבי באם הוא
שייך לעבודת התפלה. ענה לו הרבי (התוכן):
"יעדער תמים וואס האט געלערנט אין תומכי
תמימים, ובפרט לאחרי כו"כ שנים, איז שייך צו
עבודת התפלה!"

(קובץ תשורה)

אורך ההתבוננות

פעם נכנס המשפיע הררש"ח ע"ה קסלמאן וסיפר
להרבי אודות בחור א' שהי' חושב חסידות למשך חצי
שעה לפני התפילה. כשראה השביעות רצון על פניו
הק', אמר לרבי: "הרי בליבאוויטש היו חסידים

באותו קיץ, (תשל"ג), נכנסתי ל"יחידות" אצל כ"ק אדמו"ר לרגל יום הולדתו. בפתק שנתי ליכ"ק אדמו"ר, כתבתי גם הטעם שהפסיקו להוציא לאור את קובצי ה"הערות" – וזאת בגלל השמועה וכו'.

כ"ק אדמו"ר ענה לי שבאמת הי' לו שביעות רצון מהדפסת הקובצים, וכן סיפר לי:

"בא' מהקובצים הי' שאלה על שיחה א' והתירון על זה. ורב א' כתב לי על שיחה זו, בדיוק אותה שאלה המודפסת בקובץ "הערות", ואשע"כ שלחתי אליו הקובץ עם השאלה והתירון! [והרבי התבטא, כמו שחזור מה שעשה]: "דא איז דיין שאלה דא איז דיין ענטפער" [כשעשה עם ידיו הק']... (ומזה הבינו שזה הי' אכן רק "שמועה")...

כמו"כ הורה לי כ"ק אדמו"ר, באותה "יחידות", שישמרו אצל המערכת כו"כ עותקים מה"הערות" (ע"מ לכרוך וכו').

(מפי הרה"ח הר"א ש"י ציבל משפיע בישיבת תומכי תמימים, מאריסטאון)

שונות

"האוויר במאריסטאון הוא יותר טוב"

ר' בערל ש"י זאלצמאן הי' בידידות עם הרבי, וסיפר פעם אשר הוא אמור לשלוח בנו ללמוד בישיבת תומכי תמימים מאריסטאון, אבל שמע הרבה מעלות אודות אהלי תורה. הרבי הרים ידיו הק' ואמר: "אבער די לופט אין מאריסטאון איז בעסער"...

(מפי הרב משה הרסון ש"י)

להקפיד על צחצוח שיניים...

מספר א' מאנ"ש בהתוועדות חסידית:

כשהייתי בחור צעיר, התקרבותי לחב"ד ולרבי. זה הי' בערך בשנת תשכ"ג. באותו זמן דרש ממני אבי – שלא הי' חסיד חב"ד – שאוריד את זקני, כפי שנהגו כולם באותה תקופה, והדבר הי' מקובל אף בחוגים חרדיים ביותר, חוץ מחב"ד. מכיון שלא רציתי לסרב לאבי, אמרתי לו שאם אקבל הוראה או בקשה מהרבי להסיר את הזקן, אעשה כן. וכן היה. נכנסתי ליחידות עם אבי לאחר י"ב תמוז של אותה שנה.

באותו הזמן טרם ידעתי כיצד לנהוג ומה יש לעשות. כשנכנסנו, הושיט הרבי לאבי את ידו ל"שלום עליכם", ואבי אף הוא הושיט את ידו לרבי. לאחר מכן הושיט הרבי את ידו אלי. התבלבלתי והושטתי את ידי לרבי. ברגע האחרון נזכרתי, כי לרבי אין מושיטים יד ללחיצת-ברכה, ומשכתי במהירות את ידי בחזרה, וידו של הרבי נותרה תלוי באויר, והרבי חייך חיוך רחב...

באותה יחידות נשמעו כמה ביטויים נפלאים

התנאים. הרבי הציע לו להזמין חבריו וכו' הליטווישע. ר"ח התעקש שהם לא יבואו, אבל הרבי א"ל: "לאדט זיי איין, לאדט זיי איין, זיי וועלן קומען". וכך היה.

לאחרי התנאים שאל הרבי הנ"ל אם דיברו דברי תורה? וענה הנ"ל בחיוב; שהרב גיטער ש"י, הר"י משיבת טעלו, דיבר ע"ד רמב"ם א' שנשאר בלי תירון. שאלו הרבי האם הבחורים תירצו אותו? וענה בשלילה. א"ל הרבי: "גייט אריין צו מענטליקין און זאג עם איבערגעבן די בחורים אז זיי זאלן קאכן אין דעם רמב"ם ושכאו"א יכתבו תירון ע"ז וישלחו אליו"...

(מפי הרב שניאור חיים הכהן ש"י גוטניק)

בחורים זאלען קענען לערנען!

פעם נכנס משגיח א' ליחידות ושאל "ווי קען מען פועל'ן אז בחורים זאלן ליגן אין לערנען – אם הם אין מעונוינים להיות "גדולים" וכו'?" וענה הרבי: "מיין רצון תקיף, עז, וחזק וכו' איז אז בחורים זאלען קענען לערנען". והמשיך: "אז א חסידישע שלא לשמה איז אין דריי אופנים: א. ללמוד נגלה בכדי להבין חסידות, ב. בשביל מבצעים [לידע מה שתשיב], ג. בכדי להיות מקושר.

(מפי הת' מ.ג. ששמע מהרב א.ה.י. שוויי ש"י)

בקי בנגלה

פעם, כשנכנס הרב יוסף גאלדבערג ע"ה, ראש ישיבת תומכי תמימים ברינוא צרפת, ליחידות אמר לו הרבי: "עס איז א בזיון או מ'פרעגט א בחור א תוספות, א שאגת אריי, און ער וויסט ניט?..."

(מפי הרשנ"ז ש"י ווילשאנסקי)

ראש ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש, מאריסטאון)

לשבת וללמוד – למרות כל הניסיונות

בחור אחד שהתאוון בפני הרבי שאין לו חשק ללמוד, ענה לו הרבי (התוכן): "אפילו אויב די גאנצע וועלט זאל זיך זיך איבערקערן, און דער מלך זקן וכסיל וועט סיך איבערקערן – דארפסטו זיצן און לערנען".

(קובץ תשורה)

קובצי הערות

לקראת ש"פ ויחי תשל"ג, החלו לצאת לאור הקובצים של "הערות התמימים ואנ"ש" של מאריסטאון.

לאחרי זמן קצר של הופעת הקובץ, הסתובבה "שמועה" אשר אין בהוצאת הקובצים שביעות רצון לכ"ק אדמו"ר, ובגלל זה הפסיקו להוציא לאור את הקובצים. זמן קצר לאחר זה, נתקבל טלפון מהמזכיר הרב בנימין ש"י קליין עם הוראה – בשם הרבי –

אני אכן מקפיד על מה שדובר ביחידות. מה שהפליא אותי – ממשיך אותו אברך לספר – הענין שהרב חרוקב התקשר לטלפון הציבורי, ולא לטלפון שבמשרד הישיבה, כנראה כדי שלא אהי לחוץ ומוגבל.

(”כפר חב”ד” גי’ 511)

למבול במקוה לפני שכותבים לרבי

תמים א’ כתב מכתב לרבי, והרבי ביקש מהרב חמ”א חרוקב לברר – מהבחור – מתי הי’ הפעם האחרונה שהלך להמקוה קודם שכתב אליו, והרבי ביקש להשיב לו מיד. הרב חרוקב הלך לברר ואכן הי’ זמן ארוך שלא הלך למקוה...

גם, לא’ מארה”ק, שכתב מכתב לרבי – כתב הרבי שבכלל הוא מזכיר כל השמות הנזכרים בהמכתבים על הציון, ובמילא מכאן ואילך ילך להמקוה קודם שכותב מכתב...

(מרשימות א’ מאנ”ש)

הנסיון של License

בחור א’ שאל את הרבי שרוצה לעשות רשיון (License) כדי שהוא יכול לנהוג מכונית. ענה לו הרבי [תוכן]: ”מה דאך דו קענסט זיך אליין ניט פירען, ועסטו דען קאנען פירען א קאר”!?

(מרשימות הרה”ח דוד שי’ דובאוו)

הסיבה לרכוש License

בחור א’ שאל את הרבי שרוצה לעשות רשיון בשביל התעסקות במבצעים וכו’. ענה לו הרבי: ”וואס מישסטו דיינע תאוות (נ”א שטותים) מיט מיינע ענינים”!?

(מרשימות הרה”ח דוד שי’ דובאוו)

אתכפיא של היום

באחת הפעמים שנכנס המשפיע הרב ניסן נעמענאווע”ה ליחידות אצל הרבי, הוסב הדיבור ע”ד ”אתכפיא”. בהמשך הדיבורים התבטא הרבי (התוכן): ”אתכפיא היינט איז אז א בחור עסט וואס מ’גיט אים אין קיך”...

(מפי המשפיע הר”א שי’ צויבל)

בחור בישיבה צ”ל ”כבל עצמותי”

משפחת ו. ישבו באחת מימי חג הסוכות בסוכתם ודיברו ע”ד נסיעת ילדיהם לישיבה בשנת הלימודים הבאה. א’ מהבנים סבל מבעיות גב, והי’ צריך ללכת

להסיר את הזקן, אמר לו הרבי שלבחור אמריקני צריך להניח להחליט בעצמו, ולא לכפות עליו מה שאינו רוצה... לאחר הרהור קל, הוסיף הרבי ושאל את אבי: ”כיצד, לדעתך, הי’ נראה משה רבינו – עם זקן או בלעדיו?” אבי ענה מיד מיני’ ובי’: ”הרי אז לא הי’ מכוונת גילוח!” הרבי השתהה רגע, ואמר: ”כשהייתי בצרפת, ראיתי שם פסלים רבים מתקופות קודמות. חלק מהפסלים אף הראו דמויות מימי התנ”ך, והיו ביניהם בעלי זקן ונטולי זקן. אתה רואה איפוא, שגם באותם ימים, אע”פ שלא היו מכוונת גילוח, בכל זאת היו מגלחים את הזקן!”...

בין השאר רמז הרבי כי יהודי צריך להיות בעל זקן, ואף אבותיו הלכו כך, וברור שכך צריך להיות. מה שאין כן גוי.

וממשיך לספר על אותה יחידות:

ככלל, במשך כל היחידות דיבר הרבי עם אבי בשפת שלו ובמושגיו שלו. כשדובר על לימודי ב”תומכי תמימים”, התלונן אבי, בין השאר, כי ב”תומכי תמימים” אין מקפידים כביכול על הצדדים הגשמיים – אוכל טוב, שינה וכו’. הרבי ענה לו שאכן צריכים להקפיד על אוכל טוב ועל שינה טובה ומספקת (לפחות 8 שעות), וזכורני שהרבי הדגיש בדבריו במיוחד את ההקפדה על צחצוח שיניים, והוסיף לאבי: ”אתה צודק!”, ובתור כך רשם לעצמו משהו בפתק.

לאחר זמן מה, כשחזרתי לישיבה, קיבלתי לפתע טלפון מהרב חרוקב, מזכירו האישי של הרבי. הוא צלצל לטלפון הציבורי שהי’ בישיבה, והתעניין אם

כחורים זאלן בייטן זייער לכוש אויף שבת. לאו דוקא
א ליינגע, אבער בייטן פון בגדי חול צו אן אנדערן.

(קובץ תשורה)

מעיל אינו עשוי להשאר במכונית

פעם, כשהלך הרבי הביתה, פגש בחור בחוץ בלי
מעיל. הרבי ניגש אליו ושאלו: "וואו איז דיין
מאנטל?" וענה הנ"ל שהמעיל הוא במכונית. אמר
לו הרבי: "א מאנטל איז ניט אויף ליגן אין קאר..."

(קובץ תשורה)

צריך להיות 'מהלך'

פעם בעת התוועדות נכח בחור אחד מארה"ק:
שאלו הרבי "וואו איז דער אורח?" (חבר נוסף שהגיע
איתו מהארץ) וענה: "הוא 'עומד' כאן. התבטא
הרבי: "מען דארף זיין א מהלך..."

(קובץ תשורה)

צריכים לישון – זהו רמב"ם מפורש!

הי' בחור שהי' נשאר ער עד לשעות מאוחרות
ב-770 כלילי יחידות, והי' נשאר שם עד שהרבי נסע
הביתה. פעם הבחין בו הרבי, ושאלו לסיבת היותו
שם בשעה כ"כ מאוחרת. והגיב הרבי: "הרי צריכים
לישון (8 שעות). איר גלויבט מיר נישט? הרי זה
כתוב ברמב"ם. איך וועל דיר ווייזען". והרבי הלך
לחפש רמב"ם... כמוכן, הנ"ל לא חיכה ועזב מיד...

(קובץ תשורה)

שמירה על עניני אכילה, שתי' ולינה

. . יש להשתדל שזמני האכילה ושינה יהיו כדי
שתוכל לבוא לסדרים, ויש מספיק זמן בין הסדרים
ללכת "מחיל אל חיל".

(מיחידות, כ"ז אדר תשכ"ח – היכל מנחם ח"ג ע' רנא)

להתנהג כמו תמים...

א' סיפר לרבי שבניו עושים צילומים ממכתבים
של הרבי. אמר לו הרבי שמכיון שעושים הם
צילומים מהמכתבים, יעשו ויתנהגו כמו שנוהגים
תמימים. ואשע"כ עליהם לקרוא את המכתב פעם
לפני עשיית הצילום, פעם בעת עשיית הצילום, ופעם
לאחרי הצילום...

(קובץ תשורה)

"א גומען קאפ"

פעם הי' בחור שהי' מוכר ספרי המרכז לעניני
חינוך. החדר שלו, שהי' ב-770, הי' מלא וגדוש
בספרים, ולא דוקא בסדר מסודר. הזדמן, וכ"ק
אדמו"ר נכנס לחדרו, וכשראה המחזה שאל את

עם מקל. ורצה מאוד לנסוע ללמוד בשיבת תות"ל
בצרפת, ואפי' הרופא הסכים ע"ז שאין הוא רואה שום
סיבה למה 'סטודנט' אינו יכול לנסוע רק ללמוד. אבל
הוריו חשבו שאולי יותר טוב לחכות לשנה הבא. אך
הכן לא רצה לשמוע שום דבר, רק, אם זה יהי' הרבי.
לאחרי חג הסוכות נכנסו המשפחה ליחידות אצל
הרבי, ובין השאר העלו את הרעיון של בנס לנסוע –
למרות מצבו הבריאותי – לצרפת. אך הרבי יעץ לו
לחכות לשנה הבא. כשאמו אמרה דעת הרופא, הגיב
הרבי: "מרת ו., צידען ווייס דער דאקטער וואס א
ישיבה איז?!"

(מפי בעל המעשה)

"בכדי ללמוד לשחות – צריכים תחילה לקפוץ למים..."

תמים שלמד בתומכי תמימים המרכזית והי' לו
הרבה ביקורת חריפה על המצב של הישיבה
והתלמידים ומחמת זה הוא "עמד מן הצד". נודמן
שאביו נכנס לכ"ק אדמו"ר און ער האט אויסגעווערט
דאס הארצען על מצב בנו ע"ז "וואס עס קלעפט ניט
צו עס". ענה לו רבינו שישכיר לבנו "אז מען טאנצט
ניט אריים אין וואסער קען מען זיך ניט אויסלערנען
שווימען..."

והבין שה"נמשל" הוא, שע"י שיעמוד מן הצד לא
יוכל להרגיש הטוב טעם שצריך להיות לבחור
בתומכי תמימים, אא"כ אז ער לייגט זיך אריין אין
דעם...

(מפי הר"א שי' וואלף – ר"מ בתות"ל מאריסטאון)

אוויר הישיבה – מצד התמימים

הי' בחור תמים מאוד רציני כמעשיו וכו', והי' לו
חוש בביקורת ובאופן שהי' יכול להקיע בכתב – ג"כ
הטענות וכו'. נודמן לו שא' מהראשי ישיבה שלו נסע
לכ"ק אדמו"ר לשהות בחצרות קדשו במשך חודש
תשרי. הבחור הנ"ל שלח מכתב לרבינו ע"י הר"י שלו
מלא ביקורת... וכמו"כ נתן להר"י העתק המכתב
ששולח לרבינו.

והנה הר"י הנ"ל סבר שהבחור לא צודק כ"כ
במכתבו ולכן, כשנכנס ליחידות, כתב בפתק שלו שיש
לו מכתב מבחור עבור רבינו. הר"י לא פירט, איפוא,
תוכן המכתב, אך כתב שאינו מסכים כ"כ לתוכנו,
ולכן לא מוסר את המכתב לרבינו. א"ל הרבי: "אתם
הרי רק שליח. ממילא, אין לכם הרשות לעכב... עוד
לפני שהספיקו הר"י למסור המכתב (שהי' בכיסו),
הורה לו הרבי "לשלוח" דברים אלו לבחור הנ"ל:
"עיקר הישיבה הוא התלמידים. הראשי ישיבה,
המשפיעים והמשגיחים הם הטפל. ממילא, כאשר
הבחורים כדבעי הרי ממילא הישיבה תהי' כדבעי..."

(מפי הר"א שי' וואלף – ר"מ בתות"ל מאריסטאון)

להחליף בגדים לכבוד שבת

פעם ראה הרבי בחור א' שבשבת הי' חבוש בכגדי

הבחור: "דו ווייסט וואס קומט פאר דא?" כשענה הנ"ל בחיוב, אמר הרבי: "האסט א גוטען קאפ..."

(מרשימות הרמ"א שי' זליגסון)

עניבה היא סמרטוט

מספר ר' יחזקאל שי' בראד אודות ההתוועדות הראשונה של הרבי שזכה להשתתף בו, כחג השבועות תשי"א.

התארחתי אצל ר' ישראל שמעון קלמנסון. ובטרם צאתנו מן הבית, ללכת להתוועדות, אמר לי ר' ישראל שמעון שבאמעריקא לא מקובל ללכת בלא עניבה, ונתן לי עניבה כלשהי. לא ידעתי איך עונבים אותה, וכנראה העניבה לא היתה קשורה על פי הכללים...

כמשך ההתוועדות הרמתי כוסית 'לחיים', והושטתי אותה לעבר הרבי. הרבי הביט בי, ובעניבה שעל צוארי, חייך ואמר: "גם אתה כבר התחלת ללבוש את הסמרטוט הזה?! הסר אותו!"... מובן שהסרתי מיד העניבה, ומאז לא הקפדתי כל כך על כללי הלבוש האמריקאיים...

(מרשימות בעל המעשה)

כזה זקן ובפרט כסיל

הרבי אמר לבחור א': "דו אזא יונגע בחור זאל זיך ניט קענען איינקערן מיט אזא אלטע און בפרט כסיל?! זאלסט זיצן און לערנען און האבן הצלחה וכו'" [=אתה כזה בחור צעיר אינך יכול להסתדר עם כזה זקן ובפרט כסיל (פי' היצה"ר)? תשב ותלמד ויהא לך הצלחה].

(קובץ תשורה)

דו ווייסט דאך וואס שטייט אין תניא...

הי' פעם בחור מצויין שהי' בקי במאמרים והי' מתפלל באריכות גדולה וכו', ופעם אחת כשהרבי הי' בדרך לביתו רץ הבחור לרבי ואמר "רבי, פארוואס קומט דאס אזוי שווער" [=רבי, למה זה בא כ"כ בקושי?] ענה לו הרבי "דו ווייסט דאך וואס שטייט אין תניא [=אתה הרי יודע מה שכתוב בתניא], כל מעשה ערה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו".

(קובץ תשורה)

המשפיע צריך לחפש את הבחור

כערב סוכות תשל"ו דיבר הרבי עם א' המשפיעים, בין הדברים התלונן המשפיע שהבחורים אינם באים להמשפיע. אמר לו הרבי (הלי' אינו מדוייק): "אך און וויי צו די משפיעים וואס ווארטען אז מ'זאל קומען צו זיי" [=אבוי על כאלו משפיעים שמחכים

שיכואו אליהם], המשפיעים צריכים לחפש הבחורים. באים בחורים לחודש תשרי און זיי דרייען זיך אויף קינגסטון עוו. און די הנהלה טוט גארניט און די ישיבה איז פארמאכט, איך האב געוואלט רעדן וועגן דעם י"ג תשרי אבער [=...ומסתובבים על קינגסטון והנהלה לא עושה כלום והישיבה סגורה, רציתי לדבר אודות זה (בהתוועדות של) י"ג תשרי אבל] מכיון שהי' בטלפון לא רציתי שישמעו מה קורה פה"...

(קובץ תשורה)

בנין (עדי עד) צ"ל על יסוד...

בשנת תשל"ד נכנס בחור ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר, וגילה מהותו, ואמר שרוצה להתחתן. ענה לו הרבי: "דו ווילסט חתונה האבן אז דו האסט דאך ניט דעם יסוד אין לעבן. מען לאכט דאך פון דיר. אפי' דער יצר הרע, דער כסיל, לאכט אויך פון דיר. דו האסט יעצט די טעג צו איבערטראכטען וואס איך זאג דיר, זאלסט זיצען און לערנען און בעטן די הנהלה א סדר אויף א גאנצען טאג. טאמער דו ווילסט ניט, זאלסטו פאקען די פעקלאך און פארען אין ארץ ישראל שלאפען".

אלו שישכו בי'זאלי למעלה יכלו לשמוע את הדברים שצעק על הבחור. כשהגיעה זמן היחידות לקיצה והבחור, עדיין התמהמה בחדר, נכנס המזכיר לחדר ע"מ לזרוז, וראה את הבחור צמוד לקיר האחורי מרוב הפחד והיראה. והיה כמהופנט והיה צורך לסייע לו לצאת מהחדר...

(מפי בעל היחידות)

חבר אחר לכל סדר

פעם, נכנס ר' שד"כ הכהן שי' בריסקי ליחידות וכתב בפתק בנוגע חברותות, ענה לו הרבי: "דאס וואס דו פרעגסט וועגן חברים האסטו געדארפט איבעריידן מיט הנהלת הישיבה און האסט געקענט האבן א באזונדערע חבר פאר יעדער סדר" [=מה שאתה שואל בנוגע חברים צריך לדבר עם הנהלת הישיבה, ויכול להיות לך חבר נפרד לכל סדר]. פעם אחרת כשדיבר הנ"ל עם הרבי ביחידות, ע"ד חברים, התבטא הרבי: "א חבר קאן מ'נישט קויפן אויפן מארק" [=חבר אי אפשר לקנות בשוק].

(מפי בנו הת' חיים שי' - שליח רבינו כאן בישיבה)

**"ונזכה זעהן זיך מיט'ן רבין
אין א גוף ולמטה מעשרה
טפחים והוא יגאלנו"**

תשובות ומענות קודש

ופרצת ברוחניות

מבין רבבות המכתבים שהגיעו אל שלוחנו הק' של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, הגיעו אלפי מכתבים של תלמידי התמימים וההנהלה דישיבות תומכי תמימים לכווד חגיגה זו, מוגש בזה לקט קטן מבין אלפי המענות ובו הוראות והדרכות לתלמידי התמימים ולממונים עליהם

"בישיבה קטנה בלוד סודר שהתלמידים התנדבו למבצע זה בשעות הפנויות, אולם בכפר חב"ד יש צורך לשלוח התלמידים למקומות מרוחקים בכדי להניח תפילין". וע"ז ענה רבינו:

אך ורק בשעות הפנויות

"צ"ל סדר מחוץ לסדר"

מענת הרבי בקשר השיחה שתבע ללמוד מקרא, משנה, גמרא, אגדה וקבלה.

עיקר דיבור הנ"ל הי' לאלו - שאין להם עוד סדר ע"פ תורה בהנ"ל, משא"כ תלמידי הישיבה שלכל לראש צ"ל לימוד ע"פ סדרי הישיבה בזמן שמחוץ לסדרים שייך הנ"ל וג"ז לא לכאור"א וצ"ל בזה ע"פ התייעצות והוראת המשפיע!

לימד הרמב"ם בתוכנית הישיבה

מענת כ"ק אדמו"ר להנהלת ישיבה, אודות לימוד הרמב"ם בתוכנית סדר הלימודים בישיבה:

לימוד משנה תורה אינה שייכת לסדר לימוד דישיבה כמובן.

"בטח יכנסו מיד לסדר לימודים"

מענה על ההודעה שבאו התלמידים מארה"ק, י"ט אלול תשכ"ח.

ויהא בשעטומ"צ בכל - ואזכרם על הציון להנ"ל ולכוח"ט. בטח יכנסו מיד לסדר לימודים בנלה ובחסידות ובהתמדה ושקידה מתאימות

סדרי הישיבה ומבצעים - "אפשר לקיים שניהם"...

ההנהלה דישיבת תומכי תמימים דמונטריאל כתבו פעם לכ"ק אדמו"ר והתאוננו שהתמימים מתעסקים הרבה בהפצת המעיינות וכו' ובמילא הם חלשים בקיום סדרי הישיבה, ולכן ביקשו שהרבי יצווה להת' שלא יתעסקו כ"כ בזה, וענה להם כ"ק אדמו"ר:

אפשר לקיים שניהם

ופרצת ברוחניות

כשיצא הרבי ע"ד ענין "ופרצת", הרבה בחורים כתבו להרבי שמוכנים הם לנסוע בשליחות לכל מקום שהוא - שהרבי ישלח אותם. ענה הרבי לכאור"א בנפרד:

ענינו לע"ע - ופרצת ברוחניות.

התעסקות במבצעים - מתי?

בקיץ תשכ"ז יצא רבינו כ"מבצע תפילין". בישיבות בכל קצוי תכל עסקו במבצע. השאלה הועלתה האם ההתעסקות יכולה להיות גם בשעת סדרי הישיבה. לפנינו מענה למכתבם של הנהלת ישיבת תומכי תמימים המרכזית בארה"ק, על מכתבם מיום ו' תמוז תשכ"ז, בו שאלו: "כ"ק אדמו"ר שליט"א. עם ההתעוררות בקשר למבצע תפילין הגנו מבקשים חוות דעת של כ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר להשתתפות תלמידי הישיבה במבצע זה גם בזמן סדר הלימודים והתנדבותם

תנאים בהחלטות

מענה בקשר להחלטת התמימים משנת תש"ל לערך:

בודאי כל הנ"ל: א) בלי לנגוע סדרי הישיבה
ב) בלי נדר
ויה"ר שיהא בשעה טובה ובהצלחה לתוצאות המשך לאח"ו.

"יעשה כהוראת המשפיע . . ולא בהשטן"

מענה לי.ד. א' שבט תשל"ד:

יעשה בכל הנ"ל כהוראת המשפיע שיחי' וכפשוט יפסיק לשמוע לפיתויי הזקן וכסיל הוא היצר הרע הוא השטן ר"ל וק"ל.

"לשבת וללמוד בשקידה ובהתמדה בשמירת כל סדרי הישיבה בדיוק"

מענה להנהלת הישיבה [ל"ג בעומר תשל"ה]:

תלמידי ישיבה באו מארה"ק, והיתר הרמב"ם בזה המפורסם בספרי יד החזקה, מובן ופשוט אשר לשבת וללמוד בשקידה ובהתמדה בשמירת כל סדרי הישיבה בדיוק.

היכן ללמוד בשנה הבאה?

לפנינו מענה על מכתבם של הנהלת ישיבת תומכי תמימים המרכזית בארה"ק מיום כ"ז אלול תשכ"ט, ששאלו ביום כ"ד אלול תשכ"ט: "בקשר לישיבה בקרית גת לקראת זמן הלימודים הבא, הרמ"ם בכפר חב"ד מעוניינים כי הכתה המסיימת לימודה בישיבה קטנה בלוד תעבור לישיבה בכפר חב"ד, ולא לישיבה בקרית גת, הרמ"ם סוברים כי אם תעבור הכתה מלוד לקרית גת, והכתה הנמצאת עתה בקרית גת תעבור לכפר חב"ד, לא תצליח כתה זו בכפר חב"ד כי הם כבר מבוגרים ונמצאים שנתיים בקרית גת ולא יוכלו להכנס לסדרי הישיבה כרגיל, משא"כ הכתה מלוד שהם צעירים בשנתיים,

"הננו בשאלת חו"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א אם להשתדל לשלוח הכתה מלוד לכפר חב"ד או לשלחם לקרית גת". וע"ז ענה רבינו:

מובן (וגם מפורסם) שבשאלות כהנ"ל על הנהלות הישיבות להחליט על אתר. אוכיר עה"צ.

לגודל ערך ימים אלה - שכבר נתגלה הי' דס"ת ורודי - לאחר ההכנה והעשרים יום דמר"ח אלול, ב' היו"ד"ן דס"ת אני לרודי. והובטחו אדם מקדש עצמו כו' מקדשין אותו הרכה למעלה.

"אין להציעני שיאמר עליו שלוחו של אדם כמותו"

מענה לרמ"מ שי' פוטערפאס ע"ז שהבחורים אינם רוצים לנסוע חזרה כ"א שזה - ביצוע הוראת המשפיע - ייקרא "שליחות מהרכי". [ג' חשון תשל"ד]:

כשתלמיד תו"ת ממלא הוראת המשפיע שלו כמפורש בשליחות כ"ק אדמו"ר נ"ע הרי בכל כיוצא בו אינו שייך ענין שליחותי כלל, ואם ח"ו אינו כרצון כו' אין להציעני שיאמר עליו שלוחו של אדם כמותו.

בשביל יגעת ומצאת צ"ל החלטתו תקיפה

מענה לג. מיום ח' חשון תשל"ה:

בנוגע ללימוד בישיבה - הובטח יגעת ומצאת, אלא שצ"ל החלטתו תקיפה לא להתרשם מיצה"ר שלו ולהתחיל ללמוד בהתמדה ויגיעה ויבחור בישיבה שירדשו ממנו שמירת הסדרים וכו'. והעיקר שבעצמו ירצה בהחלטתו בזה. אזכיר על הציון.

מה יעשה בקיץ - שייך להחנהלה

מענה לא' ששאל האם לנסוע למחנה קיץ או למרכז שליחות:

לפלא גדול שכותב אלי בדבר שכמפורסם שייך להחנהלה וישאלם ויעשה כהוראתם ותו אין לכתוב אלי עוד בזה, אועה"צ.

הנח"ר לרבי ע"י פילפול בתורה

הי' סדר שתלמידי תומכי תמימים בארה"ק ביקרו בישיבות של חוגים אחרים - למסור שיעורים בתורת החסידות. כשכתב המשפיע הרה"ח הרב אלימלך שי' צויבל (שהי' אז א' מהת' הנ"ל) להרבי שמתחילים ללמוד ולדבר עמם בנגלה ג"כ - גם בכדי להפריך השמועות אודות מיעוט הידיעה בנגלה דתורה אצל תלמידי חב"ד. ענה הרבי [במכתב תשי"ט]:

נעם לי במיוחד לקרות האמור במכתבם ע"ד ההוספה בפלפול ראורייתא.

חביבות רבינו ל"הערות התמימים"

חיבה יתירה וחביבות מיוחדת הי' לרבינו כלפי קובצי "הערות התמימים ואנ"ש". רבינו תמיד חיזק ועודד את הענין, המערכת ואלו המתעסקים בזה, שהקדישו מזמנם, ע"מ לבצע ולממש ענין נעלה זה. הרבה פעמים כשהרבי שלח מכתב אל מערכת "הערות", היו הוספות מיוחדות בגוכתי"ק כגון "הצלחה רבה בעבודת הקודש", ועוד כהנה רבות. לא אחת הועלתה השאלה אודות אלו המתעסקים בזה באם להמשיך על אף שזה גורע (לפעמים עכ"פ) משמירת הסדרים וכו'. אך הרבי תמיד חיזק ועודד אותם - להמשיך. פעם שלחו הנהלת ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש מארסיטאון מכתב לרבינו אודות ה"הערות" וכו', ובין השאר כתב הרבי:

אשרי חלקם ויה"ר שיעלו מעלה מעלה בתומ"צ

מי אמור לממן את "הערות התמימים ואנ"ש"?

מענה למערכת "הערות התמימים ואנ"ש" דישיבת תומכי תמימים בלוד שהודיעו לרבינו ש"החוכרת יצאה במימון הת' ואנ"ש (ע"י התמימים) היות ולא הי' מי שיממן זאת. אין ביכלתנו לשאת עוד המשא הזה על כתפינו ואנו נאלצים לסגור את המערכת", מחדש מנ"א תשמ"ג:

כפשוט - משא הכספי אינו שייך לכתפיים שלהם כלל וכלל וענינם - כחמור למשא דלימוד התורה הנגלה והחסידות ולמשא לה. ולא יקחו ע"ע משא דאחרים שה"ז גורע במשא שלהם וק"ל. ויקבלו שכר על הפרישה.

פתיחת ישיבה חדשה

מענת רבינו בנוגע לפתיחת הישיבה במנשסתו, אנגלי':

בנוגע להישיבה - באם יש ראש ישיבה מתאים (שיכול להמשיך תלמידים, לתת להם חיות בלימוד, און האלטען זיי) ובאם יש להם עכ"פ עשר תלמידים מתאימים לישיבה ושיסכימו ללמוד בישיבה זו - או ביום שישגו שני הנ"ל - בו ביום יפתחו הישיבה. ואין צורך לשאלני עוה"פ. וברכתי להצלחה נתונה מראש.

"נשיאות" לישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש

מכתב רבינו להנהלת ישיבת ליובאוויטש מנשסתו [ג' מנחם אב תשמ"ב] ע"ד מודעת הזמנה למסיבת י"ט כסלו שנתפרסמה במכ"ע ובכותרתה הי' כתוב "ישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש מנשסתו שתחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א", וע"ז יצא המכתב דלקמן:

בתמהון הכי גדולה ראיתי מודעה המצו"ב - היפך המפורסם והנהוג מזמן רבותינו נשיאינו, שאין ישיבת תומכי תמימים אלא אחת או סניפים המתייחדים על ידה דוקא. והוסיפו תיכף דבר הסותרו שהיא תחת נשיאותי (משא"כ תו"ת) ושגיאות מי יבין. וכודאי ישמיטו שני הענינים. והשם יצליחם וילכו מחיל אל חיל בכמות התלמידים וכן באיכות. בכבוד וכברכת הצלחה רבה [חתי"ק] נ.ב. כמפורסם - איני מקבל נשיאות מוסדות איזה שיהיו - זה שנים רבות.

קריאת שיחות במיטה

לכמה מהתלמידים הי' סדר לקרוא שיחות במיטה. והיו המעוררים על זה, שאין זה מן הכבוד כדבעי למהוי וכו', והחליטו לשאול את חו"ד כ"ק אדמו"ר, שענה:

ימשיכו בזה כמו ע"ע.

לאבי מורי שליט"א -

בברכה למזל טוב ליום הולדתך ביום י"ד סיון,
בברכה לשנת הצלחה בגו"ר ורוב נח"ר חסידי אמיתי מכל יו"ח שיחיו

חג הסיום, מתן תורה והקהל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 12, N. Y.
Hyacinth 3-9250

תומס סטודל שראורסאהן
המאמץ
770 איסטון פארקווי
ברוקלין 12, נ.י.

ג"ח, י"א סיון, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

הלכירי ישיבה חוסמי-חסימים ליובארטס
לתג הסיום,
מאנטרעאל,
ה' קליהם יחי'ו

שלום וברכה:

אין צוזאעפונאנג מיכ דעס חג הסיום ביים י"ג סיון תשכ"ז, זיך איך
ס'ן באגריסונג און ברכה צו די מסיים, מי אויך צו די ר'סים, מנחם,
מנחם און אלע חלל דיט, ליידי.

אזוי זי דער חג הסיום קומט פער גליך נעך די ימי השלום פון תנו
הורחג און דערצו אין א יאר פון תתל, איז צו אשן, או די תנוה פער
זיבער זין דורבערונגען סיי דעם ג'סס פון קבלה החורה און תתל צו
אשן. דערמיט פערם געב'נט: א פסטע שאלטה צו ברענגען צום אויסדרוק
אן אינערלעכן תתל - די טענילאזאציע פון אלע כוחות אנש און פולגליכ
ק'סן - פאר חורה און מצחה.

דעם ס'נס, לכל לראש, א פארשטארקטע אהרה וסקירה אין לימוד חזרה,
לימוד חביא לירי פערש - קיום מצחה, דס"ח מצחה פערש און ס"ח מצחה
לא"פעשה, פאס נעמט ארום דעם תתל פונשטן, סיי זינע דס"ח אברים וס"ח
ג'רים, ס'וויש און ג'סט'יג.

דערב-אונטערשריבן זען ס'ן חורחג, או כעס חורב פארשטארקט
אין שכל, ס'זען פער קומען אין אן אשן פון קבלה-פול: תתל איז א
חורב צו תתל. דער שכל גושת דארף אויך פארשט'ן, או אזוי איז
דער ס'ר אין חזרה על ס' חורה און על ס' שכל פון חורחג(נים דער שכל
פון דער נפש בתהיח).

דערצו קומט אויך צו די נקודה פשוטה פון תנו-חורה און תתל - די
פארשינקונג און אויסגעבונדענע פון אירן, פער אונטערשריבן אויך די
גע'נזאמל אחריה צו שטארקען אינער דעם צייטן אין לימוד חזרה און
ס'זען מצחה, מיכ אן אינערלעכן גע'יג פון אהבה ישראל, אין דער פולסטער
פאס פון די כוחות און פולגעקליטן פער די אשחה לליונה פער יעדן
באשוקען.

אש תברך זאל מצליח זיין יעדן אינגס פון די מסיים, בחובבי-הלמיד
הישיבה, ש'חיו, צו דערפילן זיך לייחה אלס חלמידים פון ישיבה חוסמי
הסיים ליובארטס, צו פארשט'רען דעם אור חורה - חורה אנגלה וסורה
חסידיים - פער חורה אחת לכולנו, אין אן אשן פון סוס'ף זעלן סוס'ף
ואור, בשמחה ובטוב לבב.

ברכה לעצמה מוטלג
בשע'יה וברוחניות גם יחד
ולבשורה טובה

נרות להאיר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

לפנינו צילום מלשון רבינו
שכתב בגוכתי"ק לתלמידי
ישיבת תמכי תמימים
דמאנטרעאל, ע"ג המכתב
כללי לקראת חנוכה
תשל"ד:

תאמי ישרת תור בל'תעלה-אויסלא.
באוי ד'תת' אייך וויצענע אס ד'תעלה אס, ווי
ד'תת' תאמי אהענדע
אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם,
ה" עליהם יחי'ו
ק'ר'ק (ד'ת' אהענדע)
א'ת' ב'ת'ת' (ד'ת' אהענדע)

תלמידי ישיבת תו"ת
דמנטרעאל - שליט"א.
פשוט דכהנ"ל שייד
ומופנה גם לכאו"א
מהם, ולא באתי
להעדפה מצד כאו"א
מהם - בתור נרות
להאיר. וה' יצליחם.
מ. שניאורסאהן.

התיקון - חת"ת

אבקש סליחה ואחילה ותיקון מאת כ"ק אד"ש
 על היותי צומד ברחוב חוץ ל770 בעת
 זאת כ"ק אד"ש להאחז ביום שני כ"סליו s.e.

אחד מתלמידי הישיבה כתב
 לרבי כי הוא מבקש סליחה
 ומחילה ותיקון על כך שעמד
 ברחוב ליד 770 בשעה שהרבי
 יצא לאוהל ביום ב' בכסלו
 תשמ"ח (היום שבו הספרים
 חזרו ל-770, כידוע, וכזכור
 הרבי הביע מורת רוח רבה מכך
 שתמימים עומדים ומחכים, ולא
 לומדים).
 הרבי ענה במילה אחת:

חת"ת

כמה דפים ומאמרים למד?!?

בענין - אין אפשר
 לא - ה' ח' ו' כ'
 דברים רבים ואנוכי, כ' כ'
 דבין ענין לא, ח' ח'
 אסירות וכו'!

המענה שלפנינו הוא דברים חד
 משמעיים של הרבי על תפקידם
 המיוחד והבלעדי של תלמידי
 התמימים. הדברים דלהלן
 נכתבו לא מהתמימים במענה
 על דו"ח פעילות במכצעים
 כאשר הבחור, תלמיד בישיבה,
 לא הזכיר בדו"ח דבר וחצי דבר
 על לימודיו:

בכהנ"ל - אין מזכיר
 כלל - הלומד
 בהתמדה ושקידה, כמה
 דפין גמרא למד, מאמרי
 חסידות וכו'!!

עצת ההנהלה

הרי עניתיו כו"כ
 פעמים שבכהנ"ל
 יתייעץ ויעשה
 כהוראת
 הנהלת
 תו"ת
 וזהו ע"פ הוראת
 נשיאינו בנוגע

לפנינו מענה של הרבי לתלמידי
 תומכי תמימים, ובו הוראה, שכידוע
 הרבי הרבה להדגיש אותה פעם אחר
 פעם, שכל ענייני התלמידים צריכים
 להיות לפי הוראות ההנהלה:

הרי עניתיו כו"כ
 פעמים שבכהנ"ל
 יתייעץ ויעשה
 כהוראת
 הנהלת
 תו"ת
 וזהו ע"פ הוראת
 נשיאינו בנוגע

תפקיד של הלמיד ב"תומכי תמימים"

את המענה הבא, בו הרבי חוזר ומדגיש את תפקידם המיוחד, שהוא התפקיד הבלעדי, של תלמידי התמימים, כתב הרבי לבחור ששאל על התעסקותו ביזמה מסוימת כחתום ההוצאה לאור (הקו בין שני חלקי המענה הוא מפני שהמענה נכתב על שני צדי דף מקופל):

מה ששמעתי
מאז - אשר "בחורים
מתו"ת" צריכים ללמוד
בהתמדה ושקידה נגלה
וחסידות ולעסוק בעבודות
התפלה וקיום המצוות וכו' -
ומה
להם ולשאלות ששייכים
ל"קהת" וכיו"ב?
והאומנם כבר למדנו וגמרו
כל שהו"ל ע"ע ורק ידיעה
בהנ"ל חסר להם?
השומרים הם חת"ת?
הסיימו הלקו"ת לש"ק
בראשית?

אזה סאצית
אזה-השכר דחוקים
אזה "ס"י פ"ק אלוהים
אזה וסודות וזעזוע האמת וקידה
אזה וסודות וזעזוע האמת וקידה
אזה וסודות וזעזוע האמת וקידה

מעצת ההנהלה האחרונה

המענה דלהלן כתב הרבי ע"ד בחירת מקום הלימודים:

מפורסמת
דעת
שמקום לימוד ת'
הוא מעצת ההנהלה אצלה
למד לאחרונה

לא היו דברים מעולם

לפנינו מענה של הרבי וכו תמהון על כך ש'תמים' יצא לטיול:

מעולם לא שמעתי שתלמיד
ובפרט תמים - לפתע פתאום
יפסיק
לימודיו און אועקפארן ארום
קוקען די וועלט!

הדרך למנוחת הנפש ומנוחת הגוף

הנהגות למנוחת הנפש והגוף

למנוחת הנפש יש צורך בתנאים המובאים להלן. כפי שאנו רואים במצבנו הנוכחי, יש לנו צורך בתוספת של מנוחה גופנית, וכדי שיתאפשר לנו להשיג זאת, יש צורך בשינויים בהנהגתנו. הפעולה הראשונה שאנו צריכים לעשות היא להפסיק להתחבט ולהתאמץ יותר מדי. צריכים להיזהר שלא להטיל יותר מדי על עצמנו. צריכים לדאוג לבריאות הגוף ולנוחותו. צריכים ללמוד לשלוט בעצמנו ולקבל את המציאות כפי שהיא. צריכים להיות סגורים יותר לעצמנו ולתחושתנו הפנימית. צריכים להפסיק להתחבט וללמוד להיות רגועים יותר. צריכים להפסיק להתחבט וללמוד להיות מאוחדים יותר. צריכים להפסיק להתחבט וללמוד להיות מודעים יותר לעצמנו ולתחושתנו הפנימית.

במענה לשאלת תלמיד ישיבה שביקש עצה וכרכה למנוחת הנפש ומנוחת הגוף, כתב הרבי:

באות ע"י התורה וחיים
ע"פ שו"ע -
 ובנוגע לתלמיד ישיבה
 - בהתאם להוראות ההנהלה.
 ותלוי אך בבחירת האדם, כי
 הכחות ניתנו לו מלמעלה,
 - **ובמפורסם. וא"צ חיפוש**
ואפ לשנות (ולמה לשנות -
באם ה"א אפשר
- מפני תאות היצה"ר!?)

תנאי להתפלל באריכות

זה שאמר ר' עקיבא
וצ"ל בענין דיאוג
כפסל הישיבה -
הכי יאמר זה וזה וס'
לשעות שאחרי הסעוד

לפנינו צילום מהוספת רבינו בגוכתי"ק לתמים אחד, מיום א' טבת תשי"ב, ע"ד תשלומים למי שמתפלל האריכות וע"ז אינו שומר סדרי הישיבה כדבעי:
 מה שמאריך בתפלה וע"ז חסר בלימוד כסדר הישיבה - הרי ימלא זה ובתוס' בשעות שאחרי הסדר.

תשובה לשאלת תמים בדא"ח

ב"ש ד"ר ת"ט

לפרט... כפי שראינו בכתב הארכיון...

הפנייה הראשונה... צריכים לדאוג לבריאות הגוף ולנוחותו...

יש צורך בתוספת של מנוחה גופנית... צריכים להפסיק להתחבט וללמוד להיות רגועים יותר...

צריכים ללמוד לשלוט בעצמנו ולקבל את המציאות כפי שהיא... צריכים להיות מודעים יותר לעצמנו ולתחושתנו הפנימית.

כבר בשנים שלפני נשיאתו - נהגו תלמידי התמימים לפנות את ה"חדב"נ" - כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, בכתב ובע"פ, ושטחו לפניו את שאלותיהם בתורה, וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה עונה להם, איש לפי ענינו.
 לפנינו מכי מהתמים יוסף גאלדשטיין - שכתב "להרה"ג הרה"ח חדב"נ מוה"ר שליטי"א שאלה ע"ד המבואר בדא"ח כפרטי מדת האהבה.
 בשולי מכתבו, ענה כ"ק אדמו"ר בכת"ק על שאלתו, וזלה"ק:
כפרטי מדת האהבה ומעלות כל אחת מבחינותי - עיין היטב במכתב כ"ק אדמו"ר שליטי"א הנדפס. - הכוונה למכ" ק"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע שנדפס בסוף קונטרס העבודה ע' 51.

"ת"ח על הנח"ר בשילוח מענות הת' שי"

לפנינו קטע ממכתב י"א ניסן
ה'תשכ"ה. לאחר המילים "מג'
ניסן" הוסיף: "(והמצו"ב)". לאחר
הקטע האחרונה הוסיף: "להערתו -
זירא (זעירא בירוש'), והוי גוציא
כו' - דעתם קצרה, ד"ת. ולפני
חתי"ק כתב: "בת"ח על הנח"ר
בשילוח מענן[ות] הת' שי'
ו[בברכת] החג[ו] ולבשו"ט [.] בכלל
ובפרט. [חתי"ק].

שלום וברכה!
מאשר הנני קבלה מכתבו עב' ניסן (והנ"ל).
ילקראת חג המצוה, זמן חירונו, הבא
עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע
ברכתי לחג כשר ושמת ולחירות אמתית, חירות
מדאגות בגשם ומדאגות ברוח - מכל דבר המעכב
עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.
ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה
כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בחורחנו
חורה חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל
היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.
הוא על הנח"ר ד"ר א"ה (הנ"ל) ו
ובברכת החג והגאון אמתית (הנ"ל)
ויצ"ל. ל. יוסף (הנ"ל)

זקניך ויאמרו לך

לפנינו צילום ממענה כ"ק אדמו"ר ע"ג גליון השואל מפסח שני תשכ"ג:
היש כאן מי מאנ"ש ובפרט מזקני רבני אנ"ש והתמימים - שלמדו תניא בתו"ת או
מהזקנים שבדורם?
באם נמצאו מתי מספר עכ"פ - יברר אצלם בכהנ"ל.
באם גם " " לא נמצאו, או שישארו פרטים בהנ"ל בספק - בטח (ואז) יודיעני.

הוא
הישארו אנ"ש וקצתם נאני וקני אנ"ש והתמימים - שאני תניא
תניא הוא יתאמר שפירושם?
לאם נמצאו את אס"פ עכ"פ - יברר אצלם בכהנ"ל.
באם גם " " לא נמצאו, או שישארו פרטים בהנ"ל בספק - בטח (ואז) יודיעני.

ברכה לתמימים

לפנינו הוספת רבינו בגוכתי"ק במכתבו "אל תלמידי ישבת מנשסחר" מ"בין המצרים, ה'תשכ"ד":
בכבוד ו[בברכת] הצלחה בת"ת ביר"ש, לימוד המביא לידי מעשה, מעשים מרובין, המקיימין
את החכמה.

בצורה ברכת ק"ל אמה ית"ה קירש, יאור הגאון (הנ"ל) ו
א"ב. ע"ה, אע"פ זרוב, הנני ג"א את החכמה (הנ"ל)

התענינות מיוחדת בתלמידי (מוסדות) חב"ד

לפינו צילום ממכתב הרבי מ"ג מרחשוון תשכ"ט למשפחת ריידר שי, מאנגליה בין השאר כתב הרבי - [עד"ז שלא כתב במכתבו ע"ד התקדמות בניו ששלה ללמוד במוסד חב"ד] ששייכותו לקובץ זה מוכן מאליו:

"Consequently, my interest is even greater now than it was formerly"....

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYadnth 3-8230

התנדרל שניאורסאהן
לונכאוויטש
הדפיסטערן פארקווי
ברוקלין 13 י

By the Grace of G-d
13th of Marcheshvan, 5729
Brooklyn, N. Y.

Ilford, Essex, England

Greeting and Blessing:

I duly received your letter of October 27th, and was pleased to read about the inspirational way in which you spent the festivals.

I was also gratified to note that there has been an improvement in business matters, and although you write that the improvement has been slow, the important thing is that it is moving in the right direction. May G-d grant that in this new year the Parnosso should steadily and substantially continue to improve, until you will be blessed with ample sustenance - **סידו חסלאה חסחוחה חקרושה** - **וארחבה** ("From His full, open, sacred and ample Hand").

You conclude your letter with a notation that you have exhausted all the news. However, it is surprising that you omit one of the most essential items of good news, namely the satisfactory progress of your children in their studies and daily conduct, especially as I now have a **אחראות** primary responsibility, at least in regard to your son, whom you enrolled in the Lubavitch School. Consequently, my interest is even greater now than it was formerly.

Hoping to hear further good news from you in regard to all matters of interest,

With blessing, *M. Schneerson*

ישיבת תומכי תמימים ע"ד כבליובאוויטש

לפנינו צילום מהגהות כ"ק אדמו"ר בגוכתי"ק על שיחת ש"פ וישלח תשנ"ב. בין הדברים, כשמדובר ע"ד הענין ד-770, נאמר: "ודוקא בדורנו זה, ע"י "בית יוסף", נעשה גילוי והפצת המעיינות שם במדינת צרפת", הוסיף הרבי:

ביסוד שם ישיבת תומכי תמימים ע"ד כבליובאוויטש

מהחידושים של (יוסף והמשך ד) "בית יוסף" שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ששמו הראשון יוסף), לגבי הדורות שלפניו עד לדורו של רבינו הזקן ("בית יעקב"י) — שעל ידו נעשה הפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, עד לחרצה שאין חרצה ממנו, כמדינת צרפת, אשר, בזמנו של רבינו הזקן (וכן בזמנם של רבותינו נשיאינו שלאח"ז) לא הי' גילוי והפצת תורת החסידות במדינת צרפת, להיותה תחתון ^{בגילוי} שאין תחתון למטה ^{במדינת צרפת} כדורנו זה, ע"י "בית יוסף", נעשה גילוי והפצת המעיינות גם במדינת צרפת, ולכן, הגיע זמן ש"י"ו את ערי הנגב", "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמוז:

"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), השלימות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), ו"ל שבזה מרומז שבהירור דמדינת צרפת — ~~תחתון שאין תחתון למטה ממנו~~, נגמר ונשלם ברור העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ולהעיר, שהבירור ד"צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מ) "בית יוסף" בית יוסף כפשוטו, הבית שבו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" — שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770" ^{לדור נשך יצאו זלו} ^{בית}.

ויה"ר שע"י "מלחמה האבן און מנצח זיין מיט די וואס "חרפו עקבות משיחך", שזהו מתפקידו של תמים,

מלחמה האבן און מנצח זיין מיט די וואס "חרפו עקבות משיחך"

נוכה לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש, "ונזכה זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו!"

One Hundred Years Since the
Establishment of Tomchei T'mimim.

מאה שנה
להתייסדות תומכי תמימים
ה'תרנ"ז - ה'תשנ"ז

קובץ זה נדפס ע"י
הרוצה בעילום שמו
לזכותו ולזכות משפחתו
שיעזרו השי"ת למלאות כוונת רבותינו נשיאנו הקי'
ומבוקשתם מאת תלמידיהם ומקושריהם

קובץ זה מוקדש לחיזוק ההתקשרות אל
כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

יה"ר שע"י עבודת השליחות נזכה להתראות עם המשלח
"זעהן זיך מיטן רביין דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה
טפחים והוא יגאלנו!"

נדפס ע"י
התלמידים השלוחים
לישיבת "אור מנחם - ליובאוויטש"

שמעון אהרן אנדרוסיער
פסח אליעזר בורסטאן
חיים אלעזר הכהן בריסקי
שניאור זלמן ליפסקר
מנחם מענדל ליפשיץ
משה פייוועל מאטשניק
לוי יצחק פרוינדלעך
יוסף יצחק ראטמאן
ארי' זאב ראסקין
נחמי' שוסטערמאן

